

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

CULT J'J'R. MAAKT HET

JAAR-
VERSLAG
2024

INHOUD

Het Fonds voor Cultuurparticipatie in 2024	4
Aantal honoreringen en aanvragen in de beleidsperiode 2021-2024	5
Voorwoord	6
Samenvatting	7
1. BELEIDSPERIODE 2021-2024: CULTUUR. JIJ MAAKT HET	10
1.1 Maak het grenzeloos	11
1.1.1 Meerjarenregeling Talent en Festivals 2021-2024	11
1.1.2 Projectregeling Talentontwikkeling	12
1.1.3 Projectregeling Vernieuwen van Cultuurmaken	12
1.1.4 Projectregeling Internationale Samenwerking	14
1.1.5 Behaalde resultaten Maak het Grenzeloos 2021 - 2024	15
1.2 Vind elkaar in cultuur	16
1.2.1 Projectregeling Samen Cultuurmaken 2022-2024	16
1.2.2 Projectregeling Erfgoed maken	17
1.2.3 Projectregeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden	18
1.2.4 Open Oproep Mentale gezondheid jongeren	19
1.2.5 Open Oproep Jongeren maken cultuur	19
1.2.6 Open Oproep Kinderen en Jongeren Toeslagenaffaire	20
1.2.7 Open Oproep Cultuur in de buurt	20
1.2.8 Behaalde resultaten Vind elkaar in cultuur 2021 - 2024	20
1.3 Maakplaats voor cultuur	22
1.3.1 Meerjarenregeling Cultuureducatie met Kwaliteit	22
1.3.2 Projectregeling CmK Caribisch Nederland	23
1.3.3 Projectregeling Cultuureducatie	23
1.3.4 Behaalde resultaten Maakplaats voor cultuur 2021 - 2024	25
2. BELEIDSPERIODE 2025-2028: CULTUUR DOET	27
2.1 Programma amateurkunst	28
2.1.1 Meerjarenregeling Talentontwikkeling	28
2.1.2 Projectregeling Talentontwikkeling	28
2.2 Programma co-creatie	28
2.2.1 Meerjarenregeling Co-creatie	28
2.2.2 Projectregelingen Co-creatie	28
2.3 Programma cultuureducatie	29
2.3.1 Meerjarenregeling Cultuur met Kwaliteit 2025-2028	29
2.3.2 Projectregeling Cultuureducatie voor Bonaire, Sint-Eustatius en Saba	30
2.3.3 Projectregelingen cultuureducatie voor het mbo en het vmbo, vso en pro	30

3. NAAST ONZE REGULIERE PROGRAMMA'S	32
3.1 Organisatieversterking	32
3.2 Ondersteuning amateurkunst	33
3.3 Werk aan Uitvoering (WaU)	33
3.3.1 Fonds in de Regio	33
3.3.2 Fonds Academie (ons menselijk kapitaal)	34
3.3.3 Versnelling digitale agenda	34
3.4 Werkbezoeken Cariben	35
3.5 Onderzoek	35
4. OVER HET FONDS - ZO MAKEN WE MOGELIJK	37
4.1 Bedrijfsvoering	37
4.1.1 Dit deden we in 2024	37
4.1.2 Communicatie	37
4.1.3 HR	38
4.1.4 Informatisering	40
4.2 Subsidieproces	41
4.2.1 Subsidie aanvragen	41
4.2.2 Bezwaar en beroep	41
4.2.3 Externe adviescommissies	41
4.3 Toepassing van de culturele codes	41
4.4 Raad van Toezicht	42
4.5 Bestuur	44
5. SAMENWERKING RIJKSCULTUURFONDSEN 2024	46
6. FINANCIËLE PARAGRAAF	49
7. JAARREKENING 2024	51
7.1 Balans (Na resultaatbestemming)	52
7.2 Functionele exploitatierekening	53
7.3 Algemene toelichting en waarderingsgrondslagen	55
7.3.1 Algemene toelichting	55
7.3.2 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	55
7.3.3 Specifieke waarderingsgrondslagen voor de bepaling van het resultaat	55
7.4 Toelichting op de balans	56
7.4.1 Activa	56
7.4.2 Passiva	57
7.4.3 Niet uit balans blijkende rechten en verplichtingen	59
7.5 Toelichting op de staat van baten en lasten	60
7.5.1 Baten	60
7.5.2 Lasten	61
7.6 Overige gegevens	69
8. BIJLAGEN	71

Performance The First
Foto: Nina Sondagh

HET FONDS VOOR CULTUURPARTICIPATIE IN 2024

In 2024 hebben we binnen onze drie programma's drie meerjarenregelingen en 32 verschillende project-regelingen en subregelingen gerealiseerd. Deze leverden een directe bijdrage aan het vergroten van cultuurparticipatie in het Europese en het Caribische deel van het Koninkrijk. In 2024 hebben we 2.046 subsidieaanvragen behandeld (waarvan 1.830 voor project- en subregelingen en 216 voor meerjaren-regelingen), voor een totaalbedrag van 250 miljoen euro (waarvan 78 miljoen voor project- en sub-regelingen en 172 miljoen voor meerjarenregelingen). We hebben 873 aanvragen gehonoreerd (waarvan 765 voor project- en subregelingen en 108 voor meerja-renregelingen), voor een totaalbedrag van 125 miljoen euro (waarvan 32 miljoen voor project- en subrege-lingen en 93 miljoen voor meerjarenregelingen).

Focussen we ons op de cijfers voor de project- en subregelingen en vergelijken we dat met 2023, dan zien we dat we in 2024 17.4 procent meer project-aanvragen (1.830 versus 1.559) hebben behandeld. Het totaal gehonoreerde bedrag voor projectaan-vragen laat een stijging zien van 8,2 procent ten opzichte van 2023 (32,3 miljoen versus 29,8 miljoen).

Jaar	Aantal aanvragen behandeld	Aantal aanvragen gehonoreerd	Behandeld aange-vraagd bedrag	Gehonoreerd bedrag
2024 Meerjarenregelingen	216	108	€ 171.893.324	€ 93.265.887
2024 Projectregelingen	1.830	765	€ 78.506.565	€ 32.279.776
2023 Projectregelingen	1.559	884	€ 55.777.946	€ 29.800.679

Dit hebben we bereikt

- We ondersteunden **22** nieuwe projecten ter versteviging van cultuureducatie op scholen voor vmbo, vso en pro.
- Er konden **5** projecten aan de slag met de ontwikkeling van cultuureducatie voor en met mbo-studenten
- **71** nieuwe erfgoedprojecten op het gebied van immaterieel erfgoed, erfgoedvrijwilligers en/of erfgoededucatie werden gehonoreerd.
- **87** initiatieven op het gebied van herdenken en vieren van de afschaffing van de slavernij en bewustwording over het slavernijverleden ontvingen subsidie in het kader van het Herdenkingsjaar Slavernijverleden.
- We ondersteunden **59** internationale verkenningen en samenwerkingen.
- Via de open oproepen ondersteunden we **21** Cultuur voor Klimaatprojecten die met social design en co-creatie bijdragen aan een duurzame toekomst.
- **13** instellingen werkten met steun van onze open oproepen internationaal samen met Suriname op het gebied van cultuurparticipatie, cultuureducatie en/of erfgoed.
- **18** projecten met amateurkunstkoepels werden ondersteund onder de regeling Pilot Nationaal Akkoord Amateurkunst.
- **115** samenwerkingen met het sociaal domein konden van start met behulp van de regeling Samen Cultuurmaken.
- Met de Open Oproep Cultuur in de Buurt maakten we **88** projecten mogelijk die cultuur-deelname toegankelijk maken voor mensen in een kwetsbare sociaaleconomische positie.
- Via **20** projecten werden jongeren en kinderen die zijn getroffen door de toeslagenaffaire betrokken bij culturele, kunstzinnige en/of sociale projecten.
- We ondersteunden **40** projecten gericht op initiatieven die cultuurdeelname bij jongeren bevorderen.
- Via **50** projecten werd bijgedragen aan de mentale gezondheid van jongeren via de Open Oproep Mentale Gezondheid Jongeren.
- **24** talentontwikkelingstrajecten konden starten voor talenten en coaches. **22** projecten werden ondersteund voor Informele Netwerken en Versterking Talentketen.
- **16** instellingen ontvingen subsidie om zich (verder) te ontwikkelen als MeeMaakPodium.
- **93** participatieve projecten kregen ondersteuning onder Vernieuwen van Cultuurmaken.
- En **216** instellingen in de Meerjarenregelingen Cultuureducatie met Kwaliteit, Co-Creatie en Talentontwikkeling kunnen het culturele werkveld verrijken met alle projecten in de komende beleidsperiode 2025-2028.
- En we ondersteunden de jeugdorkest van de Europese Unie.

HET JAAR 2024

VOORWOORD

TROTS OP 2024: CULTUUR TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN

Cultuur is van ons allemaal. Dit is meer dan een slogan; het vormt de kern van ons werk. Wij geloven dat culturele participatie een essentiële bijdrage levert aan een sterke, veerkrachtige samenleving. Iedereen, ongeacht achtergrond, leeftijd of omstandigheden, verdient de kans om actief mee te doen. Met zo'n zeven miljoen Nederlanders die in hun vrije tijd betrokken zijn bij culturele activiteiten, voelen wij ons verantwoordelijk hen te ondersteunen en de middelen te bieden om hun passie te blijven volgen.

EEN JAAR VOL VERANDERING EN GROEI

2024 was een intensief, maar inspirerend jaar. De overgang naar een nieuwe beleidsperiode en de implementatie van de meerjarenregelingen vroegen om grote inzet van zowel bestaande als nieuwe collega's. Met enthousiasme en toewijding hebben we een recordaantal aanvragen verwerkt, in nauwe samenwerking met collega-fondsen en onze opdrachtgevers. Tegelijkertijd hebben we de vorige beleidsperiode (2021-2024) zorgvuldig afgerond en de nieuwe beleidsperiode (2025-2028) inhoudelijk voorbereid.

CONCRETE STAPPEN NAAR MEER TOEGANKELIJKHEID

Toegang tot cultuur, het stelseladvies van de Raad voor Cultuur, onderstreept het belang van toegankelijke cultuureducatie en –participatie om een gezonde en duurzame basis voor de culturele infrastructuur te realiseren. In 2024 hebben we al verdere stappen gezet om onze toegankelijkheid te vergroten. Zo hebben we gewerkt met verkenner in het Caribisch deel van het Koninkrijk om de regeling voor het Herdenkingsjaar Slavernijverleden beter af te stemmen op lokale behoeften. Daarnaast hebben we de open oproep Cultuur in de Buurt gelanceerd en een open oproep gericht op kinderen en jongeren uit gezinnen die getroffen zijn door

de toeslagenaffaire. We zijn hier anders gaan werken, namelijk met lokale sleutelpersonen. Zo hebben we ook een voorbereidend onderzoek gedaan naar *Participatory/Trustbased Grantmaking*, ter voorbereiding op de regeling Gemeenschappen, waar we aanvragers meer de sleutel in handen gaan geven in de ontwikkeling van de regeling. Met deze initiatieven konden we inspelen op de actualiteit en tegelijkertijd kwamen we dicht bij onze aanvragers te staan.

De werkbezoeken aan het Caribische deel van het Koninkrijk in 2024 gaven ons belangrijke inzichten in de behoeften van culturele organisaties en beleidsmakers bij de overheden op de eilanden, en wat wij kunnen betekenen. Onze projectregeling Cultuureducatie voor het CdK hebben we hierdoor meer gericht kunnen ontwikkelen. Ook voor andere projectregelingen en flankerend beleid in 2025-2028 weten we beter hoe we toegankelijker kunnen zijn voor aanvragers op de eilanden.

SAMENWERKEN VOOR MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

Naast ons reguliere werk hebben we nieuwe samenwerkingen opgezet. Een goed voorbeeld hiervan is de conferentie De Krachtige Koppeling, waar bestuurders uit de domeinen cultuur, zorg en welzijn bijeenkwamen. Deze bijeenkomst heeft geleid tot nieuwe ideeën en initiatieven om de verbinding tussen deze sectoren te versterken en zo een bredere maatschappelijke impact te realiseren.

Ook hebben we impactgericht werken een belangrijk uitgangspunt gemaakt in de voorbereidingen voor de ontwikkeling van al onze subsidieregelingen. Zo heeft elke regeling een eigen Theory of Change met bijbehorende indicatoren die iets zeggen over de gewenste effecten van de regeling. Met informatiesessies werden collega's meegenomen in hoe we de komende periode werken aan onze doelen, en hoe het beoordelen van subsidieaanvragen straks gaat. Deze informatievoorziening zal in 2025 doorlopen, ook voor (potentiële) aanvragers.

DE GROOTSTE UITDAGING

De culturele sector heeft altijd al moeten opereren binnen de grenzen van beperkte middelen. De huidige tijd, gekenmerkt door meerdere crises en transitie, maakt deze uitdagingen complexer en meer verweven. Dit betekent dat de problemen waarmee de sector wordt geconfronteerd – zoals financieringstekorten en toenemende druk – niet losstaan van grotere maatschappelijke en mondiale vraagstukken zoals klimaatverandering, sociale ongelijkheid, geopolitieke spanningen en economische onzekerheid. Deze bredere context benadrukt hoe kwetsbaar en tegelijkertijd hoe essentieel de culturele sector is.

Juist in deze uitdagende tijden speelt cultuur een cruciale rol in het versterken van een veerkrachtige samenleving. Ze verbindt mensen, biedt ruimte voor reflectie, stimuleert creativiteit en kan daarmee bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke problemen. Cultuur moet daarom niet worden gezien als luxe, maar als onmisbare pijler die bijdraagt aan de weerbaarheid en samenhang van de maatschappij.

Als Rijkscultuurfonds dragen wij bij aan een gezonde en brede infrastructuur voor cultuureducatie en participatie. Dit doen we door een balans te zoeken tussen het ondersteunen van de doorontwikkeling van bestaande organisaties en initiatieven, en het stimuleren van vernieuwing. Daarbij hebben we niet alleen oog voor grote initiatieven, maar juist ook voor kleinschalige initiatieven zoals amateurgroepen, informele (talent)netwerken en gemeenschappen. Deze mix van stabiliteit en innovatie is essentieel om een inclusieve en duurzame culturele sector te verwezenlijken.

REFLECTIE EN VOORUITBLIK

Het afgelopen jaar heeft ons laten zien wat we samen kunnen bereiken. We hebben nieuwe projectregelingen ontwikkeld en een groot aantal aanvragen binnen de meerjarenregelingen behandeld en beoordeeld. Bovendien hebben we onze interne processen geoptimaliseerd en onze IT-systemen versterkt. Dat heeft geleid tot meer efficiëntie en betere ondersteuning voor aanvragers.

Ook onze HR-visie is tot leven gekomen: we zijn een goede werkgever die zorgt voor een omgeving waarin medewerkers zichzelf kunnen zijn en bijdragen vanuit hun talent en deskundigheid. Zo hebben we meer ruimte gecreëerd om onze missie waar te maken: cultuur toegankelijker maken voor iedereen.

EEN BOODSCHAP VOOR DE TOEKOMST

Ons team maakt dit alles mogelijk. Het Fonds is gezegend met een sterk gemotiveerd en professioneel team dat met toewijding werkt aan onze doelen. Samen legden we een solide basis die ons in staat stelt om ook de komende jaren impact te maken. Bij onze overdracht is meegegeven: bouw voort op wat we hebben bereikt, koester het team en blijf de fundamenteën versterken.

CULTUUR IS VAN ONS ALLEMAAL

Met trots kijken we terug op 2024, een jaar waarin we lieten zien dat cultuur niet alleen waardevol is, maar ook essentieel, juist voor de kwetsbaarste groepen en de grote maatschappelijke vraagstukken. We blijven ons inzetten om cultuur voor iedereen toegankelijk te maken. Samen bouwen we aan een samenleving waarin cultuurparticipatie een sterke en onmisbare pijler is voor verbinding, reflectie en veerkracht.

Barbara de Greeff

Directeur-Bestuurder a.i.

Gabbi Mesters

Directeur-Bestuurder

Foto: Liza Wolters

SAMENVATTING

De opdracht van het ministerie van OCW aan ons is: cultuur toegankelijk maken voor iedereen. Daartoe hebben we in 2024, extern en intern, opnieuw flinke stappen gezet. We verlaagden drempels voor cultuurdeelname, versterkten de culturele infrastructuur en maakten nieuwe samenwerkingen mogelijk. En natuurlijk namen we in 2024 de aanloop naar de nieuwe beleidsperiode 2025-2028. Daarin leggen we de focus op de programmalijnen Co-creatie, Cultuureducatie en Amateurkunst.

Extern

Dit jaar sloten we de beleidsperiode 2021-2024 af. Met een team van zo'n 70 bevlogen medewerkers werkten we aan de uitvoering van de programma's Maak het grenzeloos, Vind elkaar in cultuur en Maakplaats voor cultuur. De drie programma's waren samen goed voor 1.830 aanvragen. Dat waren er 17,4 procent meer dan in 2023. We honoreerden 765 aanvragen, een daling van 13,5 procent ten opzichte van 2023.

MAAK HET GRENZELOOS

Met ons programma Maak het grenzeloos droegen we bij aan de vernieuwing van cultuurmaken in al haar aspecten. Lokaal en regionaal stimuleerden we vernieuwing en uitwisseling tussen groepen en generaties. Op landelijk niveau ondersteunden we cultuurfestivals en talentontwikkeling. Bovendien ondersteunden we internationale samenwerking. Binnen het programma ontwikkelden we ook open oproepen, zoals de Open Oproep Cultuur voor Klimaat. Klimaatverandering is een wereldwijd probleem met lokale impact. Daarom hadden we oog voor projecten die binnen een gemeenschap dankzij de inzet van lokale gebruiken, tradities of kennis een verandering kunnen teweegbrengen.

VIND ELKAAR IN CULTUUR

Met het programma Vind elkaar in cultuur stimuleerden we gezamenlijke eigentijdse kunst- en

erfgoedbeoefening, in het bijzonder voor mensen die drempels ervaren om cultuur te maken. Naast de lopende (meerjaren)regeling ontwikkelden we de Open Oproepen Kinderen en Jongeren Toeslagenaffaire en Cultuur in de Buurt. Beide zijn voorbeelden van stappen die we hebben gezet om meer lokaal en toegankelijker te werken, met nog meer uitwisseling en contact met onze aanvragers.

MAAKPLAATS VOOR CULTUUR

Binnen het programma Maakplaats voor cultuur boden we met de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) leerlingen in heel Nederland gelijke ontwikkelkansen. Voor de bijzondere gemeenten in het Koninkrijk liep er een speciale cultuureducatie-regeling zonder matchingsverplichting voor de lokale overheid. In de beleidsperiode 2025-2028 loopt CmK door. Met het oog op kansengelijkheid investeerden we met projectregelingen extra in cultuureducatie voor leerlingen en studenten in het vmbo en mbo. Via veldconsultaties en afstemming met de onderwijsbonden, LKCA en de cultuur en -onderwijsdepartementen brachten we verbeteringen aan in de toegankelijkheid en de aansluiting van de verschillende cultuureducatieregelingen in het veld.

VERSTERKING VAN HET VELD

Ook in 2024 hebben we ons ingezet voor de versterking van het veld, in al onze deelsectoren. Dit deden we bijvoorbeeld met meerjarenregelingen,

die organisaties langer zekerheid bieden en daardoor meer mogelijk maken. Maar ook met ons flankerend beleid door het organiseren van kennissessies, zoals ons congres De Krachtige Koppeling over de verbinding tussen cultuurdeelname, welzijn en zorg.

Verder versterkten we het veld door ons structureler en specifiekter te richten op die regio's in het Koninkrijk waar aanvragers ons Fonds nog minder goed weten te vinden. Zo zijn we begonnen met Verkenners op de eilanden in het Caribisch deel van het Koninkrijk voor de regeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden. Vanwege de grote animo is het originele budget tussentijds twee keer opgehoogd tot 4,2 miljoen euro. We zijn trots op wat er met dit budget tot stand is gekomen op de eilanden.

Dankzij een bijdrage uit het overheidsprogramma Werk aan Uitvoering (WaU) streven we met het programma Fonds in de Regio naar een eerlijkere spreiding van onze dienstverlening en subsidie-middelen over het Koninkrijk. Samen met onze samenwerkingspartners bepalen we hoe wij onze inzet en activiteiten het best kunnen spreiden. Daarbij willen we recht doen aan de regionale verschillen die er nu eenmaal zijn. In 2024 hebben wij daartoe een start gemaakt met de projecten Regiomakelaars en Data & Dashboard, die in 2025 verder uitgewerkt zullen worden.

Ook werkten we mee aan positieve ontwikkelingen in de ondersteuning van amateurkunstbeoefening. Met inzet vanuit het ministerie van OCW heeft de landelijke disciplineondersteuning door amateurkunstkoepels aan slagkracht gewonnen. In 2024 hebben we een pilotregeling voor de versterking van de infrastructuur in de amateurkunstsector uitgevoerd. Daarop vroeg het ministerie ons voor 2025 een nieuwe regeling te maken voor projecten die de landelijke infrastructuur van amateurkunsten zowel disciplinegericht als inhoudelijk versterken. De regeling stellen we in het voorjaar van 2025 open. Deze is ook bedoeld voor de landelijke sector- en disciplineontwikkeling en het verbeteren van samenwerking en samenhang tussen overheidslagen en bestaande ondersteuners.

NAAST ONZE PROGRAMMA'S

Naast de programma's die afliepen binnen het kader van het beleidsplan 2021-2024 en de extra

opdrachten die we uitvoerden, hebben we ook hard gewerkt aan de beleidsinhoudelijke voorbereiding van de komende vierjarige periode. We ontwikkelden een impactstrategie en legden daarmee een stevig fundament om in 2025 te kunnen starten met impactgericht werken. Er werden ToC's (Theories of Change) ontwikkeld voor elke regeling en programmalijn, die weer aansluiten op de fondsbrede ToC. Door meer te focussen op beoogde impact, en minder op prestaties (output), willen we meer ruimte geven voor wat de aanvragers zelf belangrijk vinden in hun activiteiten en wat ze daarmee willen bereiken.

Daarnaast is er veel aandacht gegaan naar een steviger inbedding van de culturele codes in de nieuw te openen regelingen, en in het bijzonder de implementatie van *fair practice/fair pay* in alle regelingen. Hiervoor kreeg het Fonds ook extra middelen vanuit het ministerie.

Intern

Vanaf 2023 werken we vanuit een nieuwe organisatiestructuur, bestaande uit de clusters Ontwikkeling, Realisatie en Bedrijfsvoering. Daardoor wijzigden de indeling, de teams en functies. Deze verandering werd in april 2024 geëvalueerd. De medewerkers bleken onder meer positief over de mogelijkheid met verschillende thema's en processen bezig te zijn. Zo behouden ze de uitdaging en ontwikkelmogelijkheden in het werk. Op het gebied van efficiëntie en flexibiliteit kan het Fonds nog winst boeken. Daarom hebben we een begin gemaakt met het standaardiseren van werkprocessen. Door de overlap van de afronding van de beleidsperiode 2021-2024 en de start van de nieuwe beleidsperiode stond 2024 ook in het teken van piekbelasting. Het HR-team zorgde voor een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit binnen het hele fonds, zodat deze piek opgevangen kon worden.

OR

Omdat het Fonds gegroeid is naar een organisatie van meer dan vijftig medewerkers heeft de personeelsvertegenwoordiging (PVT) plaatsgemaakt voor een ondernemingsraad (OR). In september vonden de verkiezingen plaats, waarvoor er zich maar liefst negen medewerkers kandidaat stelden. Per oktober is vervolgens de vijfköppige OR van start gegaan.

HR

In 2024 is het strategisch HR-plan vernieuwd. Dit gebeurde in samenwerking met de clusters, het MT en de personeelsvertegenwoordiging. We werken nu vanuit vier pijlers: inclusief en goed werkgeverschap, leiderschap en professionele, sterke cultuur, vitaliteit en de ontwikkeling van onze mensen.

Afgelopen jaar lieten we een vragenlijst Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie rondgaan. De uitkomsten waren over het algemeen positief. Met thema's die minder scoorden, zijn we aan de slag. Die gaan bijvoorbeeld over het elkaar aanspreken over de kwaliteit van het werk, helderheid over meldprocedures bij ongewenste gedrag en de positie van zzp'ers en commissieleden binnen het Fonds.

Afgelopen jaar werkten de HR-adviseurs van de zes rijkscultuurfondsen samen met een HR-opleidingscoördinator verder aan de ontwikkeling van een gezamenlijke Academie (ook een WaU-project). Daarnaast hebben we samen een online leerplatform ingekocht, met een aanbod van ruim zeshonderd titels in verschillende leervormen. Naast deze samenwerking zijn we ook zelf doorgegaan met de ontwikkeling van onze mensen. Zo volgden medewerkers trainingen rondom helder argumenteren, omgaan met emoties en *lean* werken.

COMMUNICATIE

De aanvragers van subsidies zien wij als onze belangrijkste doelgroep. In 2024 deden we veel voorwerk voor het openen van de regelingen voor de nieuwe beleidsperiode 2025-2028. We wilden meer aanvragers bereiken, meer projecten binnenhalen en moesten tegelijkertijd schaarste verdelen. Dat vroeg om een fondsbreed communicatiebeleid als kapstok voor alle communicatie. Dit hebben we in 2024 gerealiseerd door een zogenoemd CommunicatieHuis te bouwen. Dat biedt onderdak aan een breed gedragen communicatievisie, een heldere rolverdeling en een transparant dienstverleningsmodel. Wegens capaciteits- en tijdgebrek is de ontwikkeling van een onlinestrategie uitgesteld naar 2025. Onderdeel daarvan is de vernieuwing van de website. Met de tijdelijke aanstelling van twee communicatiemedewerkers hebben we meer online zichtbaarheid weten te bereiken. In 2024 hebben we optimaal ingezet op social media: Instagram, Facebook, LinkedIn, Twitter en YouTube.

IT

Binnen de Versnelling digitale agenda, ook gefinancierd vanuit de WaU, pasten we in 2024 de IT-infrastructuur aan om het Fonds toegankelijker en laagdrempeliger te maken. Daartoe hebben we een programma in het leven geroepen dat bestaat uit vijf projecten, die we met de WaU-gelden financieren: procesmatig werken, datagedreven werken, herziening van onze IT-leverancier, aanbesteding van het bedrijfsvoeringsplatform en de inrichting van het I-team.

ONDERZOEK

Onderzoek is voor het Fonds voor Cultuurparticipatie een belangrijk instrument om te meten, te leren en om de impact van onze inzet zichtbaar te maken. Binnen onze onderzoeken zijn drie categorieën te onderscheiden: evaluatieonderzoek, strategisch onderzoek en verkennend onderzoek.

In 2024 heeft het Fonds twee evaluatieonderzoeken laten uitvoeren. Eén daarvan betrof de evaluatie van zeven regelingen uit de beleidsperiode 2021-2024. Deze omvangrijke evaluatie is uitgevoerd door KWINK groep. Naast deze evaluatie heeft de Pilot Nationaal Akkoord Amateurkunst een procesevaluatie uitgevoerd. De resultaten van deze evaluatie zijn vertaald naar de nieuwe regeling.

Daarnaast zijn vijf strategische onderzoeken verricht. Thema's zijn stakeholdersmanagement, diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid, de peiling van de culturele codes, een inventarisatie van de fair pay-kloof en Data & Dashboards in het kader van Fonds in de Regio.

Tot slot zijn er twee verkennende onderzoeken uitgevoerd: een onderzoek naar een regeling voor sociaaleconomisch zwakkeren, de huidige regeling Cultuur in de Buurt en een verkenning van het thema *Participatory/Trustbased Grantmaking*.

Talentlab Bijlmer Parktheater
Foto: Marion Visser

Paradise Circus Now
Foto: Sjoerd Derine

BELEIDSPERIODE 2021-2024: CULTUUR. JIJ MAAKT HET

Vanaf 2023 werken we vanuit de nieuwe organisatiestructuur, met de clusters Ontwikkeling, Realisatie en Bedrijfsvoering. Medewerkers uit deze clusters zijn op verschillende regelingen inzetbaar. Om vergelijkingen met andere jaren uit de beleidsperiode 2021-2024 makkelijker te maken, rapporteren we ook in dit jaarverslag in de structuur van de programmalijnen Maak het grenzeloos, Vind elkaar in cultuur en Maakplaats voor cultuur. Iets anders dan de drie voorgaande jaren, beschrijven we de uitvoering van de programma's aan de hand meerjarenregelingen, projectregelingen en open oproepen. Ook anders is dat we in dit verslag een tweedeling maken tussen onze afrondende activiteiten voor de beleidsperiode 2021-2024 en de inspanningen voor het nieuwe beleidsperiode 2025-2028.

Net als in de eerdere jaren van deze beleidsperiode vonden we ook in 2024 goede aansluiting op de verschillende culturele werkvelden. De indeling van onze werkprocessen in de clusters Ontwikkeling, Realisatie en Bedrijfsvoering gaven we nog strakker vorm. Om het subsidieproces soepeler te laten verlopen, hebben we de clusters per programmalijn ingericht. De verbinding van de medewerkers, hun expertise en de aandacht voor de effectiviteit van het subsidieproces, garanderen de kwaliteit van onze dienstverlening aan de cultuurmakers.

Met de Open Oproepen Mentale gezondheid jongeren, Jongeren maken cultuur, Kinderen en Jongeren Toeslagenaffaire en Cultuur in de buurt hebben we cultuur aan maatschappelijke opgaves weten te verbinden.

Ons cluster Realisatie is in 2024 verder geprofessionaliseerd. We bouwen zorgvuldig aan een stabiele en sterke structuur met betrokkenen medewerkers. Ook in de komende beleidsperiode willen we met lef onze missie waarmaken: cultuurdeelname voor zoveel mogelijk Nederlanders toegankelijk maken.

TRANSPARANTIE

In 2024 hebben we met behulp van dashboards stappen gezet in het inzichtelijker maken van ons subsidieproces. Een instrument dat helpt de voortgang van het subsidieproces te volgen en in te spelen op eventuele knelpunten. Hiermee monitoren we actief onze subsidieregelingen om de verschillende werkvelden beter van dienst te zijn. Zo is het op tijd informeren van aanvragers over het bereiken van subsidieplafonds van groot belang om transparantie te waarborgen en misverstanden te voorkomen. Met die informatie kunnen aanvragers hun focus mogelijk verleggen naar andere financieringsmogelijkheden of zich beter voorbereiden op volgende rondes en alternatieve regelingen.

2024 heeft ons geleerd beter te anticiperen op de verwachtingen van het werkveld. We focusten scherper op de verschillende doelgroepen en pasten onze communicatie en dienstverlening daarop aan.

Jeanette Hidalgo, Manager Realisatie

Werkbezoek Cariben
Fotograaf onbekend

1.1 Maak het grenzeloos

Ons programma Maak het grenzeloos kent vier subsidieregelingen: de meerjarenregeling Talent en Festivals 2021-2024 en de projectregelingen Talentontwikkeling, Vernieuwen van Cultuurmaken en Internationale Samenwerking. Met dit programma dragen we bij aan de vernieuwing van cultuurmaken in al haar aspecten. Lokaal en regionaal stimuleren we vernieuwing en uitwisseling tussen groepen en generaties. Op landelijk niveau ondersteunen we cultuurfestivals en talentontwikkeling. Bovendien ondersteunen we internationale samenwerking.

RESULTATEN UIT DE BELEIDSPERIODE 2021 - 2024

- Uitwisseling en kennisdeling hebben geleid tot nieuwe mogelijkheden voor cultuurmaken en cultuur maken. Perspectieven op cultuur en de waarde van cultuuruitingen zijn verbreed.
- Jongeren kregen kansen hun talent te herkennen, te erkennen én te ontwikkelen, zowel in afzonderlijke disciplines als interdisciplinair.
- Cultuureducatie en cultuurparticipatie in Nederland zijn versterkt door internationale samenwerking. De zichtbaarheid van het Nederlandse cultuurmaken in het buitenland is vergroot.

1.1.1 Meerjarenregeling Talent en Festivals 2021-2024

Binnen Talent en Festivals (TOF) krijgen landelijke instellingen vier jaar lang subsidie om talentontwikkelingstrajecten, erfgoedmanifestaties of kunstensestivals te organiseren. De regeling heet dan ook voluit Talentontwikkeling, Erfgoedmanifestaties en Festivals. De honoreringen starten in 2021 en lopen door tot eind 2024. Voor een groep van twaalf van de dertien positief beoordeelde projecten bleek in 2021 geen budget meer beschikbaar, omdat het subsidieplafond was bereikt. Met de coronasteungelden schiep het ministerie van OCW extra ruimte. Met hulp van de Tweede Kamer kwam voor 2022 tot en met 2024 voor deze zogenoemde B12-organisaties ruim 800.000 euro per jaar beschikbaar. Daarmee kon de B-12 in het restant van de beleidsperiode op onze ondersteuning rekenen.

VERANTWOORDING EN VOORTGANGSGESPREKKEN

Doorgaans starten we de behandeling van de jaarverantwoordingen na de uiterste indiendatum van 1 mei en ondanks vertragingen in het proces konden we de verantwoordingscyclus voor de 38 TOF-instellingen afronden.

KENNISDELING

Voor de TOF-instellingen was 2024 een spannend jaar, omdat ze bijna allemaal een aanvraag deden voor de Meerjarenregeling Talentontwikkeling 2025-2028. De uitkomst hiervan en de impact op de instellingen en het veld stonden in de meeste voortgangs- en verantwoordingsgesprekken centraal. Tijdens de jaarlijkse verantwoordingscyclus verrijkten de aanvragers het Fonds met bruikbare informatie over de keten van talentontwikkeling. Daarmee doen we ons voordeel bij de ontwikkeling van regelingen en de uitvoering ervan. Ons doel is beter aan te sluiten bij de behoeften uit het veld. Ook willen we onze kennis nog vaker en gericht delen met instellingen om het veld te versterken. De eerste concrete gelegenheid hiervoor dient zich aan op de volgende TOF-bijeenkomst in 2025.

Popsport
Foto's: Marcel Krijgsman

Voorbeelden van instellingen in de TOF-regeling

Popsport heeft de missie om jonge muzikanten, waar ook woonachtig in Nederland, de kans te bieden zichzelf te ontwikkelen als muzikaal talent en hen te begeleiden in de zoektocht naar een toekomst als creatief professional.

DeGasten is geboren, getogen en volwassen geworden in Amsterdam. DeGasten maakt theater met jongeren tussen de 13 en 31 jaar die niet vanzelfsprekend in aanraking komen met theater. Diversiteit en inclusie zit in het DNA. Dat bewijzen de verhalen, de werkwijze, de samenstelling van de organisatie, maar ook de jongeren, het publiek en partners waarmee DeGasten samenwerkt.

1.1.2

Projectregeling Talentontwikkeling

Met de regeling Talentontwikkeling investeert het Fonds in het versterken van het informele circuit waarbinnen talentontwikkeling plaatsvindt. Via vier zogenoemde sporen richten we op verschillende lagen binnen dit veld:

- *Urban Arts Talent*: individuele ontwikkeltrajecten voor talenten die zich als autodidactisch maker ontwikkelen onder begeleiding van professionals;
- *Urban Arts Coach*: individuele professionaliseringstrajecten voor coaches;
- *Talentontwikkeling in Informele Netwerken*: ontwikkeltrajecten voor groepen talenten die actief zijn binnen de informele netwerken;
- *Versterking Talentketen*: versterking van de keten, bijvoorbeeld door methodiekontwikkeling.

OP MAAT

Binnen de informele netwerken opereren veel makers die hun praktijk verbinden aan hun identiteit en hun culturele wortels. Vaak bewegen zij zich buiten de reguliere kunstsector. De formele routes bieden niet altijd de mogelijkheid, expertise of middelen om hun artistiek onderzoek mogelijk te maken. Met onze regeling stellen autodidacte makers en talentontwikkelaars een op maat gemaakt ontwikkeltraject samen op basis van eigen leerdoelen. Daardoor krijgen makers en instellingen de mogelijkheid te werken aan hun persoonlijke ontwikkelbehoeften. De regeling vraagt de opgedane kennis uit het traject te delen volgens het *each one teach one principe*. Daardoor komt deze kennis uiteindelijk ook de netwerken van de aanvragers ten goede.

Talentontwikkeling in Informele Netwerken:

International Dance League toont urban dans in haar kracht en bouwt aan een professioneel ecosysteem. Zij versmelt de battle en het theater tot een vernieuwend concept dat dansers verbindt, artistieke ontwikkeling bevordert en urban dansvormen presenteert aan bestaand en nieuw publiek. Ondanks de toenemende populariteit van verschillende straatdansstijlen is er een grote kloof met andere disciplines op het gebied van kansen, middelen en infrastructuur. International Dance League heeft de ambitie deze kloof te overbruggen. Na een projectsubsidie in 2024 ondersteunt het Fonds International Dance League vanaf 2025 meerjarig. 'Als platform geven we invulling aan de behoefte van de sector naar een professioneel ecosysteem voor de urban danswereld en het battle circuit. Het stimuleren van samenwerking, talent en experiment staat centraal in onze aanpak. Zo werken we aan een duurzame en transparante keten met een brede basis voor amateurs. Bovendien banen we een pad voor de meest getalenteerde dansers naar een volwaardige positie als professional.

International Dance League

Foto: Sean Brian

1.1.3

Projectregeling Vernieuwen van Cultuurmaken

Het stimuleren van cultuurmaken in de vrije tijd is een kerntaak van het Fonds. Hiervoor beschikten we afgelopen beleidsperiode over de brede subsidie-regeling Vernieuwen van Cultuurmaken, die half februari 2022 opende. Tussendoor hebben we wijzigingen doorgevoerd, waardoor de regeling nog beter aansloot op behoeften uit het veld. De subsidieregeling sloot op 27 maart 2024. Op dat moment bestond de regeling uit drie hoofdstukken:

- **Ontwikkeling**: voor vernieuwende projecten vanuit en voor amateurkunstenaars.
- **MeeMaakPodia**: voor instellingen die hun programmering willen democratiseren.
- **Participatieve Kunst**: voor grootschalige kunstprojecten van professionals die met amateurkunstenaars samenwerken.

De regeling is afgesloten met een piek aan aanvragen. Van de 176 aanvragen die in 2024 zijn ingediend, kwamen 80 net voor de deadline binnen. Met een behandeltermijn van dertien weken, viel de deadline van deze aanvragen allemaal in dezelfde week. Om de ontstane drukte op te vangen, sprongen subsidie-adviseurs van andere teams bij. Daardoor hebben we alle aanvragen binnen de deadline weten te behandelen.

Het totaalbudget van 10.769.000 euro is volledig besteed. De subsidieplafonds van de hoofdstukken MeeMaakPodia en Participatieve Kunst zijn beide tussentijds opgehoogd met 500.000 euro, afkomstig uit het budget van het hoofdstuk Ontwikkeling. Dit zorgde voor een betere verdeling van het budget over de drie hoofdstukken. In totaal zijn 316 aanvragen gehonoreerd, waarvan 109 aanvragen in 2024.

ONTWIKKELING

Bij het hoofdstuk Ontwikkeling konden organisaties tot 25.000 euro aanvragen voor een vernieuwend project. Het doel van de regeling was om cultuurmaken te stimuleren hun praktijk te verbreden en nieuwe ervaringen op te doen. Het samenvoegen van het eerdere hoofdstuk Ontwikkeling (tot 10.000 euro)

met Samenwerking (10.000 tot 25.000 euro) in 2023 voorkwam veel onduidelijkheid en keuzestress bij de aanvragers. Voor de samenvoeging werd 40 procent van de aanvragen gehonoreerd, erna 59 procent.

Het begrip 'vernieuwen' riep vaak vragen op. We bedoelen hiermee een nieuwe samenwerking opzetten, een nieuw genre verkennen of nieuwe doelgroepen betrekken. Amateurkunstverenigingen dienden vaak projecten met een nieuw thema in, die niet per se een vernieuwend karakter hadden. Ook was in 2024 de nasleep van corona nog voelbaar; amateurkunstverenigingen wilden vooral hun huidige activiteiten voortzetten. De meeste aanvragen kwamen van koren, fanfares, harmonieën en toneelverenigingen. Subsidie maakte voor deze verenigingen - die een verbindende rol spelen in de lokale gemeenschap - een groot verschil. Het enthousiasme van de aanvragers in de adviesgesprekken en de terugkoppelingen maakten grote indruk op de adviseurs.

Stichting Krachtvoer: (B)Angst

In het project werkten twee groepen cultuurmaken samen aan een nieuw theaterstuk over het thema angst. Hiervoor ging een groep jonge cultuurmaken (14-18 jaar) aan de slag met een groep oudere cultuurmaken. Beide groepen maken normaal gesproken afzonderlijk van elkaar theater in verschillende plaatsen, maar met dezelfde regisseur. In een gefaseerde aanpak leerden de verschillende groepen elkaar kennen, repeteerden afzonderlijk en samen en ontwikkelden scènes. Vervolgens voerden ze het stuk op voor publiek.

MEEMAAPODIA

MeeMaakPodia zijn instellingen die het hele jaar door een programmering of podiumfunctie hebben, zoals theaters, concertzalen, musea en bibliotheken. Zij kunnen een subsidie tussen de 50.000 en 100.000 euro aanvragen om lokale cultuurmaken bij hun programmering te betrekken en hun werkwijze te democratiseren. Ook voor een doorontwikkeling van deze activiteiten konden MeeMaakPodia bij ons

aanvragen. Dit hoofdstuk bestaat sinds 2018. Opvallend was dat de regeling beter aansloot bij podia die incidenteel samenwerken met de gemeenschap dan bij organisaties die al structureel met de doelgroep werken. Deze vroegen namelijk vaker overhead- en programmeringsbudget aan en reflecteerden minder op hun werkwijze. We nemen dit mee in de ontwikkeling van een nieuwe regeling.

In de periode 2022 – 2024 hebben 86 podia een aanvraag ingediend, waarvan 52 (60%) subsidie hebben ontvangen. Een aantal podia vroeg opnieuw subsidie aan om hun MeeMaakPodia-werkwijze te verankeren. Ook heeft een aantal podia dit jaar de stap gemaakt naar de Meerjarenregeling Co-Creatie Instellingen 2025 – 2028. Hierdoor krijgen MeeMaakPodia meer ruimte om samen met de gemeenschap aan de slag te gaan.

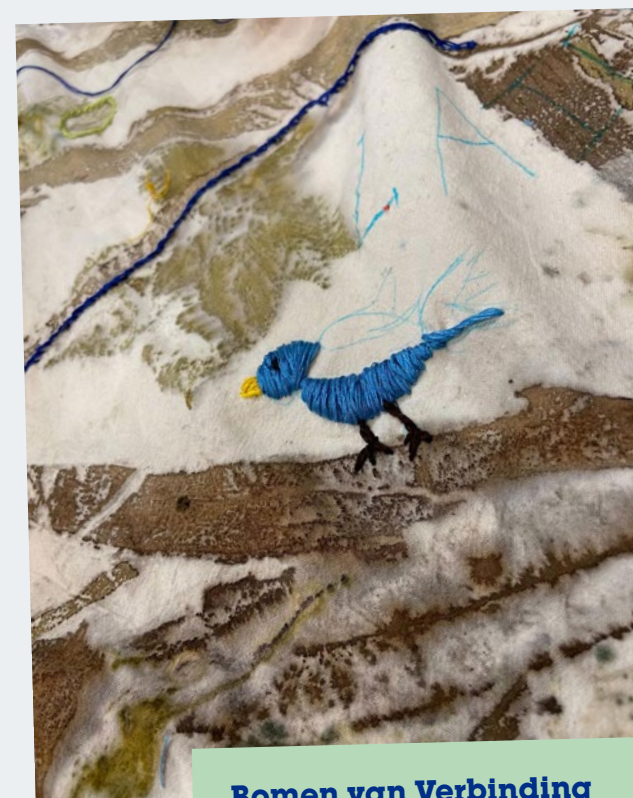
PARTICIPATIEVE KUNST/CO-CREATIE

In april 2023 opende het nieuwe hoofdstuk Participatieve Kunst, voorheen Co-creatie. Met deze subsidie voor participatieve kunst en cultuur steunen we grootschalige projecten, waarin professionele kunstenaars en amateurs samenwerken. In aanmerking komen projecten waarbij een kunstprofessional of een kunstinstituut amateurs betreft bij het idee, de opzet en de uitvoering. De samenwerking is gestoeld op gelijkwaardigheid.

Na het openen van de regeling is de naam om communicatieve redenen gewijzigd. Alhoewel de titel Co-creatie in de communicatiestrategie makkelijker in te zetten was, zorgden de verschillende betekenissen van ‘participatieve kunst’ en ‘co-creatie’ soms voor onduidelijkheid. Niet alle participatieve kunst ontstaat namelijk vanuit co-creatie en niet alle co-creatie gaat over participatieve kunst. Ondanks de rekbaarheid van het begrip co-creatie, wisten aanvragers het Fonds goed te vinden. Door de ophoging van het budget hebben we uiteindelijk 47 participatieve kunstprojecten ondersteund.

Beelden aan Zee: Zitten, zat, gezeten, nu ga ik zwemmen!

Kunstenaar Tirzo Martha ging met inwoners uit Scheveningen aan de slag. Tirzo Martha maakt politiek en sociaal geëngageerd werk. Zijn kunstwerken, vaak samengesteld uit gevonden materialen en gebruiksvoorwerpen, zijn het resultaat van een samenwerking met mensen uit alle lagen van de bevolking. Voorafgaand aan het project gaf de kunstenaar een lezing aan de groep vrijwilligers van het museum Beelden aan Zee. Meerdere cultuurmakers waren betrokken bij het maken van de sculpturen. Daarnaast was er een rand-programmering met vijftien workshops, waarbij bezoekers experimenteerden met materialen en technieken die Martha gebruikt in zijn praktijk. Medewerkers van het museum gaven rondleidingen, met een speciale focus op bezoekers met een visuele beperking of dementie.

Bomen van Verbinding

Foto's: Carola Mokveld

Kunst en coaching - Bomen van Verbinding

Kunstenaar Carola Mokveld werkte samen met de Oekraïense kunstenaar Tatiana Rylyna aan het project Bomen van Verbinding. Het project startte op tien locaties in diverse regio's. Per locatie maakten de deelnemers samen een boom, waarin ze diverse textiel bewerkingstechnieken verwerkten. De keuze viel op textielbewerking, omdat in verschillende culturen en leeftijdsgroepen hierover kennis, interesse en ontwikkeling aanwezig is. Aan het eind van het traject verbindt een rondreizende tentoonstelling de locaties met elkaar. De belangrijkste doelgroep was Oekraïense vluchtelingen, maar ook andere vluchtelingen en Nederlanders waren welkom. Tijdens de pilot Tree of Connection bleek dat de verscheidenheid aan deelnemers en de verschillende achtergronden van de kunstenaars leidden tot sociale verbinding, het leren van elkaars technieken en van elkaars kijk op de wereld.

1.1.4

Projectregeling Internationale Samenwerking

Met de regeling Internationale Samenwerking ondersteunt het Fonds projecten met organisaties in landen binnen of buiten het Koninkrijk. Aanvragers kunnen subsidie krijgen voor verkennende projecten en voor samenwerkingsprojecten. Van de ruim 180 aanvragen zijn iets meer aanvragen voor het hoofdstuk Verkennen dan voor het hoofdstuk Samenwerken ingediend. Een groot aantal aanvragen betrof verkenningen of samenwerkingen met partners uit de herkomstlanden en diasporalanden als Suriname en Indonesië. Ook is een aantal aanvragen gedaan vanuit het Caribisch deel van het Koninkrijk. Ruim 15 procent van de aanvragers heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om na een verkenningssubsidie een vervolgsubsidie voor samenwerking in te dienen.

In 2024 liep de regeling af. Dit was de reden dat veel aanvragen in het tweede kwartaal binnenkwamen. Door deze grote toestroom is op 17 jul 2024 besloten de regeling te sluiten. Dit was eerder dan de geplande sluitingsdatum: 28 augustus 2024. Op dat moment was ook al duidelijk dat reeds ingediende aanvragen niet meer behandeld konden worden aangezien het subsidieplafond al eerder was bereikt. Het Fonds heeft hierover zo goed mogelijk gecommuniceerd, maar sommige aanvragers waren toch teleurgesteld.

Muziek uit de Thomaskirche in Leipzig

Het verkennende project Muziek uit de Thomaskirche in Leipzig van Pablo Gregorian was gericht op een samenwerking tussen professionals op het gebied van ensemblezang uit Nederland en Leipzig. Dit cultuurparticipatieproject streefde naar een uitwisseling van expertise met ensemblezang en 17de- en 18de-eeuwse muziek. Het was een voorbereiding op een verdiepend project waarbij amateurzangers uit Nederland en Leipzig onder leiding van professionals gaan samenwerken.

Samenwerkingsproject: Going Ghana

Na hun verkenning in 2023 bouwden urban arts-gezelschappen The Ruggeds (Eindhoven) en de Africa Breaking Academy (Accra/Ghana) met hun project Going Ghana een brug tussen breakdance en Ghanese dansvormen. Ruggengraat vormde een workshoptraject in beide landen met expertise-uitwisseling. Daarbij maakten Ghanese en Nederlandse muzikanten en producers samen een nieuwe muziekmix. Ook filmde ze een aftermovie om het proces en de uitwisseling te documenteren. De leer methode *each one teach one* was de kern van de samenwerking. Met Going Ghana zette Rugged Solutions een stap in de ontwikkeling van de breakdance-scene door werelden en expertises te verbinden die niet eerder zo aan elkaar zijn gekoppeld.

Naast deze twee hoofdstukken organiseerden we twee vernieuwende open oproepen: Suriname-Nederland en Cultuur voor Klimaat. Met de Open Oproep Suriname- Nederland ondersteunden we projecten waarin Surinaamse en Nederlandse culturele instellingen samenwerken aan een project of aan het verstevigen van hun deskundigheid. De tweede open oproep was vernieuwend omdat het Fonds voor het eerst cultuur aan klimaat koppelde.

OPEN OPROEP SURINAME-NEDERLAND

Suriname en Nederland delen een geschiedenis, taal en zijn nauw verbonden. Het Fonds voor Cultuurparticipatie wil de culturele samenwerking tussen beide landen stimuleren. Met de Open Oproep Suriname- Nederland ondersteunden we projecten waarin Surinaamse en Nederlandse culturele instellingen samenwerken aan een project of aan het verstevigen van hun deskundigheid. Dit is een nieuwe doelgroep voor het Fonds, omdat normaal gesproken alleen in Nederland gevestigde organisaties subsidie mogen aanvragen. Instellingen konden subsidie aanvragen voor:

- een co-creatie-project op het gebied van cultuureducatie, cultuurparticipatie, talentontwikkeling

of immaterieel erfgoed met en voor kinderen, jongeren of volwassenen;

- een samenwerking, kennisdeling of uitwisseling op het gebied van cultuureducatie, cultuurparticipatie, talentontwikkeling of immaterieel erfgoed. De doelgroep zijn kinderen, jongeren of volwassenen;
- of een combinatie van deze twee.

De regeling opende begin 2024 en op 27 februari was het subsidieplafond al bereikt, waardoor we de regeling moesten sluiten. Suriname bleek 70 procent van de aanvragen voor zijn rekening te nemen.

Stichting Wooko Makandje: Marron Expo

Stichting Wooko Makandje uit Culemborg werkte in 2024 samen met het Surinaams Museum aan het project Marron Expo, verborgen koloniaal erfgoed terug naar het volk. Samen ontwikkelden zij een tentoonstelling en een educatief randprogramma rond de bestaande museumcollectie. Het doel was cultureel erfgoed van de Marrons naar boven te halen. De activiteiten bestonden onder meer uit *crowdsourcing* voor kennisuitwisseling rond het erfgoed. Daarnaast wierpen de partners zich op het vastleggen van verhalen, ontwikkelen van lessen, organiseren van een lezing en geven van workshops.

OPEN OPROEP CULTUUR VOOR KLIMAAT

Klimaatverandering is een urgent probleem. Een van de doelen uit het klimaatakkoord van Parijs 2050 is de opwarming te beperken tot 1,5 graden Celsius. Directe actie, nieuwe experimenten en vergroting van het bewustzijn zijn noodzakelijk. Het Fonds heeft daarom de Open Oproep Cultuur voor Klimaat ontwikkeld. Die is gericht op acute klimaatactie, maar dient ook als onderzoek ten behoeve van de nieuwe beleidsperiode. De vraag die we ons stelden was: hoe kan het Fonds met subsidieregelingen bijdragen aan projecten die

klimaatverandering afremmen of tegengaan? Cultuur levert immers een belangrijke bijdrage aan een duurzame toekomst.

Om een zo groot mogelijke impact te maken, focust de open oproep op co-creatie en social design. In de projecten werken social designers of andere kunstenaars in co-creatie met deelnemers aan duurzame initiatieven. Social design als principe of methodiek is een belangrijk uitgangspunt. We zochten projecten die zowel de verkenning als ontwikkeling én uitvoering van het proces in zich dragen. Social design en co-creatie vergroten het inzicht van de deelnemers dat ze zelf iets kunnen doen. Klimaatverandering is een wereldwijd probleem met lokale impact. Daarom hadden we oog voor projecten die binnen een gemeenschap (bijvoorbeeld een buurt, wijk, regio of een vereniging) dankzij de inzet van lokale gebruiken, tradities of kennis een verandering kunnen teweegbrengen.

De regeling kwam mede tot stand door de samenwerking met What Design Can Do. Het slotakkoord van de regeling was een internationale meet-up met de Italiaanse organisatoren van de samenwerking tussen het cultuur- en sociaal domein. Het was een vervolg op de conferentie Cultuureducatie van morgen in Trento in oktober 2023.

Stichting Children's Museum Curaçao: Tinkerart

Stichting Children's Museum Curaçao organiseert in 2024 en 2025 het project Tinkerart: Skultura Sostenibel pa Rekiklamentu Kreativo. Samen met de bewoners gaat ze in hun buurt duurzame kunstwerken uit plastic afval maken. Het doel van dit creatief recyclen is de bevolking te inspireren om plastic niet weg te gooien. Hierdoor vermindert het plasticafval op Curaçao ten gunste van milieu en klimaat. Het project maakt gebruik van de methodes TinkerArt en van onderzoekend en ontwerpend leren.

1.1.5
Behaalde resultaten Maak het Grenzeloos
2021 - 2024

IMPACT

KWINK groep te Den Haag heeft in opdracht van het Fonds in 2024 een evaluatieonderzoek uitgevoerd voor de regelingen uit de beleidsperiode 2021-2024. Naast de kwantitatieve analyses vond een casus-onderzoek plaats met de focus op impact. Hieronder volgt een beknopte weergave van de resultaten van de casus HIDDEN_KATLEHONG. Regeling: Internationale samenwerking.

Zie ook 3.5 Onderzoek, pagina 35.

OVER HIDDEN_KATLEHONG

Het Groningse dansgezelschap X_Yusuf_Boss (XYB) werkte samen met het Zuid Afrikaanse dansgezelschap Via Katlehong. XYB ontving voor HIDDEN_KATLEHONG 25.000 euro subsidie vanuit de optie Samenwerken. Jongeren uit Groningen en Katlehong wisselden via hiphop en pantsula ervaringen uit over het thema systemische ongelijkheid. In intensieve werkweken in zowel Groningen als Katlehong werkten teams in verschillende workshops toe naar een eindpresentatie.

DE WERKZAME ELEMENTEN IN DEZE CASUS

In de werkweken maakten de jongeren kennis met nieuwe culturen, diverse dans- en kunstvormen. Van elkaar leren stond centraal. Door de culturele uitwisseling ontwikkelden de betrokkenen nieuwe vaardigheden en perspectieven. Het project gaf deelnemers ruimte en tools om zichzelf uit te drukken. Hieraan heeft de openhartige en gezamenlijke insteek vanaf de start van het project bijgedragen. Daarmee is een omgeving gecreëerd waar mensen elkaar helpen, van elkaar leren en samen plezier maken. Zo is een community opgebouwd, waarbij de jongeren elkaar ook na afronding van het project weten te vinden.

BRONVERMELDING

KWINK groep (2024). *Evaluatie Zeven Regelingen*. Het Fonds voor Cultuurparticipatie, Utrecht.

PROJECTREGELINGEN	AANTAL TOEGEKEND	TOTAAL BUDGET GEHONOREERD
Talent en festivals 2021-2024	38	€ 19.016.649
Internationale samenwerking: Samenwerken	84	€ 1.625.306
Internationale samenwerking: Verkennen	101	€ 722.091
Open Call cultuur voor klimaat	21	€ 489.107
Open call: Suriname-Nederland 2024	13	€ 304.280
TO Informele Netwerken	56	€ 2.884.279
TO Urban Coach	14	€ 588.772
TO Urban Talent	52	€ 1.279.068
TO Versterking Talentketen	8	€ 345.426
Vernieuwen van cultuurmaken: MeeMaakPodia	54	€ 5.189.992
Vernieuwen van cultuurmaken: Ontwikkeling 2023-2024	116	€ 1.368.067
Vernieuwen van cultuurmaken: Participatieve kunst en cultuur	47	€ 3.449.364
Eindtotaal	604	€ 37.262.401

X_Yusuf_Boss Project HIDDEN
Foto: Tim van der Kuip

1.2 Vind elkaar in cultuur

Waar sommige groepen de weg naar cultuur maken makkelijk vinden, is die voor anderen niet vanzelfsprekend. In Nederland bestaan sociaal-culturele tegenstellingen, bijvoorbeeld gebaseerd op verschillen in opleidingsniveau en gezondheid. Deze komen politiek tot uiting in sterk verschillende meningen over gevoelige onderwerpen als migranten, de EU en politiek in het algemeen. Groepen leven in gescheiden sociale netwerken en verschillen in culturele smaak en beleving. Met het programma Vind elkaar in cultuur willen we gezamenlijke eigentijdse kunst- en erfgoedbeoefening stimuleren, in het bijzonder voor mensen die drempels ervaren om cultuur te maken. Daarbij geven we ruimte aan de verschillende perspectieven op cultuur.

DE TWEE DOELSTELLINGEN VOOR DE BELEIDSPERIODE 2021-2024

- Culturele instellingen en lokale gemeenschappen zijn samen actief in het cultuurmaken.
- Meer mensen die een drempel ervaren door een beperking doen aan cultuurmaken in hun vrije tijd.

1.2.1 Projectregeling Samen Cultuurmaken 2022-2024

In het veld leeft de grote behoefte bij één fonds terecht te kunnen voor projecten waarin het culturele en sociale domein samenwerken. Dat kan via onze subsidieregeling Samen Cultuurmaken. Vanaf de eerste versie in 2020 tot en met het huidige beleidsjaar 2024 loopt het bij deze regeling storm. Er is ruimte voor drie soorten aanvragen, elk via een eigen 'spoor':

- Try-outs met een looptijd van maximaal 1 jaar;
- ontwikkeltrajecten met een looptijd van 1 tot 2 jaar;
- grootschalige trajecten en verduurzaming met een looptijd van 2 tot 4 jaar.

Aanvragers mogen deze sporen na elkaar doorlopen. In 2024 waren er, vanwege de afronding van de beleidsperiode, aanvraagrondes in zowel januari als april. De regeling bleek een onverminderd succes: het volledige budget van spoor 1 en spoor 2 kon worden toegekend aan in totaal 87 aanvragen. De behandeling van spoor 3 rondde we in de eerste helft van 2024 af met 9 honoreringen. In de beleidsperiode 2025-2028 geeft het ministerie deze regeling een structureel bestaansrecht. De Meerjarenregeling Co-creatie: Cross-sectoraal is een vervolg op spoor 3 van de projectsubsidie Samen Cultuurmaken. Daarbinnen ondersteunen we de komende vier jaar 11 instellingen die zich inzetten voor actieve cultuurdeelname, ook op maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast biedt de regeling op verschillende momenten in het jaar de mogelijkheid via open oproepen subsidie aan te vragen. In 2024 realiseerden we vier open oproepen.

Stichting Dans op Recept – Dans op Recept

Dans op Recept verzorgt danslessen voor mensen met Parkinson, mensen met niet-aangeboren hersenletsel en mensen met chronische klachten. De stichting draagt niet alleen bij aan de gezondheid van deelnemers, maar bevordert ook plezier, sociale connecties, zelfvertrouwen, zingeving en creativiteit. Een revalidatiearts vertelt over een patiënte die in de dansles meedeed aan een oefening, waarin de deelnemers één voor één naar de overkant van de zaal bewegen. Telkens komt daar een extra deelnemer bij, totdat alle deelnemers kriskras door de zaal bewegen. De patiënte gaf later bij de arts aan dat zij door deze oefening weer de durf heeft gekregen in een druk winkelcentrum rond te lopen. 'De lessen van Dans op Recept geven mij een positief gevoel over mezelf en over wat ik eigenlijk nog allemaal kan.'

Dans op recept
Foto's: Christian Kamminga

KWINK-EVALUATIE

De evaluatie van KWINK groep (uitgevoerd van oktober 2023 tot mei 2024, zie ook Onderzoek, p. 35) toont aan dat het Fonds met de regeling Samen Cultuurmaken bijdraagt aan cultuurparticipatie door mensen voor wie dit niet vanzelfsprekend is. Bijvoorbeeld omdat ze financiële, fysieke en/of mentale obstakels ervaren. Of omdat ze zich nog onvoldoende vertegenwoordigd voelen in het bestaande aanbod aan kunst- en erfgoedactiviteiten. Verder blijkt dat door het grote aantal aanvragen en de inrichting van het aanvraag- en beoordelingsproces er weinig ruimte was om tussentijds te sturen op specifieke resultaten. Met de open oproepen hebben we in 2024 hierin verbetering aangebracht, vooral door scherper te focussen op doelgroepen, regio's en thema's.

Stichting Dorpsraad Dreischor: Vlasklas Zeeland

In het Zeeuwse dorp Dreischor werd vroeger het ambacht van vlasbewerking uitgevoerd. In dit project is een speciale 'vlasklas' opgezet, waarbij de deelnemers zich verdiepten in elementen die komen kijken bij vlasbewerking. Zo kregen zij les over het inzaaien, telen, oogsten en bewerken van vlas. Dit project is een goed voorbeeld van het toekomstbestendig maken van immaterieel erfgoed. Kennis en vaardigheden van het ambacht zijn overgedragen op nieuwe beoefenaars. Daarnaast zijn verhalen over vlasbewerking vastgelegd voor nieuwe generaties.

1.2.2

Projectregeling Erfgoed maken

De subsidieregeling Erfgoed Maken is in 2024 succesvol afgerond. De regeling gaf ruimte aan projecten rondom immaterieel erfgoed, erfgoededucatie en het versterken van vrijwilligersorganisaties. Deze aandachtsgebieden zijn heel breed, waardoor we veel verschillende aanvragen hebben mogen ontvangen. Bijvoorbeeld een project over borduren, waarbij uit Oekraïne gevluchte vrouwen hun kennis van traditionele borduurtechnieken deelden met deelnemers in Nederland. Of een project waarbij leerlingen van de middelbare school leren over fotografie aan de hand van een fotocollectie over de suikerbietenteelt in Zeeland. Of een project waarbij erfgoedvrijwilligers op Bonaire worden getraind om samen met professionals archeologische opgravingen te doen. Aanvragers konden met hun activiteiten één of meer door ons omschreven effecten nastreven. Het effect 'meer of nieuwe (groepen) personen nemen actief deel aan erfgoed' was voor alle projecten verplicht.

(DOOR-)GROEIEN

Om recht te doen aan de verschillende grootte van projecten en organisaties, was het mogelijk aan te vragen voor kleinere, middelgrote en grotere projecten. We maakten drie categorieën: aanvragen tot 5.000 euro, aanvragen tot 25.000 euro en aanvragen tot 75.000 euro. Ook konden aanvragers de subsidie uit de eerste categorie inzetten voor een verkenning. Dat ging bijvoorbeeld om het opzetten van een samenwerking met een andere organisatie of het kennismaken met mensen uit de doelgroep. Daarnaast mochten instellingen in opeenvolgende categorieën aanvragen. Daarmee konden ze eerst een verkenning uitvoeren, om vervolgens de uitkomsten daarvan te gebruiken voor een project in categorie 2 of 3. Zo wilden we een doorgroeimogelijkheid creëren. Tot onze tevredenheid zien we dat meerdere aanvragers daarvan hebben gebruikgemaakt.

AFRONDING VAN DE REGELING

In 2022 besloten we het beoordelingskader van de regeling Erfgoed Maken te verruimen en actiever contact te zoeken met potentiële aanvragers. Die extra inspanning leidde ertoe dat het aantal aanvragen toenam. Om aan de vraag te kunnen voldoen, is in

2023 het budget verhoogd met 1,5 miljoen euro. In 2024 bleef de vraag onverminderd hoog. Onze adviseurs hadden veel contact met aanvragers over nieuwe initiatieven en projecten waarin zij een nieuwe stap wilden zetten. Om te voorkomen dat aanvragers achter het net zouden vissen, begonnen we vroeg in het jaar met onze communicatie over het mogelijk eerder sluiten van de regeling. Het subsidieplafond van categorie 2 werd als eerste bereikt, in april. In juli sloten categorie 1 en 3, ook vanwege het bereiken van het subsidieplafond.

Erfgoed Maken is een van de zeven regelingen die zijn meegenomen in de 'KWINK-evaluatie'. Daaruit kwam onder meer naar voren dat bijna evenveel aanvragen uit het landelijk gebied als uit het stedelijk gebied zijn gehonoreerd. Dat duidt op een mooie regionale spreiding. Daarnaast is gebleken dat professioneel presenterende instellingen (waaronder musea, podia en festivals) verantwoordelijk waren voor de meeste aanvragen. Daarna volgden de vrijwilligersorganisaties.

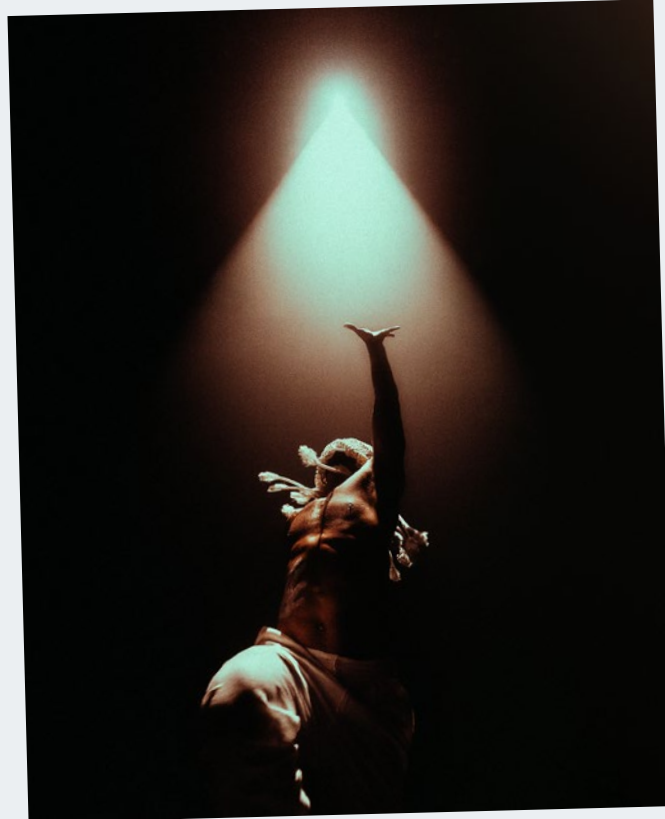
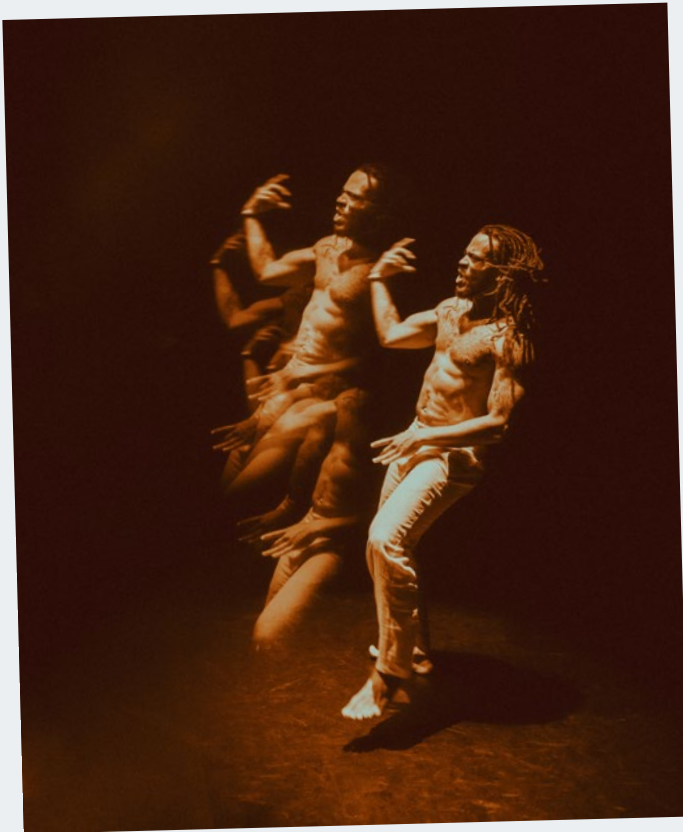
**Draden van ons Nederlands
Slavernijverleden**

Ontwerp wandkleed: Munir de Vries

Biba nos herencia (long live heritage)

Foto: Stichting Monumentenfonds Aruba

1.2.3

Projectregeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden

Met de regeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden stimuleren we participatieve en educatieve activiteiten die bijdragen aan het herdenken en vieren van de afschaffing van de slavernij in het Koninkrijk, het vergroten van de kennis van en het bewustzijn over het Slavernijverleden en de doorwerking daarvan in het heden. De regeling opende op 16 januari 2023 met een sluitingsdatum van 1 mei 2024. Vanwege de grote animo is het originele budget van 1 miljoen euro tussentijds twee keer opgehoogd: een keer met 1.2 miljoen euro en een keer met 2 miljoen euro (40 procent daarvan was gereserveerd voor aanvragen van het Caribisch deel van het Koninkrijk). Het totale budget van 4.2 miljoen euro is besteed aan projecten voor en door de betreffende gemeenschappen, zoals de nazaten van tot slaaf gemaakt, de inheemse volken en de contractarbeiders.

We zijn trots op het volledig benutten van het budget van deze bijzondere regeling. Met de inzet van Verkenners brachten we de regeling en het aanvraagproces ter plaatse onder de aandacht. Dit droeg bij aan de goede besteding in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Ook hebben we ons hiermee een werkwijze eigen gemaakt waarmee het Fonds de algemene besteding in de Cariben structureel kan vergroten. Ondanks de tussentijdse ophogingen bereikten we voortijdig onze budgetplafonds. We hebben hierdoor helaas veel aanvragers moeten teleurstellen. Een belangrijke les voor de toekomst is juist bij dit soort regelingen helder over het beschikbare budget te communiceren.

Het uitvoeren van de regeling heeft bijgedragen aan een groeiend bewustzijn over het Nederlandse slavernijverleden en de doorwerking ervan in het heden. De opgedane kennis en ervaring passen we toe en verdiepen we bij het uitvoeren van andere regelingen die grote sensitiviteit vereisen (zoals Open Oproep Kinderen en Jongeren Toeslagenaffaire). Het Fonds ziet kansen om in de toekomst via dergelijke regelingen langdurig maatschappelijke impact te genereren.

Stichting Adelaida: Verbreek de stilte

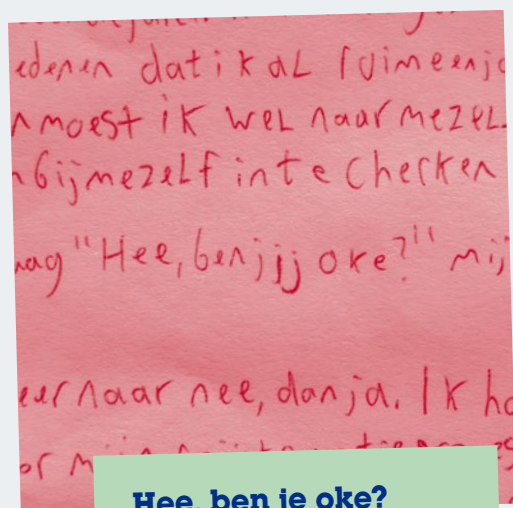
Stichting Adelaida organiseerde samen met Centrum voor Emancipatie, Participatie en Sociale inclusie Dona Daria het project Verbreek de stilte. Aan de hand van verschillende thema's onderzochten jongeren welke betekenis het koloniale verleden en het slavernijverleden heeft in hun hedendaagse leefwereld. Ze gingen binnen hun eigen omgeving op zoek naar sporen van het verleden, familie verhalen en persoonlijke verhalen. Wat zijn thuis de naweeën van het slavernijverleden? Hoe heeft het effect op de jongeren op straat? De resultaten van het onderzoek en de workshops werden vertaald naar podcasts, een YouTube-filmpje, een (publiek) jongerendebat, en een publiek manifest.

Den Mi Wesu
Foto's: Lowiegraphy

Vitó di traspaso

Met het project *Vitó di Traspaso* oftewel *Opzichter van Overdracht* maakte Stichting NAAM de Curaçaose bevolking bewust van de gewoontes, gedachtes en handelingen die hun oorsprong vinden in het slavernijverleden. Het doel was om mensen te wijzen op hun rol in het in stand houden van machtsstructuren, denkwijzen en omgangsnormen. Hiermee hoopte NAAM dat mensen beter gaan letten op het eigen gedrag en wat ze (onbewust) overdragen op volgende generaties. In die zin wordt iedereen dan *Vitó di Traspaso*. Het project bestond uit een onderzoek dat zich concentreert op het zelfbeeld, de schoonheidsidealen, de machtsstructuren en de taal. De overige activiteiten zoals het houden van een enquête, het organiseren van dialogen, intuïtief schilderen en schrijven werden gebruikt om uiting te geven aan gevoelens en gedachtes. De resultaten werden verwerkt in een rapportage en in een documentaire.

Hee, ben je oke?

Foto: Naomi van de Burgt

1.2.4 Open Oproep Mentale gezondheid jongeren

In 2024 keerden twee eerder uitgevoerde open oproepen binnen de regeling Samen Cultuurmaken terug. De Open Oproep Mentale gezondheid jongeren, die aansluit bij de landelijke aanpak Mentale gezondheid van ons allemaal heropenden we van december 2023 tot en met mei 2024. Het beschikbare budget was 1.075.000 euro. Hiermee financierden we 50 initiatieven die jongeren actief bij kunst- en erfgoedactiviteiten betrekken. Deelname aan deze activiteiten versterkte de veerkracht, het mentale welzijn en talentontwikkeling van jongeren. Dit gebeurde dankzij een samenwerking en kennisuitwisseling tussen professionals in het culturele en sociale domein.

Stichting Wel.kom Roermond – House Of Kulture (HOK)

Het project House of Kulture voerde Stichting Wel.kom Roermond uit met The Movement en Nieuwe Helden Next Level. Het project bood jongeren in Roermond een veilige en creatieve omgeving om zich te ontwikkelen. Kunst en cultuur stimuleerden hen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. In een open werkplaats gingen jongeren aan de slag met diverse vormen van urban arts. Ook bezochten ze een inspirerende film of voorstelling die ze zelf hadden uitgezocht. Het project sloot af met een eindfeest voor deelnemers, vrienden en familie. HOK heeft als lange-termijn-doelstelling jongeren te helpen bij hun persoonlijke groei en sociale integratie. Een deelnemer verwoordde het als volgt: 'Hoewel we bij HOK elke week wat anders doen kan je er één ding heel goed en dat is: jezelf zijn. En dat is fijn omdat eigenlijk iedereen bevriend is met elkaar waardoor je een superleuke en chille sfeer krijgt met veel gelach en plezier.'

1.2.5 Open Oproep Jongeren maken cultuur

De Open Oproep Jongeren maken cultuur liep door tot 30 november 2024. Met deze oproep bevordert het kabinet kunst- en erfgoedactiviteiten waaraan jongeren tussen de 12 en 27 jaar laagdrempelig kunnen meedoen. De activiteiten vinden plaats in Nederland en/of het Caribisch deel van het Koninkrijk. De vier grote steden plus de veertig grootste gemeenten (samen de G44) in Nederland en de provincie Zeeland zijn van de regeling uitgesloten. Zij ontvingen al via andere wegen overheidsmiddelen voor vergelijkbare projecten.

Onze uitdaging was een betere aansluiting bij aanvragers in de regio en de Cariben te vinden. Dat is gelukt: het honoreringspercentage steeg van 36 procent in 2023 naar ruim 52 procent in 2024. We hebben voor ruim twee miljoen euro aan nieuwe projecten gehonoreerd. Die lopen uiteen van het vertellen van verhalen naar dans, graffiti, theater, spoken word, animatie en muziek. Kenmerkend voor deze open oproep is de inspraak van jongeren bij de ontwikkeling en uitvoering van het project. Met het toevoegen van een aanstormend dansmaker, filmmaker, muziekproducer en jongerencoach zorgden we in onze externe adviescommissie voor een betere representatie van de doelgroep.

Stichting mOERveld – Terug naar de Toekomst

Met het project Terug naar de Toekomst wilde de stichting mOERveld het bandkeramische verleden van de streek opnieuw tastbaar en zichtbaar maken. Op 1,2 hectare Zuid-Limburgse grond tussen de akkers en het bos brachten jongeren de 7000 jaar oude bandkeramische cultuur van de OERboeren tot leven. Ze experimenteerden, leerden out-of-the-box denken en doen, verveelden zich ouderwets en stimuleerden elkaar creatief. Of zoals deelnemer Tijmen het uitdrukte: 'mOERveld is een plek waar ik vrij mijn ding kan doen. Als je hier bent, is iedereen gelijk.'

Terug naar de Toekomst

Videostill: Pim van den Heuvel

1.2.6

Open Oproep Kinderen en Jongeren Toeslagenaffaire

In februari 2024 opende de Open Oproep Kinderen en Jongeren Toeslagenaffaire, die doorloopt tot 31 december 2026. Deze oproep is in samenwerking met verschillende ervaringsdeskundigen en de ministeries van Financiën en OCW ontwikkeld. De oproep benadrukt de noodzaak van het bevorderen van cultuurdeelname voor kinderen en jongeren van getroffen ouders in het hele Koninkrijk. Organisaties kunnen aanvragen voor een verkenning, een try-out culturele activiteiten en een meerjarig project culturele activiteiten.

Tijdens de ontwikkeling van deze open oproep zijn we getraind in empathische communicatie en coachten we aanvragers vanuit die expertise bij hun fondsaanvraag. We stelden een externe adviescommissie samen met leden die zich vanuit eigen expertise verbonden voelen met de open oproep en met de doelgroep. Op verzoek van de doelgroep bouwden we live-spreektijd in met de adviescommissie, zodat de aanvragers hun schriftelijke aanvraag mondeling konden toelichten.

Om nieuwe aanvragers te bereiken, ontwikkelden we een zogenoemde *explainer video* waarin we de Open Oproep Kinderen en Jongeren Toeslagenaffaire in vogelvlucht uitleggen. Daarnaast gaven we voorlichting op verschillende community-bijeenkomsten, fondsendagen en gemeentelijke overleggen. In de tweede helft van het jaar zagen we vooral het aantal ingediende aanvragen voor een verkenning en een try-out toenemen. Deze fungeren als kweekvijver voor grootschalige aanvragen met een bedrag hoger dan 25.000 euro.

Stichting Nos Diaspora: Ik word gezien

Het project Ik Word Gezien was een tweejarige samenwerking tussen Stichting Nos Diaspora en Steven Vreden, een zelfstandig transcultureel psycholoog en sociotherapeut. Nos Diaspora is opgericht door twee moeders die direct zijn getroffen door het toeslagenschandaal. Ze vertegenwoordigen een netwerk van 26 Afro-Caribische moeders uit verschillende steden in Zuid-Holland. Het doel van het project was een omgeving te creëren waarin kinderen van getroffen ouders in de leeftijd van 15 tot 25 jaar een nieuwe stap konden zetten in hun creatieve ontwikkeling. De jongeren kregen regie over hun leerproces en creatieve expressie, met aandacht voor mentale genezing en onderlinge verbinding.

1.2.7

Open Oproep Cultuur in de buurt

Tot slot opende van juni tot en met september 2024 de Open Oproep Cultuur in de Buurt. Deze vloeide voort uit het overheidsproject Mentale gezondheid: van ons allemaal, onder leiding van demissionair staatssecretaris Van Ooijen. Met deze oproep ondersteunen we culturele activiteiten in de vrije tijd. De activiteiten beogen een samenwerking tussen professionals in het cultureel en sociaal domein, met als doel het mentale welzijn en de veerkracht te bevorderen van mensen in een sociaaleconomisch kwetsbare positie. Dat doen de professionals samen mét en vóór mensen in de buurt. Instellingen konden aanvragen voor een verkenning of een projectsubsidie culturele activiteiten. Samen vroegen ze voor 3.3 miljoen euro aan, terwijl het beschikbare budget 2 miljoen euro was. De evaluatie van deze open oproep staat gepland voor het eerste kwartaal van 2025, zodra alle aanvragen zijn behandeld.

Pien Breeuwsma Music – Club Hart

Het project Club Hart was een samenwerking tussen Pien Breeuwsma Music en zorginstelling Stichting Zorgbalans. De verkenning was geïnspireerd op een TikTok-video van een verzorgingstehuis in Gent. Daarin dansen ouderen op zelfgemaakte techno-muziek. Pien Breeuwsma werkte als producer, artiest en muziekbegeleider samen met woonzorglocatie De Houttuinen. Deze verkenning onderzocht de mogelijkheden om live elektronische muziek te maken met ouderen met dementie, buurtbewoners en vrijwilligers, met als doel verbinding tussen de verschillende deelnemers te stimuleren. De samenwerkingspartners benaderden buurtbewoners en vrijwilligers en onderzochten hoe ze de activiteiten zo toegankelijk mogelijk konden maken. Op basis van de voorgesprekken werden twee pilots georganiseerd, waarin bewoners met dementie samen met buurtbewoners elektronische muziek maakten.

1.2.8

Behaalde resultaten Vind elkaar in cultuur 2021 - 2024

IMPACT

KWINK groep te Den Haag heeft in opdracht van het Fonds in 2024 een evaluatieonderzoek uitgevoerd voor de regelingen uit de beleidsperiode 2021-2024. Naast de kwantitatieve analyses vond een casusonderzoek plaats met de focus op impact. Hieronder volgt een beknopte weergave van de resultaten van de casus Baba Awokose. Regeling: Herdenkingsjaar Slavernijverleden

Zie ook 3.5 Onderzoek, pagina 35.

OVER BABA AWOKOSE

Stichting De Wintertuin Curaçao heeft in Nederland en in Curaçao drie meerdaagse workshops georganiseerd. De stichting ontving voor Baba Awokose 46.625 euro subsidie. In Baba Awokose verzorgden professionals workshops over *també* en *seú*. Door middel van dans, muziek, verhalen, teksten en rituelen verbonden mensen zich rondom het thema van het gezamenlijke slavernijverleden. Deelnemers hebben zang en dans geleerd, de helende werking van *també* en *seú* ervaren en gesprekken gevoerd.

DE WERKZAME ELEMENTEN IN DEZE CASUS

In het project is bewust gekozen voor een positieve insteek: deelnemers moesten niet alleen kennis opdoen over het gezamenlijke slavernijverleden, maar ook heling ervaren en de afschaffing van de slavernij vieren. Om dit te bereiken koos de stichting ervoor het thema van het gezamenlijke slavernijverleden te benaderen vanuit kunst en cultuur. Professionals die de cultuur goed kennen verzorgden de workshops. Die bleken erg geschikt om de nog onderbelichte emotionele, menselijke en culturele aspecten van het gedeelde slavernijverleden aan het licht te brengen. Ook sloten ze goed aan bij de behoeften van de doelgroep. Via kunst en cultuur konden deelnemers hun emoties verwerken en zichzelf uitdrukken. Daarnaast bleek dit een goede methode om deelnemers met elkaar te verbinden.

BRONVERMELDING

KWINK groep (2024). *Evaluatie Zeven Regelingen*. Het Fonds voor Cultuurparticipatie, Utrecht.

PROJECTREGELINGEN	AANTAL TOEGEKEND	TOTAAL BUDGET GEHONOREERD
Erfgoed Maken: categorie 1	115	€ 508.414
Erfgoed Maken: categorie 2	103	€ 2.121.653
Erfgoed Maken: categorie 3	60	€ 3.640.564
Herdenkingsjaar Slavernijverleden categorie 1	53	€ 255.486
Herdenkingsjaar Slavernijverleden categorie 2	91	€ 1.878.461
Herdenkingsjaar Slavernijverleden categorie 3	48	€ 2.085.586
Samen Cultuurmaken 2022-2024 Open Oproep: Cultuur in de buurt - Projectsubsidies	80	€ 1.768.647
Samen Cultuurmaken 2022-2024 Open Oproep: Cultuur in de buurt - Verkenning	27	€ 239.378
Samen Cultuurmaken 2022-2024 Open Oproep: Herstel kinderen toeslagenaffaire - Projectsubsidies	10	€ 868.892
Samen Cultuurmaken 2022-2024 Open Oproep: Herstel kinderen toeslagenaffaire - Verkenning	17	€ 168.565
Samen Cultuurmaken 2022-2024 Open Oproep: Jongeren maken cultuur	113	€ 7.168.568
Samen Cultuurmaken 2022-2024 Open Oproep: Mentale gezondheid jongeren	88	€ 1.833.108
Samen Cultuurmaken 2022-2024 Spoor 1, Try-out	187	€ 3.498.489
Samen Cultuurmaken 2022-2024 Spoor 2, Ontwikkeltrajecten	190	€ 19.633.118
Samen Cultuurmaken 2022-2024 Spoor 3, Meerjarentrajecten	34	€ 12.261.019
Eindtotaal	1.216	€ 57.929.948

Baba Awokose
Foto: Stichting Wintertuin Curaçao

1.3 Maakplaats voor cultuur

Het aantal scholen dat via onze regelingen meedoet aan het programma cultuureducatie groeit nog steeds, net als de aantallen leerlingen en studenten die we bereiken. Met Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) bieden we zoveel mogelijk leerlingen gelijke ontwikkelkansen. In de beleidsperiode 2025-2028 loopt CmK door en is ook dan onderdeel van de Culturele basisinfrastructuur (BIS). Daarmee krijgt cultuureducatie een structureel bestaansrecht. De samenwerking met onze partners in het hele Koninkrijk, verbinding tussen binnen- en buitenschools aanbod en de samenhang tussen de beleidsterreinen Onderwijs en Cultuur blijven daarbij belangrijke succesfactoren. Niet alleen op rijksniveau, maar ook in provincies en gemeenten. Naast de meerjarenregeling CmK bieden we de projectregeling CmK Caribisch Nederland en de projectregeling Cultuureducatie aan.

DE DOELSTELLINGEN VOOR DE BELEIDSPERIODE 2021-2024

- Kinderen in het primair onderwijs en jongeren in het voortgezet onderwijs ontwikkelen hun creativiteit op school.
- Scholen en culturele instellingen in het Koninkrijk der Nederlanden kennen de vraag van kinderen en jongeren tussen de 12 en 23 jaar en spelen hier met een eigentijds aanbod voor (leren) cultuur maken op in.

1.3.1 Meerjarenregeling Cultuureducatie met Kwaliteit

De subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) is in het leven geroepen om de kwaliteit van cultuureducatie duurzaam te versterken door samenwerking tussen het onderwijs en de culturele omgeving. We voerden in de beleidsperiode 2021-2024 de derde editie van CmK uit. Met de aankomende vierde editie van CmK en een stevigere armslag voor cultuureducatie op het vmbo en mbo kunnen we de effecten goed bestendigen. CmK is onderdeel van het gelijknamige landelijke programma dat we samen met het ministerie van OCW en LKCA uitvoeren. Dat bestaat, naast subsidies, uit onderzoek, kennisdeling, promotie en een bestuurlijk akkoord tussen VNG, IPO en het Rijk. Op het moment dat dit rapport werd opgesteld, was het verantwoordingsproces van de Penvoerders over het jaar 2024 nog niet gereed.

54 MILJOEN VOOR 44 PENVOERDERS

Het Fonds verstrekke in de periode 2021-2024 in totaal 54 miljoen euro subsidie aan 44 penvoerders om cultuureducatie in hun regio structureel te versterken. Penvoerders zijn de partijen die de subsidie aanvragen. Dit zijn meestal centra voor de kunsten of provinciale steunfunctie-instellingen. Elke penvoerder vertegenwoordigt een groep scholen en culturele partners die aan CmK deelnemen in hun gemeente, regio of provincie. De penvoerders zijn aanspreekpunt en verantwoordelijk voor de uitvoering van het CmK-programma. Het bedrag dat zij ontvangen is gebaseerd op het inwoneraantal van hun regio. Voorwaarde is dat de lokale overheid hetzelfde bedrag matcht.

SPEERPUNTEN

De speerpunten van CmK in de beleidsperiode 2021-2024 zijn:

- **kansengelijkheid** met name op scholen met achterstandsscores en scholen in gebieden met een minimale culturele infrastructuur;
- **professionalisering** in cultuureducatie: onder leerkrachten, docenten, culturele partners en penvoerders. Dit is een doorlopende leerlijn van primair naar voortgezet onderwijs;
- **integrale cultuureducatie** dus cultuuronderwijs in verbinding met andere vakken;
- **verbinden van binnen- en buitenschoolse cultuurdeelname**;
- **structurele middelen** van gemeenten en provincies voor duurzame samenwerking, een samenhangend programma en deskundigheid.

Binnen de speerpunten hebben de penvoerders steeds de ruimte voor lokale eigenheid, bijvoorbeeld afhankelijk van de culturele infrastructuur in een gebied.

VERANTWOORDINGEN

In 2024 hebben we voor 44 penvoerders de jaarlijkse verantwoordingen over het jaar 2023 beoordeeld. Daarbij hebben we speciale aandacht besteed aan de mogelijke onderbestedingen die bij penvoerders zijn ontstaan. Die zijn deels veroorzaakt doordat CmK in 2021 tijdens een lockdown van start is gegaan. Aan penvoerders met een aanzienlijke onderbesteding vroegen we aanvullende plannen op te stellen om het maximale gesubsidieerde bedrag alsnog te benutten. Deze plannen zijn door ons aan de doelstellingen van CmK getoetst. Hoewel verschuivingen bij personeel en het tekort van kunstvakdocenten actueel blijven, maakten bijna alle penvoerders in 2024 een inhaalslag. Ze bereikten meer scholen met meer activiteiten, ten gunste van het onderwijs zelf en van deskundigheidsbevordering en kennisdeling.

Voorbeelden CmK-programma in 2024 Ontwikkelkaarten voor kunstlessen

Rozet heeft met het CmK-programma een set van 170 ontwikkelkaarten ontworpen en beschikbaar gesteld aan alle scholen in Gelderland. De tool Ontwikkelkaarten voor kunstlessen in het basisonderwijs helpt alle scholen bij het concreet maken van hun visie. De vakoverstijgende vaardigheidskaarten uit de set geven een kompas om een leerlijn aan te verbinden. De doelenkaarten geven inhoud aan de leerlijnen en de werkvormkaarten aan de lessen. De docenten en ICC'ers gebruiken de ontwikkelkaarten om het cultuureducatieprogramma vorm te geven. De tool biedt een mooi handvat om cultuureducatie te koppelen aan de verplichte vakken als taal, rekenen en de zaakvakken.

Slim organiseren

Kenniscentrum Cultuuronderwijs Rotterdam heeft de pilot Slim Organiseren met inzet van kunstvakdocenten gedraaid. De pilot heeft als doel een deeloplossing te vinden voor het lerarentekort. Scholen voor primair onderwijs krijgen de mogelijkheid externe kunstvakdocenten in te schakelen, waardoor ruimte ontstaat hun eigen leerkrachten vrij te spelen en efficiënter in te zetten. In samenwerking met Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam is in het voorjaar van 2024 op twaalf basisscholen de pilot uitgevoerd. De (deel)resultaten zijn: een echte verlichting van de werkdruk voor docenten en een verrijking van het curriculum en de leerervaring voor leerlingen.

ENKELE RESULTATEN VAN CMK 2021-2024

- Penvoerders werken aan een sterk lokaal netwerk voor cultuureducatie.
- Meer samenwerking tussen scholen en culturele instellingen.
- Culturele instellingen en professionals worden getraind op het werken voor en in scholen.
- Het aanbod past bij de doelen van de scholen en hun visie op cultuureducatie.
- Cultuureducatie wordt geborgd en maakt steeds meer onderdeel uit van het lesplan.
- Meer en meer scholing voor de leerkrachten.
- Steeds meer pabo's en kunstvakopleidingen raken betrokken bij het programma CmK.
- Het aantal samenhangende programma's voor leerlingen van groep 1 tot en met 8 neemt toe.
- Meer toegang tot goede cultuureducatie voor leerlingen, ongeacht op welke plek in het Koninkrijk ze wonen.

1.3.2

Projectregeling CmK Caribisch Nederland

De regeling CmK Caribisch Nederland (voor Bonaire, Saba en Sint Eustatius) was ontstaan in nauwe samenspraak met de drie openbare lichamen en met de Rijksdienst Caribisch Nederland. Deze regeling week iets af van de regeling CmK Nederland. Zo gold de voorwaarde niet dat de lokale overheid de subsidie van het Fonds zou matchen. Verder was de regeling opgedeeld in twee periodes van twee jaar, in plaats van een periode van vier jaar. De penvoerders op de drie eilanden hebben in dit laatste jaar van CmK 2021-2024 goede stappen gezet. Op Sint Eustatius richtte de penvoerder zich vooral op activiteiten vanuit de culturele aanbieders, op Bonaire en Saba lag de nadruk op het nauwer betrekken van de scholen. De penvoerders kozen een pad op basis van de vraag welke stappen het beste haalbaar waren.

CULTUURCONVENANTEN

De in 2022 gesloten cultuurconvenanten tussen het ministerie van OCW en de drie openbare lichamen van Caribisch Nederland zijn een stimulans voor de CmK-programma's op de eilanden gebleken. Ook omdat de nieuwe cultuurcoaches op de eilanden aansloten bij CmK.

1.3.3

Projectregeling Cultuureducatie

Met de regeling Cultuureducatie werkten ook in 2024 scholen en culturele organisaties samen aan projecten waarin leerlingen en studenten hun creativiteit vergroten. De regeling bestaat uit twee hoofdstukken: Cultuureducatie vmbo, vso, pro en Cultuureducatie mbo. In onze communicatie behandelen we deze hoofdstukken als twee aparte regelingen. Ze zijn verbonden met elkaar, maar kennen ook verschillen. Belangrijk bij de projecten binnen deze regeling is dat ze aansluiten bij de wensen en de leefwereld van de leerlingen en studenten.

Cultuureducatie verbindt, verbeeldt en maakt creatief. Cultuureducatie maakt moeilijke of onbespreekbare onderwerpen bespreekbaar en zorgt voor gelijke kansen voor leerlingen en studenten. En cultuureducatie is leuk. Onze regelingen hebben ervoor gezorgd dat veel leerlingen en studenten in het vmbo, gespecialiseerd onderwijs, praktijkonderwijs en mbo met kunst en cultuur in aanraking zijn gekomen. Dat heeft bijgedragen aan hun creatieve en aan hun persoonlijke ontwikkeling.

CULTUUREDUCATIE VMBO VSO PRO

Er is een diversiteit aan aanvragen ingediend binnen de drie fases van de regeling. In fase 1 zijn projecten ingediend om kennis te maken en activiteiten uit te proberen. In fase 2 worden activiteiten samen ontwikkeld en uitgevoerd en in fase 3 zijn een paar aanvragen ingediend om projecten te verduurzamen binnen de organisatie van de culturele instelling zelf. We zien een breed aanbod in kunst- en cultuurdisciplines en wisselende activiteiten als kunstprojecten, cultuurweken en programma's die zijn opgenomen in de bestaande schoolvakken.

CULTUUREDUCATIE MBO

De ingediende mbo-aanvragen sloten bijna allemaal aan bij het vak Burgerschap. De aanvragen lieten een divers kunst- en culturaanbod voor mbo-studenten zien. Ze varieerden van korte tot langlopende projecten, waarbinnen studenten veel ruimte hebben om zelf bij te dragen aan het project. Hierdoor sloot het aanbod goed aan bij hun leefwereld en hun wensen en stimuleerde het hun culturele ontwikkeling.

Jonge Haagse Stadsfotografen
Foto: Ahmed Malfi

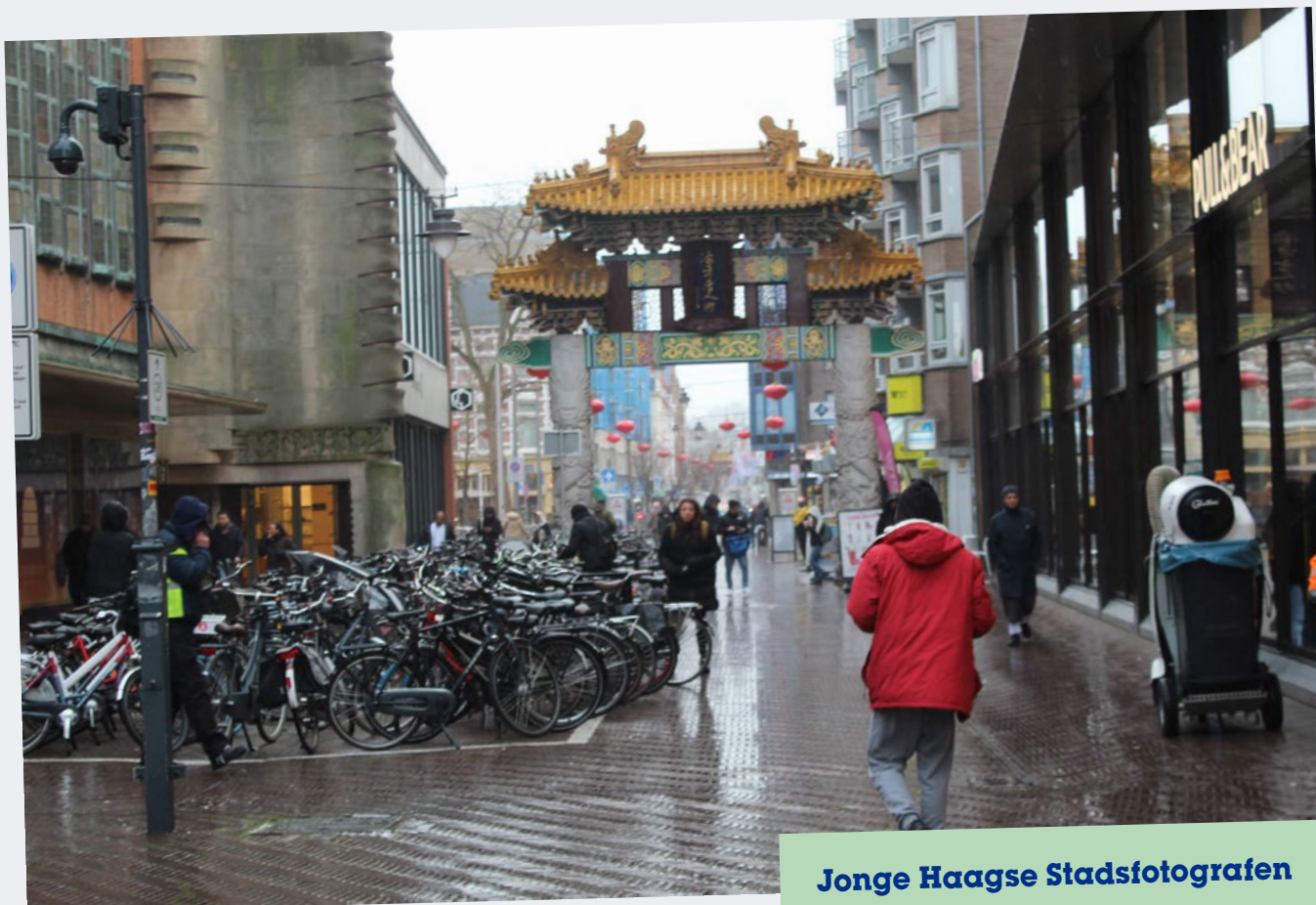
Stichting Nest: Jonge Haagse Stadsfotografen

Derdejaars vmbo kaderleerlingen van Johan de Witt Scholengroep gaven via de lens van de camera hun visie op hun leefomgeving en de stad Den Haag. Dit deden ze onder begeleiding van professionele kunstenaars en de Haagse Stadstekenaar. Aldoende ontwikkelden ze hun creatief vermogen, leerden ze zaken in hun context te plaatsen en presenteerden ze aan de hand van voor hun belangrijke thema's. Het traject mondde uit in een tentoonstelling in samenwerking met het Haags Gemeentearchief, met een bijpassende publicatie.

Stichting Ruimtekoers: Route Arnhem-Oost

Studenten van de mbo-opleiding Sociaal Werker bedachten, maakten en presenteerden samen met professionele kunstenaars hun eigen sociaal-artistieke project in de wijk. Hierbij ontwikkelden zij hun creatieve en maatschappelijke vaardigheden en verrijkten ze hun opleiding met sociaal-artistieke werkwijzen. Dit project was een samenwerking tussen de mbo-instelling Rijn IJssel en de culturele instelling Ruimtekoers, met als doel een passend cultuureducatieprogramma te ontwikkelen voor en met de studenten.

De verlenging van de regeling Cultuureducatie tot 1 juli 2024 heeft veel aandacht uit het veld gekregen. Op het laatste moment kwamen nog veel aanvragen binnen. Hierdoor werd het plafond van de regeling nog voor de einddatum bereikt en hebben we veel aanvragers moeten teleurstellen. Doordat dit op korte termijn gebeurde, is er veel onrust ontstaan. Met persoonlijk contact en begeleiding konden we een deel van de onrust wegnemen. Daarnaast konden we aan het einde van het jaar met extra budget van het ministerie alsnog een aantal aanvragers honoreren.

Jonge Haagse Stadsfotografen
Foto: Ahmed Malfi

Route Arnhem-Oost
Foto's: Samira Souhoka

1.3.4
Behaalde resultaten Maakplaats voor cultuur 2021 - 2024

IMPACT
KWINK groep te Den Haag heeft in opdracht van het Fonds in 2024 een evaluatieonderzoek uitgevoerd voor de regelingen uit de beleidsperiode 2021-2024. Naast de kwantitatieve analyses vond een casus-onderzoek plaats met de focus op impact. Hieronder volgt een beknopte weergave van de resultaten van de casus Food Art. Regeling: Cultuureducatie

Zie ook 3.5 Onderzoek, pagina 35.

OVER FOOD ART IN ALMERE POORT
Stichting ‘n Wilde Keuze ontwikkelde in co-creatie met Aeres MBO Almere het project Food Art. Hiervoor ontvingen zij 35.000 euro subsidie vanuit Cultuureducatie mbo. Het doel was studenten van de opleiding Toegepaste Biologie via kunst creatief te leren denken over een duurzame toekomst. Dat gebeurde aan de hand van de bouw van een voedselpositie.

DE WERKZAME ELEMENTEN IN DEZE CASUS
In het project is cultuureducatief aanbod ontwikkeld dat aansluit bij de behoefte en leefwereld van mbo-studenten, doordat de studenten zelf de regie kregen over hun eigen project. Hierdoor liepen ze tegen uitdagingen aan die ze in hun reguliere vakken niet tegenkomen. Het project speelde zich buiten de schoolmuren af. Dat droeg bij aan hun gevoel van vrijheid, inspiratie en creativiteit. Studenten kregen de kans om een project vorm te geven op basis van hun eigen ideeën, voorkeuren en behoeften. Daardoor leerden ze zichzelf uitdrukken en kregen ze vertrouwen in hun eigen kunnen. Om het project voldoende te kunnen sturen en de studenten nieuwe vaardigheden en perspectieven bij te brengen, zijn professionele kunstenaars, ontwerpers en experts met verschillende achtergronden ingezet.

BRONVERMELDING
KWINK groep (2024). *Evaluatie Zeven Regelingen*. Het Fonds voor Cultuurparticipatie, Utrecht.

PROJECTREGELINGEN	AANTAL TOEGEKEND	TOTAAL BUDGET GEHONOREERD
Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024	44	€ 53.879.123
Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 Caribisch Nederland	6	€ 428.992
Cultuureducatie mbo	16	€ 722.134
Cultuureducatie vmbo vso pro Fase 1 Kennismaken en uitproberen	30	€ 673.222
Cultuureducatie vmbo vso pro Fase 2 Samen ontwikkelen	51	€ 3.823.562
Cultuureducatie vmbo vso pro Fase 3 Resultaten verduurzamen	4	€ 293.092
Eindtotaal	151	€ 59.820.125

Caribbean Angels - Schreeuwen naar vrijheid
Foto: Patrice Winfield

BELEIDSPERIODE 2025-2028: CULTUUR DOET

Natuurlijk namen we in 2024 de aanloop naar de nieuwe beleidsperiode 2025-2028. Onder de noemer Cultuur doet leggen we de focus op de programmalijnen Co-creatie, Cultuureducatie en Amateurkunst. Al in december 2023 publiceerde het Fonds vooruitlopend op het nieuwe beleidsplan de meerjarenregelingen Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK4), Talentontwikkeling en Co-creatie. Organisaties konden tot en met 31 januari 2024 voor de Meerjarenregelingen Talentontwikkeling en Co-creatie een aanvraag indienen.

BIJNA VIER KEER OVERVRAAGD

Voor de Meerjarenregelingen Talentontwikkeling en Co-creatie samen was iets meer dan 30.5 miljoen euro beschikbaar. Uiteindelijk werd voor meer dan 111 miljoen euro subsidie aangevraagd. Daarmee was het budget bijna vier keer overvraagd. Dit betekende dat de commissies scherpe en zorgvuldige keuzes moesten maken om tot een selectie te

komen. Helaas bleven daardoor veel mooie plannen verstoken van subsidie. Hiermee moesten we veel aanvragers teleurstellen, vooral gezien het harde werk en de toewijding die iedereen in de aanvragen heeft gestoken. Een van de grootste teleurstellingen in het veld was dat bij deze aanvraagronde vrijwel geen van de instellingen gericht op talentontwikkeling in de klassieke muziek subsidie heeft ontvangen – ondanks een positief advies. Na bekendmaking van de uitkomst van de Meerjarenregeling Talentontwikkeling hebben we op verzoek van de minister met een divers team van collega's in de zomerperiode gewerkt aan een oplossing voor de talentontwikkelingsorganisaties in de klassieke muziek. Om de bijzondere functie van deze organisaties in de toestroom van muzikale talenten naar een professionele beroepspraktijk te borgen, leek een aparte regeling de meest voor de hand liggende oplossing. Die is omwille van de snelheid van uitvoerbaarheid belegd bij het Fonds Podiumkunsten.

Door het tegelijkertijd ontwikkelen van de nieuwe projectregelingen voor 2025-2028 hebben onze projectteams goed kunnen werken aan uniformiteit ervan, om ook zo bij te dragen aan de toegankelijkheid van de regelingen voor onze aanvragers.

Jan ten Berge, Ontwikkelaar

Frisia meets Kent - Frysk Fanfare Orkest
Foto: Tim Stubbings

2.1 Programma amateurkunst

2.1.1 Meerjarenregeling Talentontwikkeling

De subsidieregeling Talentontwikkeling bestaat uit twee deelregelingen en is gericht op:

- Instellingen: voor projecten met eigentijdse ontwikkelmogelijkheden voor talent op hoog niveau en voor de versterking van de bovenregionale en landelijke infrastructuur voor talentontwikkeling.
- Festivals: voor het organiseren van een festival of een concours voor talentontwikkeling in de amateurkunst.

2.1.2 Projectregeling Talentontwikkeling

Met de regeling Talentontwikkeling uit het programma Amateurkunst 2025-2028 vervult het Fonds de opdracht om bij te dragen aan de toegankelijkheid van talentontwikkeling. We luisteren met deze regeling naar de specifieke wens van het ministerie om aandacht te blijven geven aan de diversiteit in de ontwikkeling van talent. Voormalig Staatssecretaris Uslu zei het als volgt: ‘De loopbaan van makers verloopt niet enkel langs gebaande paden. Veel talentvolle cultuurmakers beperken zich niet tot een discipline, weer anderen ontwikkelen zich autodidact tot professional.’ De regeling is in 2024 geschreven en opent naar verwachting in april 2025.

Ze is een vervolg op de regeling Talentontwikkeling 2022-2024. Met deze regeling stimuleren we talentontwikkeling in informele netwerken. Voor talenten in deze netwerken is het namelijk niet vanzelfsprekend om zich tot professioneel maker te kunnen ontwikkelen. Bijvoorbeeld omdat het aanbod ontbreekt, er geen erkenning is voor hun artistieke kwaliteit of omdat zij zich informeel (willen) ontwikkelen. Met de regeling ondersteunen we projecten die talenten, coaches en instellingen in informele netwerken helpen stappen te zetten in hun artistieke ontwikkeling of professionaliteit. Daarmee blijven we een impuls geven aan het versterken van de talentketen binnen de sector. De infrastructuur is ingebed in de Meerjarenregeling Talentontwikkeling, waarmee we de sector in de breedte verstevigen. Toegang tot deze meer formele netwerken maken we mogelijk door talenten in de informele netwerken expliciet aan te spreken via de projectregeling.

Talentontwikkeling: het aantal ontvangen aanvragen:

TALENT-ONTWIKKELING	AANTAL AANVRAGEN	BESCHIKBAAR BUDGET	AANGEVRAAGD BUDGET	AANTAL TOEGEKEND	TOTAAL GEHONOREERD
Instellingen	82	€ 16.000.000	€ 67.003.143	22	€ 18.100.000*
Festivals	19	€ 4.000.000	€ 10.442.850	6	€ 4.000.000

* Er zijn 2 extra aanvragen toegekend na vaststelling n.a.v. bezwaarprocedure Stichting Silver Line en Stichting NOWHERE.

2.2 Programma Co-creatie

2.2.1 Meerjarenregeling Co-creatie

De Meerjarenregeling Co-creatie bestaat uit drie deelregelingen en is gericht op:

- Instellingen: met een podium- of programmeerfunctie die het eigenaarschap van hun activiteiten delen met bewoners, verenigingen, buurtinitiatieven, andere instellingen en publiek.
- Festivals: voor (erfgoed)organisaties met veel vrijwilligers die samen met hen grootschalige festivals organiseren met landelijke impact.
- Cross-sectoraal: voor instellingen uit het culturele en sociale domein die gezamenlijk werken aan actieve kunst- en cultuurdeelname voor iedereen.

2.2.2 Projectregelingen Co-creatie

Voor de programmalijn Co-creatie is met het oog op het beleidsplan 2025 – 2028 gestart met de ontwikkeling van drie regelingen: Instellingen, Cross-sectorale samenwerking en Gemeenschappen. De eerste ontwikkelden we zoals we de regelingen in de andere programmalijnen ook ontwikkelen: met een projectteam van vier collega's, in samenspraak met interne en externe stakeholders. De regeling Co-creatie Instellingen opent medio maart 2025, Co-creatie Cross-sectorale samenwerking eind juni/begin juli. De regeling Gemeenschappen volgt een andere ontwikkelroute. De regeling wordt, in afstemming met het ministerie van OCW, volgens de principes van *trustbased* en/of *participatory grantmaking* opgesteld en uitgevoerd. Dat wil zeggen niet top-down, maar in vertrouwen en in samenspraak met de doelgroep. In december startte een interne projectgroep met de uitwerking van de regeling die in de loop van 2025 vorm zal krijgen.

Co-creatie: het aantal ontvangen aanvragen:

CO-CREATIE	AANTAL AANVRAGEN	BESCHIKBAAR BUDGET	AANGEVRAAGD BUDGET	AANTAL TOEGEKEND	TOTAAL GEHONOREERD
Instellingen	23	€ 1.700.000	€8.357.950	5	€ 2.065.640*
Festivals	13	€ 2.892.000	€ 5.022.970	5	€ 2.120.000
Cross-sectoraal	30	€ 6.000.000	€ 20.827.696	11	€ 6.406.360*

*Er is meer toegekend dan het subsidieplafond aanvankelijk toeliet. Bij de eerste deelregeling Co-creatie - Festivals kwam budget vrij, doordat hier het totale bedrag voor gehonoreerde aanvragen minder was dan het beschikbare budget. Dit vrijgekomen budget is verdeeld onder de andere twee deelregelingen van Co-creatie.

2.3
Programma cultuureducatie

2.3.1
Meerjarenregeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028

In het voorjaar en najaar van 2024 voerden wij monitorgesprekken met de penvoerders van CmK 2021-2024. De penvoerders waren druk met de voorbereiding op de nieuwe beleidsperiode CmK 2025-2028 en hadden behoefte aan advies bij het opstellen van een nieuwe aanvraag. Onze adviseurs organiseerden in het voorjaar online spreekuren over CmK4, waren aanwezig bij presentaties en gaven waar nodig toelichting. Penvoerders mochten een conceptprojectplan aan ons ter beoordeling voorleggen. In het najaar voerden we gesprekken naar aanleiding van de verantwoording die de penvoerders jaarlijks aflegden over hun projecten.

48 NIEUWE AANVRAGEN

Organisaties hadden tot 1 juli 2024 de tijd een aanvraag in te dienen voor de regeling CmK4. Tijdens de zomer en het najaar van 2024 heeft de commissie 48 aanvragen beoordeeld, met een totaalbedrag van circa 60.250.000 euro. In december 2024 ontvingen de penvoerders de uitslag. Alle aanvragen zijn uiteindelijk gehonoreerd, in vijf gevallen met een extra subsidieverplichting.

Begin 2025 openen de nieuwe Cultuureducatie-regelingen. Het afgelopen jaar zijn deze ontwikkeld en heeft het onderwijs- en culturele veld zijn inzichten gedeeld om de regelingen laagdrempeliger te maken. De mbo- en vmbo-, vso-, pro-regelingen zijn toegankelijker gemaakt door twee fases in het leven te roepen: één om samenwerking te onderzoeken en één om projecten uit te voeren. Hiermee hopen we nog meer leerlingen en studenten met cultuureducatie te bereiken en zo bij te dragen aan hun creatieve ontwikkeling.

Cultuureducatie: het aantal aanvragen dat door het Fonds is ontvangen.

	AANTAL AANVRAGEN	BESCHIKBAAR BUDGET	AANGEVRAAGD BUDGET	AANTAL TOEGEKEND	TOTAAL GEHONOREERD
CMK	48	€ 60.924.952	€60.249.715	48	€60.248.214

Meet Up Cultuureducatie met Kwaliteit
Foto's: Liza Wolters

2.3.2

Projectregeling Cultuureducatie voor Bonaire, Sint-Eustatius en Saba

In de komende beleidsperiode zetten we in op een versterking van cultuureducatie in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Het Fonds heeft een nieuwe, uitgebreide regeling Cultuureducatie ontworpen voor de periode 2025-2028. Binnen deze regeling is inmiddels het hoofdstuk Bonaire, Saba, Sint-Eustatius geopend voor aanvragen. In de loop van 2025 ontwikkelt het Fonds voor deze regeling ook een hoofdstuk voor Aruba, Curaçao en Sint-Maarten.

Ter voorbereiding op het schrijven van de regeling brachten een coördinator en een ontwikkelaar een werkbezoek aan de eilanden. Tijdens dat bezoek is teruggekeken naar hoe de lokale programma's die gericht zijn op cultuureducatie, hebben gewerkt. Daarnaast hebben we met verschillende partijen zoals ambtenaren, schoolteams, culturele partners, penvoerders en leerlingen besproken wat nodig is om de infrastructuur voor cultuureducatie duurzaam te versterken.

SCHAT AAN LESSEN

Het werkbezoek leverde een schat aan lessen op voor het Fonds. Dat geldt met name voor de nieuwe regeling Cultuureducatie. Een les is bijvoorbeeld: zorg voor afstemming met de andere programma's die vanuit het Rijk op de eilanden worden uitgevoerd.

We leerden ook algemenere lessen. Zo blijkt een groot deel van de inwoners niet direct toegang te hebben tot een computer. Lange mails en rapporten op de telefoon lezen werkt niet, dus zorg voor bondige berichten en filmpjes.

We hebben in de nieuwe regeling een aantal grote wijzigingen doorgevoerd, zoals het ophogen van het beschikbare budget, het financieren van programma's van vier jaar in plaats van twee keer twee jaar en minder (zware) verplichtingen op bijvoorbeeld de verdeling van het geld over de verschillende begrotingsposten. De regeling die we hebben ontwikkeld, is al in november 2024 opengegaan. Dit om de scholen en culturele instellingen op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba zo veel mogelijk continuïteit te bieden in het samenwerken aan betere cultuureducatie. Hiermee kunnen de lokale programma's die de afgelopen vier jaar zijn ontwikkeld, doorgaan.

Bijzonder aan deze regeling is dat we nauw samenwerken met de drie openbare lichamen (de lokale overheden) en zij ook verantwoordelijk zijn voor het aanwijzen van de aanvrager. Naast de vele gesprekken met de mensen op de eilanden hebben we ook afstemming gezocht met de Rijksdienst Caribisch Nederland, LKCA, de ministeries van OCW en VWS (verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma School en Omgeving op de eilanden) en Meer Muziek in de Klas.

Voorstelling op Saba
Fotograaf onbekend

2.3.3

Projectregelingen cultuureducatie voor het mbo en het vmbo, vso en pro

In navolging op de regelingen voor het mbo en vmbo werken we ook de komende beleidsperiode weer aan het versterken van cultuureducatie in deze onderwijstypes. Met het oog op kansengelijkheid investeren we extra in cultuureducatie voor leerlingen en studenten in het vmbo en mbo. Via veldconsultaties en afstemming met de onderwijsbonden, LKCA en de verschillende cultuur en -onderwijsdepartementen hebben we verbeteringen aangebracht in de toegankelijkheid en de aansluiting van de regeling bij het veld. Denk hierbij aan een minder ingewikkelde fasering in de regeling voor het vmbo of het loslaten van het studentenexperiment bij mbo.

Cultuureducatie heeft geen vaste plek in het mbo-curriculum. Die vindt vooral plaats op creatieve opleidingen en is soms vervat in Zorg en Welzijn. Daarom ondersteunt het Fonds sinds 2021 cultuureducatie in

het mbo, ook via de regeling CmK. Daarbinnen zijn mbo-instellingen goed voor ongeveer de helft van de aanvragen. Omdat samenwerking met het mbo vaak moeilijk blijkt door onderwijsdruk en beperkte middelen, introduceren we in de nieuwe regeling een fasering van verkenningen en projecten. Dit helpt culturele instellingen en mbo's hun samenwerking vorm te geven zonder grote financiële risico's.

Het Fonds stimuleert al sinds 2013 cultuureducatie in het vmbo, omdat veel leerlingen weinig toegang hebben tot kunst en cultuur. Dit komt vooral door beperkte lesuren voor CKV en minder culturele initiatieven die gericht zijn op het vmbo, vso, en pro. Ondanks de mogelijkheid via de regeling CmK subsidie aan te vragen, blijkt samenwerking met het vmbo uitdagend door de onderwijslast en de focus op basisvaardigheden. De nieuwe regeling biedt nu financiering voor verkenningen en projecten, zodat instellingen samen met scholen duurzame cultuurprogramma's kunnen ontwikkelen zonder grote financiële risico's.

Wij Zijn De Stad
Foto: Cecile Blok

Carnaval van dieren
Foto: Stichting Cultuurklik

3

NAAST ONZE REGULIERE PROGRAMMA'S

Naast het realiseren van de meerjarenregelingen en het ontwikkelen van projectregelingen binnen onze programma's Co-creatie, Amateurkunst talentontwikkeling en Cultuureducatie lag onze focus dit jaar onder meer op het verbeteren van werkprocessen en het implementeren van datagedreven werken. We hebben een keuze gemaakt voor een nieuw bedrijfsplatform, inclusief een CRM-systeem, en zijn begonnen met de aanbesteding van een externe IT-leverancier. Ook hebben we een begin gemaakt met het beschrijven, standaardiseren en verbeteren van werkprocessen en het opleiden van onze mensen om procesverbeteringen door te voeren.

Door onze interne processen te optimaliseren en de efficiëntie te verhogen, creëren we ruimte om onze aanvragers nog beter te ondersteunen en cultuur toegankelijker te maken voor iedereen. Dankzij flexibelere processen kunnen we namelijk sneller inspelen op de behoeften van de cultuursector en de groepen en gemeenschappen die we bedienen. De verbeteringen in ons datawarehouse en de ontwikkeling van dashboards in 2024 leggen een solide basis om datagedreven werken in 2025 verder te versterken.

‘
Ons motto is: met lef, op een betrokken en zorgvuldige manier onze maatschappelijke taak waarmaken.

Hanneke van der Stok, Manager Bedrijfsvoering
,

3.1 Organisatieversterking

VERSTEVIGEN ORGANISATIECULTUUR

We hebben veel aandacht besteed aan het verstevigen van onze organisatiecultuur door het vaststellen van kernwaarden en de ontwikkeling van onze leiders. De basis hiervoor vormden drie onderzoeken, die we afgelopen jaar hebben uitgevoerd: evaluatie Organisatieversterkingstraject, nulmeting Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie, en een advies naar aanleiding van een onderzoek naar ons sociaal veiligheidsbeleid. De uitkomsten hebben belangrijke inzichten opgeleverd. Zo stellen ze ons in staat met onze HR-strategie verder te bouwen aan een werkomgeving waarin medewerkers zichzelf kunnen zijn en bijdragen vanuit hun deskundigheid en talent.

EVALUATIE ORGANISATIEVERSTERKING

Per 2023 is het Fonds gaan werken vanuit een nieuwe organisatiestructuur, waardoor de indeling, de teams en functies wijzigden. Deze verandering werd in april 2024 geëvalueerd. We deden dit door middel van een enquête en gesprekken met medewerkers. De evaluatie heeft bevestigd wat er goed gaat en waarin het Fonds nog kan verbeteren. De medewerkers zijn onder meer positief over de mogelijkheid met verschillende thema's en processen bezig te zijn. Zo behouden ze de uitdaging en ontwikkelmogelijkheden in het werk. Ook liggen verantwoordelijkheden hierdoor laag in de organisatie, waarmee we de professionaliteit van onze organisatie en onze mensen erkennen.

VERBETEREN

Op het gebied van efficiëntie en flexibiliteit kan het Fonds nog winst boeken. We hebben een begin gemaakt met het standaardiseren van processen. Hiertoe volgde de hele organisatie *lean*-trainingen op verschillende niveaus. Ook zijn de teams binnen het cluster Realisatie opnieuw ingedeeld, inspeland op de drie lijnen uit het nieuwe meerjarenbeleid. Projectmatig werken helpt ons om de kennis en kunde van alle clusters te benutten. Door te sturen op resultaten en data kunnen we de juiste keuzes maken en onze organisatie vitaal houden.

KERNWAARDEN

Onze kernwaarden geven richting aan het ontwikkelen van een inclusieve organisatiecultuur, het versterken van de samenwerking tussen de verschillende clusters en aan onze verbinding met de buitenwereld. Ze vormen de pijlers onder ons handelen:

- **Lef:** bij ons draait lef om eerlijkheid, daadkracht en impact. Lef is zeggen wat gezegd moet worden, naar elkaar luisteren en durven loslaten. We kiezen voor wat echt telt en durven scherpe keuzes te maken, ook als die moeilijk zijn.
- **Betrokken:** we geloven dat door de kracht van samenwerking en persoonlijke verbinding de beste resultaten ontstaan. Zo halen we input op, bij elkaar en uit het veld. Daarbij zetten we onze betrokkenheid doelgericht in.
- **Zorgvuldig:** samen bouwen we aan vertrouwen en kwaliteit. Elke dag werken we aan verbetering. Daarbij communiceren we helder en zorgen we voor een veilige en inclusieve omgeving. We maken weloverwogen beslissingen met oog voor detail.
- **Waarmaken:** voor ons betekent waarmaken dat we doen wat we beloven. We nemen onze verantwoordelijkheid, vieren onze successen en leren van onze fouten. Zo bereiken we onze doelen.

3.2 Ondersteuning amateurkunst

We zien positieve ontwikkelingen in de ondersteuning van amateurkunstbeoefening. Met inzet vanuit het ministerie van OCW heeft de landelijke disciplineondersteuning door amateurkunstkoepels sinds 2020 aan slagkracht gewonnen. OCW stelde in 2022 middelen beschikbaar voor herstelsteun aan amateurkunstgroepen. Naast een voortzetting van de landelijke steun via koepels, kwam daarmee ook budget beschikbaar voor lokaal maatwerk via de provincies en de provinciale instellingen. In de evaluatie van de herstelsteun sprak de sector de noodzaak uit de ondersteuning van amateurkunst structureel te ontwikkelen. Daarnaast vroeg de sector de rolverdeling en samenhang tussen de landelijke, provinciale en lokale ondersteuning te verhelderen en te versterken.

NATIONAAL AKKOORD

Voormalig staatssecretaris Uslu van OCW gaf aan structureel te willen investeren in de sectorontwikkeling en vernieuwing van amateurkunst. Van de beschikbare middelen in 2023-2024 heeft het Fonds de subsidieregeling Nationaal Akkoord Amateurkunst (NAAK) uitgevoerd. In pilotprojecten onderzochten we hoe amateurkunst optimaal ondersteund kan worden. De pilots waren onderdeel van het Nationaal Ontwikkeltraject Amateurkunst (NOA) van het LKCA, waarin de organisaties kennis

uitwisselen en de leeropbrengsten gezamenlijk versterken. Het LKCA zette een strategisch overleg op met negen ondersteunde koepels, leden van de Raad van Twaalf en een aantal stedelijke ondersteuningsinstellingen. Zij bogen zich over de toekomst van de amateurkunst. Het cluster Ontwikkeling van het Fonds sloot bij hen aan.

NIEUWE REGELING

Het ministerie van OCW heeft het Fonds gevraagd voor 2025 een nieuwe regeling te maken voor projecten die de landelijke infrastructuur van amateurkunsten zowel disciplinegericht als inhoudelijk versterken. De projecten moeten net als in de pilotregeling bijdragen aan de ontwikkeling en vernieuwing van de infrastructuur en het aanbod. En ook nu nemen gehonoreerde projecten deel aan het NOA. De regeling en het NOA dienen als opmaat naar meerjarige ondersteuning van OCW voor versterking en ontwikkeling van de infrastructuur voor de amateurkunsten vanaf 2026.

De regeling stellen we in het voorjaar van 2025 open. Hierin is het overeind houden van koepels of verenigingen geen doel op zich. Ze is bedoeld voor de landelijke sector- en disciplineontwikkeling en het verbeteren van samenwerking en samenhang tussen overheidslagen en bestaande ondersteuners. De wens en noodzaak voor een landelijk dekkende en samenhangende ondersteuning voor het amateurkunstenveld is groot. Daarom stellen we via deze regeling ook rijksmiddelen beschikbaar voor onder meer provinciale steuninstellingen.

De regeling kent drie onderdelen. De eerste paragraaf is gericht op disciplinegerichte ondersteuning. In dit onderdeel kunnen amateurkunstkoepels aanvragen. Zij hebben vooral een taak in het landelijk discipline- en interdisciplinair gericht ontwikkelen en uitvoeren van ondersteuningsaanbod en professionalisering. De andere twee paragrafen zijn bedoeld voor de inhoudelijke versterking van de ondersteuningsstructuur. Daarin vragen we provinciale en lokale instellingen in bredere verbanden samen te werken. Een paragraaf is speciaal gericht op aanvragende provinciale steuninstellingen met cofinanciering vanuit de provincies. De andere paragraaf is voor culturele instellingen die in projecten werken aan vooraf te kiezen thema's.

3.3 Werk aan Uitvoering (WaU)

Het ministerie van OCW heeft gelieerde overheidsinstellingen in maart 2022 uitgenodigd om in het kader van het Rijksbrede programma Werk aan Uitvoering (WaU) bestedingsvoorstellen in te dienen. Het hoofddoel van dit programma is om het vertrouwen van de samenleving in het handelen van de overheid te herstellen na het dieptepunt rondom de toeslagen-affaire. Hiervoor is een breed meerjarenprogramma opgezet waarvoor zelfstandige bestuursorganen (zoals het FCP) voorstellen kunnen indienen. We hebben drie bestedingsvoorstellen ingediend, die alle drie zijn gehonoreerd.

3.3.1 Fonds in de Regio

Het programma Fonds in de Regio is onderdeel van de WaU-aanvraag (Werk aan Uitvoering) en heeft een betere publieke dienstverlening en uitvoering van beleid als uitgangspunt. Het streven is dat cultuurdeelnemers en makers steeds meer kunnen bouwen op een overheid – dus ook op een rijksfonds als het Fonds voor Cultuurparticipatie – die eenvoudig toegankelijk is voor iedereen.

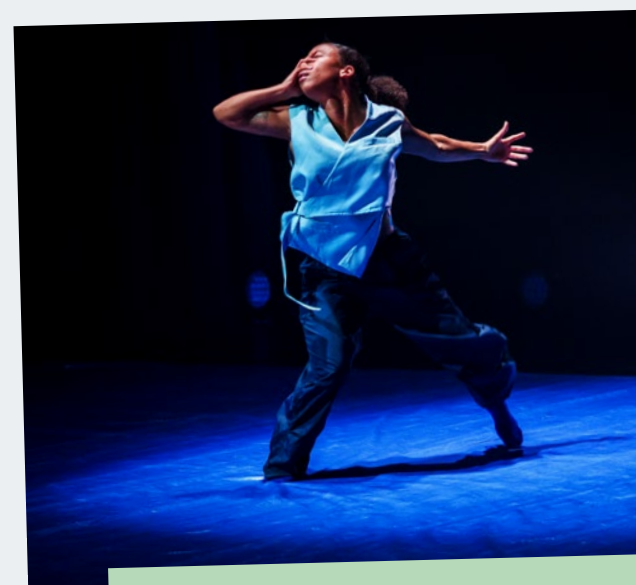
Fonds in de Regio wil een eerlijkere spreiding van onze dienstverlening over alle regio's bewerkstelligen. Het is daarom belangrijk te investeren in een sterke infrastructuur in de regio. Die bestaat uit de samenwerking en het samenspel tussen aanwezige instellingen, netwerken en makers en uit de organisatiegraad en organisatiekracht van de instellingen en makers zelf. We brengen in kaart welke infrastructuur en mogelijkheden regio's hebben. Dit doen we aan de hand van de instrumenten Regiomakelaars en Data & Dashboards.

REGIOMAKELAARS

We hebben oog voor verschillende regio's en investeren in zogenoemde regiomakelaars. Zij ondersteunen informele en regionale netwerken en helpen ze als aanjager en intermediair bij het doen van een aanvraag bij het Fonds. Met onze

Pilots Nationaal Akkoord

PROJECTREGELINGEN	AANTAL AANVRAGEN	AANTAL TOEGEKEND	AANGEVRAAGD BUDGET	TOTAAL GEHONOREERD
Pilots Nationaal Akkoord Hoofdstuk 2 Discipline ondersteuning	9	9	€ 413.000	€ 399.820
Pilots Nationaal Akkoord Hoofdstuk 3 Inhoudelijke versterking	18	9	€ 5.021.726	€ 2.389.092
Eindtotaal	27	18	€ 5.434.726	€ 2.788.912

Diep Serioos-ish Open Nights
Foto: Michel Schnater

samenwerkingspartners, zoals de leden van de Raad van Twaalf (de provinciale steuninstellingen), bepalen we hoe wij onze inzet en activiteiten het best kunnen spreiden. Daarbij doen we recht aan de regionale verschillen. Een succesfactor voor samenwerking is nabijheid. Het doel van deze regionale benadering is meer aan te sluiten bij mogelijke doelgroepen, hen meer op maat te begeleiden en lokale netwerken te versterken en met elkaar te verbinden tot ‘culturele ecosystemen’. Ook willen we samenwerking met andere maatschappelijke domeinen stimuleren.

DATA & DASHBOARDS

In 2024 zijn we het project Data & Dashboards gestart, als onderdeel van het programma Fonds in de Regio. Het doel van het project is een eerlijkere spreiding van subsidies voor cultuurparticipatie te bevorderen via effectief gebruik van relevante data. De visie, missie en aanpak van Fonds in de Regio is vertaald naar een werkwijze voor het project Data & Dashboards. We hebben het werken in ‘sprints’ ingevoerd, om met een multidisciplinair team tot een methode en een indeling te komen.

Belangrijk daarbij is gebruik te maken van wat er al voorhanden is op het gebied van verzamelen, beheer en ontsluiting van data. Zowel intern bij het Fonds (via AIMS en Metabase) als extern bij belangrijke stakeholders als de Raad van Twaalf, de Boekman Stichting en LKCA. We hebben een onderzoek uitgevoerd naar het datalandschap in de culturele sector en naar de databehoeften die nog niet vervuld worden. Naast het onderzoek voerden we verkennende gesprekken met interne en externe stakeholders. Die vormen de basis van de ontwikkeling van een gezamenlijke (landelijke) database. Daarmee beginnen we in 2025 in vijf pilotregio's: Zuid-Holland, Utrecht, Gelderland, Zeeland en het Caribisch deel van het Koninkrijk.

KERNBEVINDINGEN FONDS IN DE REGIO:

- We doen het samen (momentum voor regio-overstijgende data-initiatieven) en bouwen voort op wat er is.
- Samenhang met project Regiomakelaars is essentieel voor het succes.
- De eerste potentiële gebruikers zijn de subsidiecoördinatoren en het team Communicatie; om eerlijke spreiding te kunnen realiseren voor de nieuwe beleidsperiode.
- We beginnen het inzichtelijk maken van geografische spreiding van onze subsidies naar inwonersaantallen en naar culturele doelgroepen in gemeentes en provincies.

3.3.2 Fonds Academie

Afgelopen jaar werkten de HR-adviseurs van de zes rijkscultuurfondsen samen met een HR-opleidingscoördinator verder aan de ontwikkeling van een gezamenlijke Academie. Dit traject financieren we vanuit de WaU. De leerbehoefte is geïnventariseerd en er zijn fysieke pilot-trainingen georganiseerd. De pilots moeten leiden tot een breed doorlopend en terugkerend aanbod, en de juiste organisatie daarvan. Daarnaast is een gezamenlijk online leerplatform ingekocht, met een aanbod van ruim zeshonderd titels in verschillende leervormen. Begin 2025 wordt het in gebruik genomen. Dankzij dit platform (Fonds Academie) kunnen onze medewerkers online- en offline-leren combineren. De ambitie is om de Fonds Academie aankomende beleidsperiode ook open te stellen voor commissieleden.

3.3.3. Versnelling digitale agenda

Vorig jaar hebben we onze I-visie geformuleerd; de stip op de horizon waar we op het gebied van informatisering naartoe werken. Om hier invulling aan te geven hebben we een programma in het leven geroepen dat bestaat uit vijf projecten, die we met de WaU-gelden financieren. Deze worden geleid door een externe projectleider, die maandelijks rapporteert aan het MT. Hieronder volgt een korte omschrijving van de vijf projecten. In 2025 komen naast deze vijf nog twee projecten erbij in het programma. We vervangen de website en we onderzoeken de mogelijkheden voor vervanging van ons subsidiemanagementsysteem.

PROCESMATIG WERKEN

Om beter te kunnen samenwerken, processen te optimaliseren en automatiseren leidden we de organisatie op in het procesdenken. Daarbij ging een kerngroep met de medewerkers aan de slag om procesverbeteringen mogelijk te maken. Vanwege de brede scope is dit project overgedragen aan de manager van cluster Realisatie. De trainingen van de organisatie zijn gedaan en het eerste deel van de processen is in kaart gebracht. In 2025 volgt de rest. De eerste sessies om de verbeteringen

inzichtelijk te maken vonden in 2024 plaats en betroffen vooral procesbeschrijvingen; vanaf 2025 werken we ernaartoe om onze werkprocessen continu te verbeteren.

DATAGEDREVEN WERKEN

In dit project brachten we de ambitie van het Fonds voor werken met data in kaart. We vertaalden dit naar concrete acties en behoeftigheden voor de organisatie. We hebben dit jaar de ambitie opgehaald en de vervolgstappen uitgewerkt. In 2025 gaan we die uitvoeren. Een belangrijke keuze is of en hoe we verder gaan met ons dataplatform (Metabase).

HERZIENING IT-LEVERANCIER

Omdat wij als Fonds groeien en professionaliseren, hebben we nieuwe behoeften ontwikkeld die onze huidige leverancier niet kan vervullen. We hebben een programma van eisen opgesteld, een eerste marktanalyse gedaan en met de huidige leverancier een einddatum afgesproken. Volgend jaar zullen we een marktconsultatie uitvoeren, offertes opvragen, een keuze maken en met de nieuwe partij de implementatie van de dienstverlening uitwerken en uitvoeren.

AANBESTEDING BEDRIJFSVOERINGSPLATFORM

Om ons applicatielandschap te vereenvoudigen, stappen we af van losse oplossingen en kiezen we voor platforms met brede functionaliteit. Dit project richt zich op HR-, financiële en CRM-functionaliteit. We hebben dit jaar een programma van eisen opgesteld en na een meervoudig onderhandse aanbesteding de keuze gemaakt voor een AFAS. Volgend jaar implementeren we dit platform met hulp van AFAS.

INRICHTING I-TEAM

De taken van het team zijn voor het grootste gedeelte organisch gegroeid. Om invulling te geven aan de I-visie willen we deze herijken. De uitkomsten hiervan hangen samen met de keuzes bij het project Datagedreven werken en van Herziening IT- Leverancier. Dit jaar hebben we een inventarisatie gemaakt van de werkzaamheden en gekeken naar de mogelijkheden (zelf organiseren of inkopen).

3.4 Werkbezoeken Cariben

Het Fonds bezocht het Caribisch deel van het Koninkrijk tweemaal. Dit volgde op het bezoek van diverse vertegenwoordigers van de eilanden in november 2023 aan de CmK *Meet-up* in Nederland. Tijdens ons eerste bezoek besteedden we vooral aandacht aan cultuureducatie. We bespraken de voortgang van CmK op Bonaire, Saba en Sint-Eustatius en keken vooruit naar de toekomst: het vervolg van CmK/cultuureducatie op alle zes de eilanden. Een belangrijk bespreekpunt was hoe het Fonds de eilanden kan ondersteunen in het stabiel maken van cultuureducatie. Een wens was om de aanvraagtrajecten vlotter te maken, en vooral om de regelingen aan te passen aan de lokale wensen en mogelijkheden.

Structurele investering

Zoals eerder in dit verslag vermeld heeft het Fonds de ambitie meer impact te maken in het Caribisch deel van het Koninkrijk. In het bijzonder ondersteunen we culturele initiatieven die toegankelijk zijn voor kwetsbare groepen en mensen die minder in staat zijn volledig in de samenwerking te

participeren. Om deze ambitie waar te maken werken we met lokale ontwikkelingsorganisaties. Ons doel is samen tot een nieuwe werkwijze van projectfinanciering te komen. Het tweede bezoek, samen met de andere Rijkscultuurfondsen en de gesprekken met diverse stakeholders heeft tot de conclusie geleid dat een stevige en langdurige investering nodig is in de culturele infrastructuur in het Caribisch deel van het Koninkrijk.

Let's ACT

Daarbij hebben we een partner gezocht en gevonden in CEDE Aruba. Al meer dan veertig jaar ondersteunt CEDE Aruba diverse Arubaanse NGO's en de vrijwilligerssector. Daarmee draagt zij bij aan een gemeenschap waarin mensen van alle leeftijden en achtergronden zich kunnen ontwikkelen. Het Fonds en CEDE Aruba hebben de handen ineengeslagen in een unieke samenwerking om sociaal-culturele initiatieven op Aruba en Sint Maarten te versterken. Het gezamenlijke programma Let's ACT is een tweejarig pilotproject en richt zich op het doelmatig en laagdrempelig ondersteunen van sociaal-culturele initiatieven binnen het Caribisch deel van het Koninkrijk. Samen met lokale partners zoals de Union di Organisacionnan Cultural Arubano, het Sint Maarten Development Fund en de Foresee Foundation ondersteunen we culturele en sociale organisaties in hun missie om creativiteit en samenwerking in de samenleving te bevorderen.

3.5 Onderzoek

Onderzoek is voor het Fonds voor Cultuurparticipatie een belangrijk instrument om te meten, te leren, te verkennen en om de impact van onze inzet zichtbaar te maken. De Theory of Change (ToC) is daarbij richtinggevend. Deze ToC is gebaseerd op onze ambitie: bijdragen aan een veerkrachtige samenleving door de denk- en maakkracht van cultuur in te zetten om met veranderingen te kunnen omgaan.

Binnen onze onderzoeken zijn grofweg drie categorieën te onderscheiden:

- evaluatieonderzoek (vaak specifiek op regelingen gericht);
- strategisch onderzoek;
- verkennend onderzoek.

Evaluatieonderzoek gaat uit van de ToC van de regeling. Het omvat het monitoren van het nog beschikbare budget van een regeling, de evaluatie onder aanvragers van onder meer het aanvraag- en beoordelingsproces en de evaluatie van flankerend beleid zoals bijeenkomsten en extra inzet op communicatie. Strategisch onderzoek dient om input te genereren voor (nieuw) te formuleren beleid. Verkennend onderzoek richt zich op het verkennen van een doelgroep en/of domein voor een nieuw te ontwikkelen regeling.

EVALUATIEONDERZOEK

In 2024 heeft het Fonds twee evaluatieonderzoeken laten uitvoeren. Eén daarvan betrof de evaluatie van zeven regelingen uit de beleidsperiode 2021–2024. Deze omvangrijke evaluatie is uitgevoerd door KWINK groep. Voor de evaluatie zijn meerdere onderzoeksmethoden ingezet. Bij elke regeling werd een casestudie uitgevoerd in de vorm van een werkbezoek met de focus op impact. Per casus zijn op locatie verhalen opgehaald van zoveel mogelijk betrokkenen om te komen tot een *impactnarratief* per regeling. Er is gekeken naar 'regelingspecifieke' effecten op twee niveaus: op persoonlijk niveau en op het niveau van de directe

omgeving. Deze effecten kunnen uiteindelijk bijdragen aan een (veerkrachtige) samenleving. Deze narratieve aanpak blijkt goed te werken en zal het Fonds vaker inzetten voor het in kaart brengen van impact. Naast deze evaluatie heeft de Pilot Nationaal Akkoord Amateurkunst een procesevaluatie uitgevoerd. De resultaten van deze evaluatie zijn vertaald naar de latergenoemde basisregeling.

STRATEGISCH ONDERZOEK

In 2024 zijn vijf strategische onderzoeken verricht. Thema's zijn stakeholdersmanagement, diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid, de peiling van de culturele codes, een inventarisatie van de fair pay-kloof en Data & Dashboards in het kader van Fonds in de Regio. Elk strategisch onderzoek kent een eigen aanpak. We gebruiken de resultaten om het te formuleren beleid zo optimaal mogelijk aan te laten sluiten op de sector, maar ook ten behoeve van intern beleid. Om een voorbeeld te noemen: het (interne) onderzoek naar Diversiteit, Inclusie & Gelijkwaardigheid geeft ons inzicht in welke aspecten van D, I & G binnen het Fonds aandacht behoeven. Zoals de noodzaak om de medewerkers beter te informeren over het melden van grensoverschrijdend gedrag en de procedures daaromtrent en het elkaar durven aanspreken op gedrag. Dat heeft geleid tot een plan van aanpak dat inmiddels in werking is getreden. Een ander voorbeeld is het externe verkennende onderzoek naar de culturele codes. Dat biedt ons handvatten om gerichte vragen te stellen aan onze aanvragers in de toepassing van de codes.

VERKENNEND ONDERZOEK

Tot slot zijn er twee verkennende onderzoeken uitgevoerd. Eén is een onderzoek naar de invulling van een regeling voor sociaaleconomisch zwakkeren: de huidige regeling Cultuur in de Buurt. Het onderzoek biedt inzichten en aanbevelingen die we direct hebben vertaald naar de regeling. Daardoor is de aansluiting op aanvragers en de doelgroep optimaler geworden. De andere verkenning gaat over het thema *Trustbased Grantmaking*. Deze verkenning geeft het Fonds input om verder te denken en te overwegen hoe we aan de slag kunnen met dit thema.

Werkbezoek Cariben
Fotograaf onbekend

Voorstelling Dagboek van een Dorpskoor
Foto: Willem van Walderveen

OVER HET FONDS - ZO MAKEN WE MOGELIJK

4.1 Bedrijfsvoering

De interne organisatie van het Fonds bestaat uit de clusters Ontwikkeling, Realisatie en Bedrijfsvoering. Binnen het cluster Bedrijfsvoering werken ongeveer twintig mensen verdeeld over zes disciplines: communicatie, HR, ICT en informatievoorziening, financiën, facilitaire en juridische zaken. Het cluster kenmerkt zich door een breed palet aan ervaring, achtergronden en persoonlijkheden. Met elkaar waarborgen we de beste ondersteuning voor de uitvoering van subsidieregelingen en het (flankerend) beleid.

Bedrijfsvoering is naast een ondersteunende en uitvoerende ook vooral een adviserende en strategische partner. Het cluster wordt vroegtijdig betrokken bij de ontwikkeling van beleid en regelingen. Zo kunnen we vanuit onze expertise meedenken over wat praktisch (on)mogelijk is en de randvoorwaarden opstellen en bewaken.

‘Onze HR-visie is dat we een goede, inclusieve werkgever zijn, die zorgt voor een omgeving waarin medewerkers zichzelf kunnen zijn en een bijdrage kunnen leveren vanuit deskundigheid en talent.’

Hanneke Hulshof, Senior HR-adviseur

4.1.1 Dit deden we in 2024

Het jaar 2024 stond voor het cluster Bedrijfsvoering onder meer in het teken van de implementatie van de op efficiency gerichte strategie en de verdere professionalisering binnen de diverse disciplines. Er was daarnaast sprake van piekbelasting die werd veroorzaakt door de gelijktijdige afronding van de beleidsperiode 2021-2024 en de start van de nieuwe beleidsperiode. Het HR-team zorgde voor een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit binnen het hele fonds, zodat deze piek opgevangen kon worden. Binnen het eigen cluster zijn de disciplines communicatie, HR, financiën en juridische zaken tijdelijk versterkt.

STANDAARDISATIE VOOR BELEIDSPERIODE 2025 – 2028

Het ontwikkelen en realiseren van regelingen vraagt maatwerk. Gebleken is dat er binnen dit maatwerk ook ruimte is voor standaardisatie. Daarmee kunnen fouten en dubbelwerk voorkomen worden. Voor de beleidsperiode 2025 – 2028 zijn de volgende elementen gestandaardiseerd:

- Basisregeling: standaardisatie in de hoofdstukken Algemene Bepalingen en de Slotbepalingen. Deze hoofdstukken zijn uniform voor alle projectregelingen.
- Standaardformulieren: alle formulieren in het subsidiemanagementsysteem (AIMS) zijn uniform. Voorbeelden zijn het standaardaanvraagformulier en de standaardbeoordelingsformulieren.
- Standaardbrieven: alle brieven worden automatisch verstuurd vanuit het subsidiemanagementsysteem, teksten staan vast en handmatig werk is geëlimineerd.

Met de oplevering van de vernieuwde HR-strategie en het introduceren van een fondsbreed communicatiebeleid, het zogenoemde CommunicatieHuis, hebben we grote stappen gezet in de verdere professionalisering van het Fonds. Nu ligt er een stevige basis waarop we de aankomende jaren verder kunnen bouwen.

4.1.2 Communicatie

Binnen het Fonds heeft communicatie een aantal cruciale taken: ervoor zorgen dat aanvragers ons kennen en vinden, en daarnaast het toegankelijk maken van de diensten van het Fonds. Dit doen we door in te zetten op contentcreatie, corporate communicatie, reputatiemanagement, woordvoering, interne communicatie, regelingencommunicatie en communicatie over impact, onderzoek en evenementen (flankerend beleid). Ook in de ondersteuning van efficiëntere bedrijfsprocessen spelen we een constructieve rol.

ZICHTBAARHEID

De vernieuwing van de website heeft als doel onze zichtbaarheid, vindbaarheid en toegankelijkheid te vergroten. Het plan voor een nieuwe website is in 2024 op het laatste moment niet uitgevoerd vanwege te grote werkvoorraad en te weinig mankracht in team Communicatie. Wel zijn er aanpassingen gedaan aan de huidige website, waaronder het implementeren van een vertaal-plugin voor Engels en Papiamentu. In 2025 komt er wel een nieuwe website. Met de tijdelijke aanstelling van twee communicatiemedewerkers hebben we meer online zichtbaarheid weten te bereiken. In 2024 hebben we optimaal ingezet op social media: Instagram, Facebook, LinkedIn, Twitter en YouTube. Wegens capaciteit- en tijdgebrek is de ontwikkeling van een onlinestrategie uitgesteld naar 2025.

Veel aandacht en capaciteit ging in 2024 uit naar de ontwikkeling en publicatie van de nieuwe meerjarenregelingen. Met veel meer aanvragen dan beschikbaar budget moesten we alle zeilen bijzetten in de woordvoering en het reputatiemanagement. Team Communicatie heeft ook een bijdrage geleverd in enkele crisissituaties.

TOEGANKELIJKHEID

Aanvragers van subsidies zien wij als onze klanten en als onze belangrijkste doelgroep. Omdat die zeer divers is, streven we naar maatwerk in onze adviezen en uitingen. Daartoe maken we gebruik van data-analyses en houden we interviews met aanvragers. In 2024 deden we veel voorwerk voor het openen van de regelingen voor de nieuwe beleidsperiode 2025-2028.

We brengen klantreizen in kaart, en schrijven op basis daarvan onze communicatieplannen. Geheel volgens de laatste trends en ontwikkelingen van het communicatievak richten we ons met overtuiging op het stellen van scherpe vragen, vervolgens op goed luisteren en het vertalen van de input naar de verschillende aanpakken. Zo bereiken we (potentiële) aanvragers en zorgen we ervoor dat zij ook ons kunnen bereiken. Daarbij kreeg het Caribisch deel van het Koninkrijk extra aandacht. Ook is op communicatief vlak een start gemaakt met het programma Fonds in de Regio, dat zorgdraagt voor een betere geografische spreiding.

TAALNIVEAU B1

De ambitie om beter toegankelijkheid te zijn, kreeg in 2024 ook handen en voeten door de aandacht voor taalniveau B1 in alle uitingen van het Fonds. We volgen de richtlijn van de Rijksoverheid bij externe communicatie. Taalniveau B1 is in de teksten over nieuwe regelingen (nog) niet altijd haalbaar, gezien de juridische aard ervan. Wel schrijven we die teksten in zo toegankelijk mogelijk Nederlands. Aan de uitwerking van een nieuwe website die aan alle toegankelijkheidseisen van de overheid voldoet, is team Communicatie nog niet toegekomen vanwege een te grote werkvoorraad en te weinig mankracht. Wel hebben we aanpassingen gedaan aan de huidige website, waaronder het verbeteren van de subsidiewijzer.

PROFESSIONALISERING

Meer aanvragers bereiken en meer projecten binnenhalen en tegelijkertijd schaarste moeten verdelen, vergt een strategische en professionele manier van werken. Dat vraagt om een fondsbreed communicatiebeleid dat kan dienen als kapstok voor alle communicatie. Dit hebben we in 2024 gerealiseerd door een CommunicatieHuis te bouwen, dat onderdak biedt aan een breed gedragen communicatievisie, een heldere rolverdeling en een transparant dienstverleningsmodel (communicatie SLA). Dit CommunicatieHuis is tot stand gekomen via teamwork en stapsgewijze samenwerking met het MT. Dit project voorzag ook in een inventarisatie van strategieën, handboeken en middelen. 2025 wordt het jaar waarin we deze invuloefening gaan effectueren.

Vastgesteld communicatiebeleid geeft rust en richting aan de organisatie, zowel op het gebied van corporate communicatie, aanvragerscommunicatie en interne/verandercommunicatie. De laatste expertise was tot halverwege 2024 niet vertegenwoordigd in team Communicatie, maar maakte met de toewijzing van een specifieke adviseur een flinke sprong voorwaarts. Naast het verdelen van de belangrijkste expertises, hebben we ook andere focusgebieden benoemd, zoals de programmalijnen van de nieuwe beleidsperiode: Co-creatie, Cultuureducatie en Amateurkunst.

4.1.3 HR

DIVERSITEIT, GELIJKWAARDIGHEID EN INCLUSIE

Het Fonds wil een goede, inclusieve werkgever zijn, die zorgt voor een omgeving waarin medewerkers zichzelf kunnen zijn en bijdragen vanuit deskundigheid en talent. Daartoe lieten we in 2024 een vragenlijst Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie rondgaan onder de medewerkers in loondienst, zzp'ers en commissieleden. De resultaten gaven ons inzicht in wat er goed gaat en waar we nog mee aan de slag moeten. Stellingen als “Naar mijn mening worden personen met verschillende genderidentiteiten, zoals (...) gelijk behandeld binnen het Fonds” en “De dagelijkse omgang met collega's met een andere achtergrond dan de mijne is makkelijk bij het FCP.” beantwoordde een (vaak overgrote) meerderheid positief.

Met de stellingen waar vaker ‘oneens’ op werd geantwoord, gaan we aan de slag. Die gaan bijvoorbeeld over het elkaar aanspreken over de kwaliteit van het werk, helderheid over meldprocedures bij ongewenste gedrag, de positie van zzp'ers en commissieleden binnen het Fonds en ons interne sollicitatieproces. Ook spraken we in groepsessies met elkaar over diversiteit op de werkvloer. We leerden over zichtbare en onzichtbare diversiteit en luisterden naar elkaar. Voor de afsluitende organisatiebrede bijeenkomst hebben we een maker uit de Urban Arts Talentregeling uitgenodigd. Hij inspireerde ons met zijn tekst over diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie.

OBJECTIEF WERVEN & SELECTEREN

In 2024 hebben we de eerste collega's aangenomen volgens de nieuwe methodiek objectief werven & selecteren. Het heeft ons geleerd anders te kijken naar een functie. Dit leidde tot vernieuwende keuzes en mooie resultaten.

HOGЕ WERKDRUK

De ervaren werkdruk was hoog in 2024. Omdat dit het einde van de beleidsperiode was, sloten veel subsidieregelingen. Daardoor kwamen veel projectaanvragen tegelijkertijd binnen. Ook was 2024 het jaar van drie nieuwe meerjarenregelingen. Dit werk

kwam bovenop de reguliere arbeid. De organisatie is tijdelijk uitgebreid om het extra werk op te vangen. Tegelijkertijd vroeg de werklast veel van de ervaren medewerkers. Samen hebben we de schouders eronder gezet, met grote collegialiteit. De laatste maanden van het jaar is ruimte ontstaan om te werken aan het verbeteren van werkprocessen. Ook het tijdig sturen op basis van data gaat ons naar verwachting helpen bij het terugdringen en voorkomen van hoge werkdruk in de toekomst.

STRATEGISCH HR-PLAN

In 2024 is het strategisch HR-plan vernieuwd. Dit gebeurde in samenwerking met de clusters, het MT en de personeelsvertegenwoordiging. We werken nu vanuit vier pijlers:

- Inclusief en goed werkgeverschap
- Leiderschap en professionele, sterke cultuur
- Vitaliteit
- Ontwikkeling van onze mensen

Per pijler volgt het Fonds uitgangspunten waaraan concrete acties zijn verbonden. Zo verbeteren we onze HR-organisatie dagelijks. Om een voorbeeld te noemen op het gebied van de ontwikkeling van onze mensen: medewerkertrainingen rondom helder argumenteren, omgaan met emoties en *lean* werken. We leidden twee preventiemedewerkers op en leerden over gezond beeldschermwerk. De ontwikkel- en resultaatcyclus werd hernieuwd en medewerkers volgden individuele opleidingen en coachingstrajecten.

Speels Collectief
Foto: Rox Klijn

VERZUIM

Het totale verzuimpercentage over 2024 was 9 procent. Dit is een forse afname ten opzichte van 2023 (14,5 %). De daling werd met name veroorzaakt door een daling van het langdurig verzuim (van 13,4 % in 2023 naar 7,8 % in 2024). Het langdurig verzuim in 2024 werd in 43 procent van de gevallen als niet-werkgerelateerd gekwalificeerd. In 57 procent van de gevallen was het een combinatie van privé- en werkfactoren. In 2024 waren er geen langdurig zieken waarbij de oorzaak enkel in werkfactoren lag. Bij de overige gevallen hadden werkfactoren de overhand. Het kortdurend verzuim is minimaal gestegen (van 0,45% naar 0,66%), het middellang verzuim is juist licht gedaald (van 0,66% naar 0,54%).

Eind 2024 hebben we de samenwerking met onze arbodienst verstevigd. Omdat het Fonds gegroeid is in aantal medewerkers, is het mogelijk samen te gaan werken met één voorkeursbedrijfsarts, in plaats van met steeds wisselende bedrijfsartsen. Met deze bedrijfsarts gaan we periodiek sociaal-medisch overleg voeren. Zo kunnen we organisatiebrede aandachtspunten nog beter signaleren en te lijf gaan.

INSTROOM EN UITSTROOM

Het jaar begonnen we met 56 medewerkers in loondienst en 68 commissieleden. Na een forse groei, sloten we 2024 af met 66 medewerkers en 96 commissieleden. Gedurende het jaar waren er veel personele wisselingen: 23 nieuwe medewerkers kwamen in loondienst en 13 collega's stroomden uit. Zoals eerder beschreven had deze personele groei met name te maken met piekdrukke rondom het einde van de beleidsperiode en de start meerjarenregelingen. Naast de medewerkers in loondienst werkten er daarom in 2024 ook veel zzp'ers en gedetacheerden voor het Fonds, met name voor de clusters Realisatie en Bedrijfsvoering.

Ook voor de vervanging van langdurig zieken en ter overbrugging van de invulling van vacatures verstrekten we het Fonds interim-opdrachten. Ruim twintig zzp'ers en gedetacheerden begonnen in 2024 aan een opdracht. Gedurende het jaar namen we afscheid van ruim dertig externen. Drie van hen kwamen in loondienst. Met de komst van onder anderen een nieuwe managementassistent, een vaste jurist en een manager Bedrijfsvoering, konden we relatief veel functies weer structureel invullen. Ook het vernieuwde MT, met twee nieuwe managers en een ad-interim directeur-bestuurder, heeft stappen gezet ten gunste van een stabiele organisatie.

Werkbezoek No Man's Land
Fotograaf onbekend

Bedrijfsuitje
Foto: Jill Senhorst

4.1.4 Informatisering

DIGITALE AGENDA

Aan de hand van onze I-visie pasten we in 2024 de IT-infrastructuur aan om het Fonds toegankelijker en laagdrempeliger te maken. Daartoe hebben we een programma in het leven geroepen dat bestaat uit vijf projecten, die we met de WaU-gelden financieren: procesmatig werken, datagedreven werken, herziening van onze IT-leverancier, aanbesteding van het bedrijfsvoeringsplatform en de inrichting van het I-team. (zie WaU, p.33).

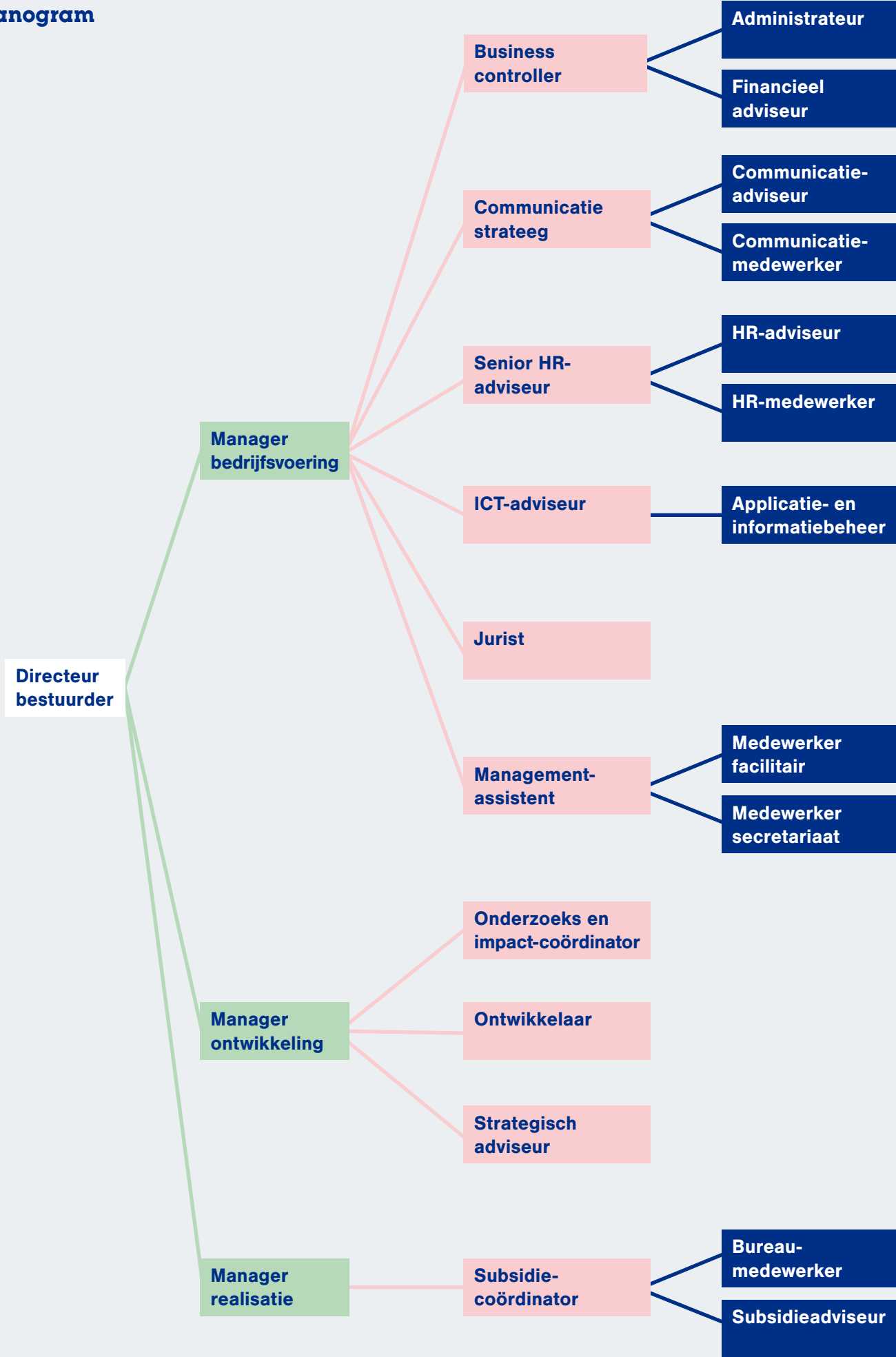
MODERNE WERKPLEK

In 2023 zijn we overgegaan naar Office 365. Voor 2024 hadden we de ambitie om deze omgeving gestructureerd in te richten en aan te laten sluiten op de werkwijze van de organisatie. Doordat we als organisatie nog zoekende waren naar de juiste werkwijze en de prioriteiten voor het Programma Informatisering een aantal keer veranderd zijn, hebben we deze doorontwikkeling naar 2025 doorgeschoven. Dit heeft helaas tot gevolg dat we meer tijd kwijt zijn met het zoeken naar informatie dan ons lief is.

Bedrijfsuitje
Foto: Jill Senhorst

Organogram

4.2 Subsidieproces

4.2.1 Subsidie aanvragen

Subsidie aanvragen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie gaat digitaal, via Mijn Fonds. Via de website van het Fonds kunnen belangstellenden een account aanvragen. Na controle van de accountgegevens loggen aanvragers in op Mijn Fonds. Daar zijn per regeling digitale formulieren te vinden voor het aanvragen en verantwoorden van subsidies. Wie een aanvraag heeft ingediend, kan die vervolgens met alle bijbehorende correspondentie via Mijn Fonds inzien. Voor de komende beleidsperiode besteden we extra aandacht aan het proces van het indienen van subsidieaanvragen.

4.2.2 Bezwaar en beroep

Een belanghebbende kan binnen zes weken nadat een besluit is verzonden daartegen bezwaar maken bij het bestuur van het Fonds. Het bestuur beslist binnen twaalf weken nadat de termijn voor het indienen van een bezwaar is verstreken. Bezwaarschriften die aan de formele vereisten voldoen, gaan voor advies naar een onafhankelijke bezwarenadviescommissie. Deze bekijkt het dossier en biedt de bezwaarmaker de mogelijkheid het bezwaar tijdens een hoorzitting mondeling toe te lichten. Ook het Fonds krijgt de gelegenheid het

bestreden besluit toe te lichten en te reageren op het bezwaar.

De bezwarenadviescommissie brengt advies uit aan het bestuur van het Fonds over de te nemen beslissing. Het bestuur neemt daarna een beslissing over het bezwaar, met inachtneming van het advies van de commissie. Als het bestuur afwijkt van dit advies, motiveert het dat in het besluit. De voorzitter van de bezwarenadviescommissie en de directeur-bestuurder hebben jaarlijks overleg om de hoofdlijnen en belangrijkste bevindingen te bespreken die uit de bezwaarzaken naar voren komen. Tijdens dit overleg komen ook daaraan gerelateerde onderwerpen aan bod, zoals de samenstelling van de commissie of nieuwe subsidieregelingen.

BEZWAREN 2024 IN CIJFERS

We hebben 51 bezwaren ontvangen (waarvan 24 MJR):

- **15** bezwaren zijn ingetrokken
- **3** bezwaren zijn nog in afwachting van intrekking
- **19** bezwaren zijn ongegrond verklaard
- **4** bezwaren zijn gegrond verklaard
- **2** bezwaren zijn alsnog voorgelegd aan adviescommissie > afgewezen
- **1** bezwaar is niet ontvankelijk - termijn overschreden
- **7** bezwaren moeten nog worden afgehandeld.

BEZWAARADVIESCOMMISSIE

Naam	Functie	In dienst	Uit dienst	Termijn
MW (Marten) Admiral	Lid	01/05/24	01/05/27	1e
JA (Jurr) van Dalen	Lid	01/02/23	01/02/26	2e
ME (Marcel) van den Heuvel	Voorzitter	02/02/23	02/02/26	2e
N (Neeltje) Holland - van Laarhoven	Lid	02/05/23	01/07/24	2e
SF (Sahida) Somer	Lid	01/02/23	01/02/26	2e
EM (Lille) Witsen Elias	Lid	08/11/24	08/11/27	1e

4.2.3 Externe adviescommissies

Om een deskundig, betrouwbaar en eerlijk oordeel over de aanvragen te vellen, laat het Fonds zich adviseren door externe adviescommissies. De samenstelling van deze commissies gebeurt op voordracht van de benoemingsadviescommissie. Een overzicht van de samenstelling van de adviescommissies staat in hoofdstuk 6. In het eerste en tweede kwartaal van 2024 hebben we een uitgebreide ronde gedaan voor het werven van nieuwe commissieleden. Hieruit zijn de beoogde veertig nieuwe leden voortgekomen. De culturele expertise die commissieleden meebrengen is zeer divers. Hierdoor is het Fonds in staat commissieleden nog beter te laten aansluiten op de inhoud van de subsidieregelingen.

Op vrijdag 15 november 2024 stond een samenkomst adviescommissies gepland, waaraan 55 commissieleden zouden deelnemen. Helaas kon deze niet doorgaan vanwege stakingen bij ProRail. Daarom vindt de samenkomst adviescommissies in januari 2025 plaats. Commissieleden zullen elkaar op deze dag ontmoeten en elkaar beter leren kennen. Ook krijgen thema's als de culturele codes en het genereren van impact een belangrijke plek. Met deze samenkomst bereiden we commissieleden voor op de beoordeling van de nieuwe projectregelingen 2025-2028.

4.3 Toepassing van de culturele codes

Het Fonds beschouwt de drie culturele codes – de Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit & Inclusie (D&I) en de Fair Practice Code – als ‘veld-gestuurde’ instrumenten die richting geven aan de professionalisering van de sector. Deze codes bieden een kader voor goed bestuur, zorgvuldig opdrachtgeverschap, een inclusief personeelsbeleid en het bevorderen van gelijkwaardigheid en toegankelijkheid binnen organisaties, in hun werkwijze én richting publiek. Daarmee dragen zij bij aan het versterken van de duurzaamheid en veerkracht van de culturele sector.

We zien het als onze verantwoordelijkheid het gesprek over de toepassing van deze codes te faciliteren en aan te moedigen. Dit gebeurt vanuit een stimulerend en ontwikkelingsgericht perspectief, waarbij we in de beleidsperiode 2025–2028 overschakelen van het principe ‘pas toe of leg uit’ naar ‘pas toe én leg uit’. Hiermee beogen we dat instellingen, ongeacht professionaliseringsniveau, zichtbare ontwikkelstappen zetten. Voor aanvragers in het Caribische deel van het Koninkrijk geldt in de projectregelingen een uitzondering; daar blijft het principe ‘pas toe of leg uit’ van kracht, in verband met de specifieke context.

CONCRETE INSPANNINGEN IN 2024

In 2024 hebben we maatregelen getroffen om de toepassing van de culturele codes zowel intern als in het veld te versterken:

- **Governance Code Cultuur**
Het Fonds borgt de naleving van de Governance Code binnen de eigen organisatie en houdt daarbij rekening met actuele maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van goed bestuur. Ook houden we ons aan de uitgangspunten van transparantie die in de Code Cultuurfondsen zijn vastgelegd. Jaarlijks leggen we aan de minister verantwoording af via onze jaarstukken. De accountant controleert de jaarstukken en de Raad van Toezicht stelt ze vast. Deze jaarstukken maken we openbaar via onze website. De Raad houdt toezicht op het

beleid en de organisatie. Benoemingen in de Raad vinden plaats na openbare werving.

In 2024 hebben we extra aandacht besteed aan het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling en het bevorderen van sociale veiligheid binnen en rondom de organisatie.

- **Code Diversiteit & Inclusie (D&I)**
Op het gebied van diversiteit en inclusie wil het Fonds een voorbeeldfunctie vervullen. Daarom heeft een onafhankelijk extern bureau in 2024 een nulmeting uitgevoerd van de staat van inclusie, sociale veiligheid en psychologisch welzijn. Het uitgangspunt hierbij is dat we een brede opvatting hanteren van diversiteit (iedereen heeft zijn eigen unieke kenmerken). Als organisatie werken we uit wat we nodig hebben om onze opdracht zo goed mogelijk uit te voeren. De uitkomsten hebben we besproken in interne gespreksrondes en nemen we mee in het strategisch HR-beleid, met onder meer oog voor de diversiteit van het personeelsbestand. We blijven uitkijken naar personeel dat beschikt over een divers netwerk om als Fonds verschillende perspectieven uit de samenleving te kunnen vertegenwoordigen.

Daarnaast is verkend hoe we doelgroepen die we nu minder goed bereiken, beter kunnen betrekken bij het maken en beoordelen van subsidierelingen. Denk aan vormen van participatieve subsidieverstrekking. De programma's van het Fonds zijn sterk gericht op een inclusief aanbod. Deze lijn zetten we voort om structurele ongelijkheid in de sector verder tegen te gaan.

- **Fair Practice Code**
Ook op het gebied van fair practice willen we het goede voorbeeld geven. Het Fonds geeft invulling aan fair practice door de eigen werkwijze hierop te toetsen en de aanvullende Rijksmiddelen gericht in te zetten ten behoeve van eerlijke beloning in de sector.

Juridisch heeft de code een plek in ons Algemeen Subsidie Reglement. In de subsidievoorwaarden van de meerjarenregelingen leggen we de focus op fair pay. In meerjarenregelingen vragen we subsidieaanvragers expliciet te reflecteren op fair

practice: hoe kunnen zij voorbeeldstellend zijn in hun omgeving bij het bevorderen van fair practice?

Fair practice is in een sector met veel amateurs en vrijwilligers een uitdaging. Het vraagt om heldere kaders en een verandering van denken, ook als dat betekent dat bepaalde plannen of activiteiten wellicht niet of in een bescheiden vorm kunnen worden uitgevoerd. We helpen aanvragers om deze cultuuromslag te maken.

Daarbij werken we met de andere Rijkscultuurfondsen aan de ontwikkeling van ondersteunende instrumenten, zoals een online tool en tutorials voor adviseurs en (kleinere) aanvragers. Ze zijn erop gericht het gesprek over fair practice te faciliteren en instellingen beter toe te rusten in hun ontwikkelproces.

VERKENNEND ONDERZOEK

In voorbereiding op de nieuwe beleidsperiode hebben we in 2024 onderzoek gedaan naar hoe gehonoreerde instellingen de drie culturele codes toepassen. Daaruit blijkt dat de Fair Practice Code over het algemeen het best wordt begrepen en toegepast. Tegelijkertijd ervaren instellingen hierbij duidelijke knelpunten, vooral door beperkte financiële middelen en een tekort aan personeel of capaciteit. De toepassing van de Code Diversiteit & Inclusie verschilt sterk per context en richt zich vaak op thema's als toegankelijkheid en publiek. Instellingen passen de vijf stappen van de code in de praktijk echter weinig expliciet toe. Ze geven aan behoefte te hebben aan duidelijke definities, praktische handvatten en ondersteuning die aansluit bij hun specifieke situatie of regio. De Governance Code Cultuur wordt vooral goed toegepast door grotere instellingen met een formele organisatiestructuur. Kleinere, informeel georganiseerde instellingen hebben meer moeite met de uitvoering ervan, doordat de code niet goed aansluit op hun schaalgrootte en werkwijze. Ook zijn er duidelijke regionale verschillen zichtbaar in de naleving van de codes.

VOORUITBLIK BELEIDSPERIODE 2025–2028

In de beleidsperiode 2025–2028 intensificeert het Fonds de aandacht voor de culturele codes. De uitkomsten van de stand van zaken-scan 2024 en

de geïnventariseerde ondersteuningsbehoeften van instellingen vormen hiervoor het uitgangspunt. We versterken de verankering van de codes in subsidieregelingen, beoordelingskaders, voortgangsgesprekken en verantwoordingsmomenten. Intern scholen we adviseurs in de toepassing van de codes en betrekken we commissieleden bij de doorontwikkeling van de visie hierop. Daarnaast stellen we ontwikkelvouchers beschikbaar - bijvoorbeeld op het gebied van HR, toegankelijkheid en inclusie - waarmee instellingen gericht kunnen werken aan versterking van hun organisatie.

4.4 Raad van Toezicht

Het Fonds voor Cultuurparticipatie is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo). De Raad van Toezicht (RvT) en de directeur-bestuurder volgen bij de uitvoering van hun taken de Governance Code Cultuur. De principes uit de code voor het RvT-model zijn verankerd in de statuten en de reglementen voor bestuur en RvT. De bestuursverantwoordelijkheid in het RvT-model ligt bij de directeur-bestuurder, die het bestuur van het Fonds vertegenwoordigt.

DE CODES

Het Fonds hanteert de principes uit de sectorcodes: de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie. Zowel het bestuur als de RvT werken binnen de kaders van Governance Code Cultuur. Daarin staan de gangbare standaarden voor goed bestuur en toezicht in de culturele sector aan de hand van vier thema's beschreven: waarde scheppen voor en in de samenleving, integer en rolbewust handelen, zorgvuldig besturen en goed toezicht uitoefenen. De code zorgt voor bewuste omgang met de besluitvorming en rollen in de organisatie en aandacht voor de maatschappelijke, financieel-economische en politieke context waarbinnen we onze taken uitvoeren.

Daarnaast onderschrijven we de Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code. Het bestuur zorgt ervoor dat de codes zowel in de interne processen als in de werkwijze van het Fonds terugkomen. De RvT houdt toezicht op de toepassing ervan door het Fonds en volgt de codes in het eigen functioneren, het bepalen van de eigen samenstelling en het vaststellen van de eigen vergoedingen.

WERKWIJZE RVT

Het bestuur bestuurt en legt hierover verantwoording af aan de RvT. Maar dat is natuurlijk niet alles. De RvT wil het bestuur inspireren door soms een andere blik te werpen op zaken die de organisatie bezighouden. De raad reflecteert op de plannen die de organisatie voorlegt. Die reflectie kan instemmend, maar natuurlijk ook kritisch zijn. Pas als laatste controleert de raad

het handelen van het bestuur en de organisatie. Hij gaat na of alle besluiten volgens de juiste procedures worden genomen en of de gepresenteerde cijfers en feiten correct zijn. Het toezichthouden door de RvT is erop gericht om te allen tijde de consistentie en continuïteit in de organisatie te waarborgen en waar mogelijk te verbeteren. Openheid en vertrouwen zijn hierbij de basisprincipes.

GESPREKKEN EN KENNISMAKING

In 2024 heeft de RvT uitgebreid contact gehad met de personeelsvertegenwoordiging en kennis gemaakt met de in oktober gekozen OR. Dit waren waardevolle momenten om inzicht te krijgen in de interne dynamiek van de organisatie en om het belang van samenwerking en open dialoog te onderstrepen.

DE DRIE ROLLEN VAN DE RVT

De bevoegdheden, verantwoordelijkheden en taken van bestuur en RvT zijn in detail beschreven in de Reglementen Bestuur en Raad van Toezicht. Een belangrijk uitgangspunt is dat de RvT-leden zich bewust zijn van het onderscheid tussen toezicht en uitvoering. De RvT mengt zich niet in bestuurstaken maar dient er toezicht op te houden. De RvT heeft drie verschillende rollen: toezichthouder, klankbord en werkgever.

TOEZICHTHOUDER EN KLANKBORD

De RvT baseert zich in het toezicht op de door het bestuur verstrekte stukken, op informatie tijdens de vergaderingen, op de feedback die hij ontvangt bij het jaarlijkse 'driehoeksoverleg' (zie kader) met het ministerie en op de eigen waarneming. De raad woont daartoe onder meer in- en externe bijeenkomsten van het Fonds bij en laat zich informeren door het eigen netwerk of via presentaties over actuele onderwerpen. Ook spreekt de RvT ten minste één keer per jaar met de OR.

In 2024 vonden vijf reguliere RvT-vergaderingen plaats samen met de directeur-bestuurder. De agenda wordt door de directeur-bestuurder samen met de voorzitter opgesteld. Vertrekpunt in de werkwijze is dat de RvT, directeur-bestuurder, de leden van het MT en de bij het onderwerp betrokken coördinerende medewerkers een onderwerp bespreken aan de hand van een startnotitie.

Dit is een vanuit gelijkwaardigheid ingestoken gesprek waarin we het onderwerp verkennen. Deze vorm blijkt een effectieve wijze om tijdig wensen, aandachtspunten en de overwegingen daarbij te delen. Op het moment dat het plan, de regeling of voorstel ter besluitvorming voorligt in de RvT gaat het primair om toetsing van de uitwerking. De managementrapportage heeft zich verder ontwikkelt tot een overzicht dat wordt gebruikt voor de interne sturing en het managementoverzicht voor de RvT.

In 2024 stond de raad onder meer stil bij het meerjarenbeleidsplan, de uitkomsten van de visitatie, de politieke ontwikkelingen rondom het hoofdlijnenakkoord en de discussie rondom de uitkomst van de subsidiebeslissingen voor de jeugdorkesten. Daarnaast heeft de RvT onder meer gesproken over diversiteit, gelijkwaardigheid & inclusie, sociale veiligheid, de verdere implementatie van het organisatieversterkingstraject en de nieuwe initiatieven van het fonds om meer zichtbaar en benaderbaar in het hele koninkrijk. Ontwikkelingen in de bedrijfsvoering, de zorg voor continuïteit, financiële ontwikkeling en de IT-agenda worden in eerste instantie besproken in de auditcommissie. Daarna gaan de stukken met advies van de auditcommissie naar de RvT.

De raad is geïnterviewd voor het Diversiteit, Gelijkheid en Inclusie-onderzoek en het sociale veiligheidsonderzoek. Ook heeft de RvT deelgenomen aan het beantwoorden van vragenlijsten van beide onderzoeken.

Binnen de RvT functioneren twee commissies: de auditcommissie en de remuneratiecommissie. De auditcommissie adviseert de RvT over financiën, bedrijfsvoering en over de accountantsbenoeming en controle. In 2024 kwam zij vijf keer bij elkaar. De raad spreekt jaarlijks met de accountant over diens bevindingen bij het opstellen van de jaarrekening. Een aandachtspunt dit jaar was IT-organisatie en -beleid. De accountant deed in 2023 de aanbeveling de IT-strategie te actualiseren op basis van de organisatiedoelstellingen en de behoeftes van interne en externe stakeholders. Het vervolg hierop had in 2024 de aandacht van de auditcommissie en vervolgens van de RvT.

WERKGEVER

Het jaar 2024 startte met het afscheid van Hedwig Verhoeven. Barbara de Greeff heeft als interim bestuurder het Fonds vanaf 1 maart geleid in 2024. Per 1 maart 2025 zal zij deze rol overdragen aan de nieuwbenoemde directeur Gabbi Mesters. De remuneratiecommissie heeft, bijgestaan door de voltallige RvT, haar taken vervuld bij de werving, het onboarden, de opdracht- en voortgangsgesprekken en het offboarden van deze drie bestuurders.

DE ONTWIKKELING BINNEN DE RVT

Een onafhankelijke en integere handelwijze van RvT-leden en het bestuur en de integriteit van medewerkers van de organisatie en de ontvangers van subsidiegelden zijn van groot belang. De RvT zoekt de dialoog hierover actief op. Hij maakt integriteit bespreekbaar, zowel die van zichzelf en de eigen organisatie, als die van de door het Fonds gesubsidieerde instellingen of personen. Nevenfuncties van het bestuur of de RvT-leden zijn belangrijke bronnen van informatie en inbreng maar mogen niet leiden tot ongewenste belangenverstrengeling. Daarom worden mogelijke nevenfuncties in iedere vergadering besproken met de RvT en in het geval van de bestuurder getoetst en vastgelegd door de remuneratiecommissie.

In 2024 besloot de RvT na het vertrek van een lid de vacature niet in te vullen. De huidige samenstelling werd als voldoende complementair, evenwichtig en divers beoordeeld. Per 1 december 2024 is Mardjan Seighali teruggetreden als voorzitter en lid van de Raad van Toezicht. De vicevoorzitter Anne-Marie Bruggert is tijdelijk benoemd als voorzitter, onder gelijktijdige start van de werving van een interim-voorzitter. Franc Weerwind is vanaf 15 januari 2025 door de minister benoemd als voorzitter van de RvT. De samenstelling van de RvT en de nevenfuncties van de leden zijn opgenomen in hoofdstuk 6.

Het in 2023 gestarte ontwikkeltraject heeft in 2024 een vervolg gekregen. Als raad hebben we ons verdiept in het Waardegedreven toezicht houden. In november 2024 hebben we onder externe begeleiding de zelfevaluatie van de Raad uitgevoerd. De lessen nemen we mee naar ons werk in 2025.

DRIEHOEKSOVERLEG

Eén keer per jaar vindt overleg plaats tussen de RvT, het bestuur en het ministerie van OCW. Tijdens dit overleg werden in 2024 de volgende onderwerpen besproken:

- Samenwerking tussen de RvT en het bestuur.
- Samenwerking met OCW (i.k.v. afwikkeling 'Klassieken').
- Perspectieven voor organisatieontwikkeling.
- Financiering van apparaatskosten.
- Werk aan Uitvoering (WaU): middelen en voortgang.

6

RAAD VAN TOEZICHT: WAARDERING VOOR 2024

De Raad van Toezicht spreekt zijn grote waardering en dank uit voor de inzet, betrokkenheid en professionaliteit die de medewerkers van het Fonds voor Cultuurparticipatie in 2024 hebben getoond. Het afgelopen jaar kenmerkte zich door groei en ontwikkeling binnen de organisatie, waarin belangrijke stappen zijn gezet. De overgang van de vertrekkende directeur-bestuurder naar een interim-directeur verliep soepel en werd gekenmerkt door een warme overdracht. De RvT kijkt met veel respect terug op de rol die alle betrokkenen hierin hebben gespeeld.

In 2024 heeft het Fonds ook kunnen profiteren van de versterkte samenwerking met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en andere ministeries. Dankzij deze goede samenwerking heeft OCW ons mogelijkheden geboden om het aanbod verder uit te breiden en daarmee een bredere en meer diverse doelgroep te bereiken. Deze samenwerking benadrukt het belang van verbinding en gezamenlijkheid bij het realiseren van de missie van het Fonds.

De organisatie heeft in 2024 verder gebouwd op het unaniem gewenste besluit tot organisatieversterking dat eind 2022 werd genomen. De RvT, destijds nauw betrokken bij dit besluitvormingsproces, is tevreden met de resultaten die in 2024 nog duidelijker zichtbaar werden. Zowel binnen de organisatie als in de uitvoering van de verruimde opdracht constateert de RvT vooruitgang die aansluit bij de huidige levensfase van het Fonds. Deze ontwikkelingen vereisen visie, flexibiliteit en doorzettingsvermogen, en op al deze punten zien we een sterk team dat samenwerkt aan de doelen van het Fonds.

De RvT is bovendien verheugd over de voortdurende kwalitatieve verbetering van de informatievoorziening vanuit de organisatie. Deze vooruitgang is zichtbaar over de volle breedte. Dat heeft de RvT in zijn contactmomenten met het Fonds regelmatig kunnen ervaren. Grote complimenten zijn op hun plaats voor zowel de interim-directeur, het managementteam als alle medewerkers, die gezamenlijk het hele jaar door met veel toewijding werkten aan de missie van het Fonds: cultuur toegankelijk maken voor iedereen. Het succes hiervan wordt weerspiegeld in de grote hoeveelheid gehonoreerde projecten en de impact ervan. Dankzij deze inspanningen heeft het Fonds in 2024 opnieuw bewezen dat het uitstekend in staat is zijn missie te realiseren. De RvT spreekt zijn trots uit over de bereikte resultaten en dankt iedereen voor de gezamenlijke inspanning.

Mardjan Seighali en Anne-Marie Bruggert, voorzitters RvT in 2024

,

4.5 Bestuur

De directeur-bestuurder, oftewel het bestuur van het Fonds, is belast met het besturen van de stichting. Dit houdt onder meer in dat het bestuur verantwoordelijk is voor de realisatie van de doelstellingen van de stichting, de strategie en het beleid, en de daaruit voortvloeiende ontwikkeling van de resultaten. Het bestuur legt hierover verantwoording af aan de RvT en verschaft de raad alle informatie die daarvoor nodig is.

TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Sinds 1 maart 2024 is de directeur-bestuurder ingeschreven bij de Kamer van Koophandel als de aangewezen persoon om als UBO (Ultimate Beneficial Owner) te dienen. Dit is in lijn met de andere rijkscultuurfondsen. Tot 1 maart 2024 werd het bestuur gevormd door directeur-bestuurder Hedwig Verhoeven, daarna nam interim-directeur-bestuurder Barbara de Greeff deze rol over. De overgang werd zorgvuldig begeleid. De professionele overdracht droeg mede bij aan de continuïteit binnen de organisatie.

Alle taken en bevoegdheden van het bestuur ten aanzien van de verlening van projectsubsidies zijn nader bepaald in het Subsidiereglement. Het bestuur stelt onder meer de volgende plannen op en herzielt deze zo nodig:

- een beleidsplan voor een periode van vier jaar;
- een jaarlijkse begroting met toelichting;
- een activiteiten- en jaarplan;
- en een plan voor een adequaat risico beheersings- en controlesysteem.

De directeur-bestuurder richt zich naar het belang van de stichting, weegt daarbij ook de belangen af van de bij de stichting betrokkenen, en is verantwoordelijk voor de naleving van alle wet- en regelgeving waaraan het Fonds moet voldoen. De directeur-bestuurder onderhoudt een goede relatie met de stake- en de shareholders van het Fonds. De nevenfuncties van directeur-bestuurder Barbara de Greeff in 2024 waren: voorzitter RvT NBD Biblion en lid RvT Leergeld Nederland. Deze nevenfuncties zijn goedgekeurd door de RvT en passen binnen het Fondsbeleid voor nevenfuncties.

Filmpremière Podium voor groei!
Foto: Bureau Ruimtekoers

Oorzaken podcast - Academy grenzeloos geluid
Foto: Stichting Grenzeloos Geluid

5

SAMENWERKING RIJKSCULTUUR- FONDSEN 2024

De strategische en beleidsmatige samenwerking van de zes rijkscultuurfondsen – het Filmfonds, Fonds voor Cultuurparticipatie, Fonds Podiumkunsten, Mondriaan Fonds, Nederlands Letterenfonds en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie – is structureel ingebed. Relevante ontwikkelingen worden met elkaar gedeeld en daar waar gezamenlijk optrekken zinvol en effectief is, weet men elkaar snel te vinden. Deze paragraaf geeft uitdrukking aan die samenwerking en is opgenomen in de jaarverslagen van de zes fondsen.

BELEIDSPERIODE 2025-2028 EN VERDER

Op 1 februari 2024 presenteerden de fondsen hun beleidsplannen 2025-2028 aan het ministerie van OCW. Daarin schetsen ze de contouren van het beleid voor de komende jaren met onder meer aandacht voor de codes, toegankelijkheid, het Caribisch deel van het Koninkrijk en geografische spreiding. Ook zijn de aanbevelingen verwerkt die de visitatiecommissie in januari 2024 deed op basis van hun evaluatie van het beleid en de praktijk van de rijkscultuurfondsen van 2018 tot en met 2022. 'De cultuurfondsen vormen een eenheid door diversiteit,' aldus het visitatierapport.

Enkele dagen voor de presentatie van de beleidsplannen, op 26 januari, bracht de Raad voor Cultuur zijn stelseladvies uit, getiteld *Toegang tot cultuur; Op weg naar een nieuw bestel in 2029*. De Raad benoemt in dit advies een aantal knelpunten en weeffouten die ze ziet in het huidige, historisch gegroeide, bestel en doet voorstellen deze aan te pakken. Hiervoor is structureel 200 miljoen extra per jaar voor nodig. De Raad pleit voor een wettelijke verankering van verantwoordelijkheden voor de verschillende overheden en een beter systeem van afstemming. Ze roept daarbij op tot meer investering van rijksmiddelen in de regio's. Ze ziet daarbij tevens een alternatieve inrichting van de fondsstructuur voor zich. Ook pleit de Raad voor een scheiding van haar brede beleidsadvisering en de advisering over subsidieaanvragen. In april stelde de toenmalig staatssecretaris van Cultuur en Media vast dat er nader onderzoek nodig is, ook naar eventuele alternatieven. De fondsen, als belangrijke actor in het bestel, zijn gesprekspartner voor het ministerie waar het gaat over een mogelijke stelselwijziging.

BASISINFRASTRUCTUUR 2025-2028, MEERJARIGE SUBSIDIES

De beleidsnota *Uitgangspunten Cultuursubsidies 2025-2028 (juni 2023)* zet uiteen hoe er de komende beleidsperiode – na de zware coronajaren – rust en ademruimte voor de sector wordt nagestreefd, onder meer door behoud van huidige functies in de basisinfrastructuur, middelen voor fair pay, loon-prijsbijstellingen, onderzoek naar mogelijkheden tot vermindering prestatiedruk en het afstemmen van aanvraagprocedures van het Rijk met andere overheden. Mede op basis hiervan ontwierpen de fondsen hun meerjarenregelingen en ging per 1 februari de advies- en besluitvorming van start. Om de integrale rijksvisie beter over het voetlicht te brengen, werden de besluiten van de Rijkscultuurfondsen en de Raad voor Cultuur gelijktijdig op 3 juli 2024 openbaar gemaakt.

CODES

De drie gedragscodes in de culturele sector, te weten de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie, zijn een belangrijke basis voor het rijksbeleid. Onderwerpen die raken aan de codes zoals eerlijke beloning, toegankelijkheid, sociale veiligheid en bestuurlijke verantwoordelijkheid spelen in alle (deel)sectoren.

De fondsen droegen in 2024 als kennispartner bij aan programma's ten behoeve van een eerlijker arbeidsmarkt van Platform Arbeidsmarkt Culturele en Creatieve Toekomst (Platform ACCT) zoals In The Mix en FairPACCT. Op basis van de Kamerbrief *Verdeling fair pay middelen en regionale spreiding in de Subsidieregeling culturele basisinfrastructuur 2025-2028* ontvingen de fondsen extra middelen ten behoeve van fair pay. Omdat de fondsen bij het schrijven van de beleidsplannen hierover nog niet concreet konden worden, stelden zij in mei op verzoek van het ministerie van OCW een addendum fair pay op waarin de inzet en verdeling van de fair pay middelen (plus de bijbehorende beleidsacties) wordt toegelicht.

In 2021-2024 droegen de fondsen via het LKCA, de beheerder van de Code Diversiteit & Inclusie bij aan de jaarlijkse &Awards, voor personen en projecten die zich op het gebied van diversiteit en inclusie hebben onderscheiden. In 2024 won regisseur,

scenarist, theatermaker en actrice Fadua el Akchaoui de persoonsprijs (€ 5.000) en het impactproject *Ook mijn plek* de projectprijs (€ 20.000).

STIMULERING HR-EXPERTISE CULTURELE EN CREATIEVE SECTOR EN REGELING STAGE CULTUUR INCLUSIEF

Zowel de HR-vouchers als Stage Cultuur Inclusief vinden plaats met het oog op de arbeidsmarktagenda van de sector. Namens de zes fondsen is het Nederlands Letterenfonds penvoerder. Voor meerjarig gesubsidieerde instellingen zijn via de uitvoeringsorganisatie CAOP middelen beschikbaar om hun HR-expertise te vergroten en de drie codes beter na te kunnen leven. Hierdoor kunnen instellingen laagdrempelig aan de slag met het personeelsbeleid. Juli 2024 was de derde en laatste ronde van de regeling Stimulering HR-expertise culturele en creatieve sector (budget € 1.315.000). De regeling werd overvraagd, waardoor het loket al in augustus sloot. In totaal werden 77 HR-vouchers toegekend.

De regeling Stage Cultuur Inclusief stond dit jaar ook open voor organisaties en studenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk. In 2024 kwamen 53 succesvolle matches tussen een culturele instelling en een stagiair tot stand. Dit brengt het totaal op 88 matches sinds de opening van de regeling in 2022.

WERK AAN UITVOERING (WAU)

Werk aan Uitvoering is een overheidsbreed programma ter verbetering van de publieke dienstverlening. Bij verschillende trajecten binnen dit programma trekken de fondsen samen op. Zo zijn er trajecten gericht op uitwisseling van ervaring en kennis op het gebied van ICT. In 2024 werd onder meer tot een marktverkenning van subsidieaanvraagssystemen besloten. Ook ontwikkelden de fondsen samen een curriculum met een breed trainingsaanbod waarvoor een Leermanagement Systeem werd aangeschaft. Het gezamenlijk leerplatform is gericht op versterking van de professionele ontwikkeling van medewerkers, het optimaliseren van operationele processen en vergroting van de flexibiliteit. In 2024 werden de volgende trainingen aangeboden: gespreksleiding (2x), doelgerichte & toegankelijke communicatie (4x), effectief notuleren (2x), beargumenteerd schrijven (1x) en basiscursus subsidierecht (1x). Verdeeld over de zes fondsen

namen 100 medewerkers aan deze trainingen deel. In februari 2025 wordt de Fonds Academie gelanceerd – het online leerplatform voor alle medewerkers van de rijkscultuurfondsen, met keuze uit ruim 600 trainingen.

MORES.ONLINE

Bij Mores.online, het meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag, kunnen mensen uit de culturele en creatieve sector terecht bij een vertrouwenspersoon voor advies en ondersteuning. De afgelopen jaren droegen de fondsen jaarlijks bij aan Mores.online. Per 2024 ontvangt Mores.online een tweejarige projectsubsidie van het ministerie van OCW. Gezien het belang van een dergelijk meldpunt besloten de zes fondsen eveneens tot een gezamenlijke tweejarige bijdrage, zodat continuering van het meldpunt voor de jaren 2024 en 2025 is veiliggesteld.

INNOVATIELABS

Namens de zes fondsen zette het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie samen met CLICKNL het programma Innovatielabs voort, dat een impuls wil geven aan nieuwe veerkracht en wendbaarheid in de culturele en creatieve sector. In 2024 werden op de Dutch Design Week de uitkomsten gepresenteerd van de zeventien projecten die via de tweede open call werden ondersteund. Ook werd een bijeenkomst georganiseerd waar onderzoekers hun belangrijkste bevindingen van twee edities Innovatielabs deelden. Aan de hand van concrete casussen en overkoepelende thema's reflecteerden ze op de ontwikkeling van de Innovatielabs-projecten. Samen vertegenwoordigen de 33 ondersteunde projecten meer dan 200 partijen uit uiteenlopende culturele en creatieve disciplines.

CROSS-SECTORALE VRAGEN & ONDERZOEK INTERDISCIPLINAIRE AANVRAGEN

Sinds 2017 bieden de zes fondsen één aanspreekpunt aan voor cross-sectorale vragen, met het Mondriaan Fonds als uitvoerder. Zowel projecten die meerdere cultuurgebieden combineren als projecten met een duidelijk maatschappelijke component, kunnen er terecht voor advies. Jaarlijks maken 150 potentiële aanvragers gebruik van dit loket. In mei deed Blueyard, in opdracht van het Mondriaan Fonds, het Nederlands Letterenfonds en Fonds Podiumkunsten, een verkennend onderzoek naar de

ondersteuning van interdisciplinaire culturele initiatieven. De zes rijkscultuurfondsen streven naar een toegankelijke, klantgerichte, inclusieve en toekomstgerichte behandeling van (subsidie)aanvragen. Vanuit dat perspectief was er behoefte aan meer inzicht in hoe dat ook bij aanvragen met een kenmerkende interdisciplinariteit toe te passen. Momenteel onderzoeken de fondsen of en hoe met een gezamenlijk budget een regeling is te openen.

JOHANNES VERMEERPRIJS

De Johannes Vermeerprijs wil uitzonderlijk artistiek talent eren en verder stimuleren. De staatsprijs voor de kunsten bestaat uit een geldbedrag van 100.000 euro bestemd voor een speciaal project. De jurybegeleiding en algehele coördinatie is in handen van het Mondriaan Fonds, namens de zes Rijkscultuurfondsen. Laureaat in 2024 was illustrator en kinderboekenschrijver Marit Törnqvist. Zij ontving de prijs op 4 november uit handen van minister van OCW Eppo Bruins. De prijs werd aan Törnqvist toegekend vanwege haar 'uitzonderlijke artistieke vermogen om universele emoties in taal en tekeningen te verbeelden en dicht bij de belevingswereld van de lezer te brengen'.

CARIBISCH DEEL VAN HET KONINKRIJK

In 2021 startten de fondsen een pilot voor het duurzaam verbeteren van de communicatie en toegankelijkheid voor aanvragers op de Caribische landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten en de bijzondere gemeenten Bonaire, Saba en Sint Eustatius. De pilot kreeg vorm in het zogeheten Verbindingsloket Caribisch gebied, waarvoor de samenwerking werd aangegaan met het Cultuurfonds Caribisch Gebied. De afgelopen jaren is de inzet van de fondsen individueel en gezamenlijk verbreed en versterkt. Het Mondriaan Fonds (penvoerder) lanceerde begin november Rijkscultuurfondsen.org, een gezamenlijke website voor de ABCSSS eilanden. Deze website ontsluit de meest relevante subsidieregelingen van de zes fondsen voor aanvragers in het Caribisch gebied in het Nederlands, Engels, Papiamentu en Papiamentu. In november bezochten de fondsdirecteuren en enkele medewerkers de Cariben waarbij alle zes eilanden werden bezocht. Naast de vele gesprekken en presentaties werd op elk eiland een presentatie van de website verzorgd en konden potentiële aanvragers hun ideeën bij de fondsen pitchen in speeddates.

STEUNFONDS OEKRAÏENSE MAKERS

In 2022 opende het Nederlands Letterenfonds namens de zes Rijkscultuurfondsen een loket voor tijdelijke ondersteuning aan professionele makers en gezelschappen die uit Oekraïne en Rusland naar Nederland zijn gevlucht. Dit steunfonds kreeg in 2024 met twee aanvraagrondes een vervolg. Via de eerste ronde in januari (subsidieplafond € 465.000) konden 39 aanvragen voor 63 makers worden ondersteund. In september opende een tweede ronde (subsidieplafond € 180.000). Hierin werden 17 projecten voor 24 makers ondersteund. In beide rondes lag de nadruk op beeldende kunst, podiumkunsten en film.

COLLEGIALE SAMENWERKING EN OVERLEG

Afgezien van de hieronder beschreven lijst programma's, regelingen en trajecten, is er structureel collegiaal overleg tussen uiteenlopende afdelingen en medewerkers van de zes fondsen. Zo spreken de directeuren elkaar zeswekelijks over strategie en beleid. Verder hebben verschillende afdelingen en vertegenwoordigers van de fondsen (juristen, beleidsadviseurs, communicatieadviseurs etc.) geregeld overleg. In het kader van de Europese privacywetgeving Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) maken de fondsen gezamenlijk gebruik van een onafhankelijke functionaris gegevensbescherming die toezicht houdt op en adviseert over de naleving van de verordening.

Naar:

Overzicht samenwerkingsverbanden en -regelingen fondsen 2024

Leven in je buurt
Foto: Lambert de Jong

FINANCIËLE PARAGRAAF

FINANCIËLE POSITIE

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen inzicht in het exploitatieresultaat en de financiële positie van het Fonds voor Cultuurparticipatie in 2024. Verdiepend inzicht in de financiële positie en een uitgebreidere toelichting hierop is te vinden in de jaarrekening 2024 (hoofdstuk 6). Daarin is ook een vergelijking opgenomen met de goedgekeurde begroting 2024, zoals vastgesteld in de vergadering van de Raad van Toezicht op 22 november 2023 en aangevuld op 20 november 2024. De grootste verschillen tussen die begroting en de realisatie worden hieronder toegelicht.

RISICOMANAGEMENT

De door het Fonds vastgestelde risicomatrix, met daarbij horende beheersmaatregelen, vormt de basis voor de bewaking van de financiële positie en financiële risico's, de voortgang van de implementatie van beheersmaatregelen, en de werking van die maatregelen. Het uitgangspunt voor de risicomatrix is de omvang van de verplichtingen en risico's die voortkomen uit de subsidieverstrekking. Waar nodig doen we verbetervoorstellen en maken we afspraken voor het implementeren van nieuwe beheersmaatregelen. Risicomanagement is een integraal onderdeel van het beleid en omvat de onderdelen strategie,

operationele processen, financiën, ICT, bedrijfsvoering en (verandering van) wet- en regelgeving. Aan de hand van de jaarlijkse accountantscontrole en een uitgebreide risicoanalyse wordt vastgesteld of de beheersmaatregelen van het Fonds nog steeds naar behoren werken of bijstelling behoeven.

Het Fonds werkt met een risicobeheersing- en controlemethode die is gebaseerd op functiescheiding. Door taken en verantwoordelijkheden duidelijk te scheiden, en procedures en controlemomenten zorgvuldig toe te passen worden de meeste risico's afgedekt door interne beheersmaatregelen. Voor de algemene reserve werken we met een risicoanalyse .

Het belangrijkste strategische risico voor het Fonds is de continuïteit in de financiering door het ministerie van OCW als subsidiegever. Door het ontvangen van de subsidiebeschikking voor de beleidsperiode 2025-2028 (op 17 september 2024) is de continuïteit op dit moment voldoende gewaarborgd.

Operationeel ziet het Fonds als grootste risico het ontvangen van een gegrond bezwaar als het subsidieplafond van een regeling is bereikt – dat wil zeggen dat het volledige beschikbare bedrag al aan

andere projecten is toegekend. Overige operationele risico's betreffen met name de rechtmatigheid van de te verstrekken subsidies, de kwaliteit en tijdigheid van de door het Fonds georganiseerde activiteiten, en de ICT-infrastructuur.

In 2023 heeft het ministerie van OCW besloten om het apparaatskostenpercentage voor de beleidsperiode 2021-2024 op te hogen van 11,09% naar 15,07%. Dit geeft de organisatie voldoende ruimte om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen. Voor de beleidsperiode van 2025-2028 heeft OCW een bezuinigingstaakstelling van 32.000 per jaar opgenomen.

Periodiek stellen we financiële rapportages op en wordt de financiële positie gecontroleerd. Op basis van de financiële risico's stellen we plannen zo nodig bij. Er vindt regelmatig afstemming plaats tussen de auditcommissie en het bestuur. Ook implementeren we aanbevelingen die de externe accountant tijdens controles doet, in ons werkproces. De resterende risico's, waarvoor bovengenoemde interne beheersmaatregelen niet afdoende zijn en waarvoor ook geen verzekering mogelijk is, kunnen financiële gevolgen hebben. De kans dat dergelijke gebeurtenissen zich daadwerkelijk voordoen is in de meeste gevallen niet groot, maar de impact ervan is dat wel als het Fonds over onvoldoende eigen middelen beschikt om financiële tegenvallers te dragen.

Financiële risico's met betrekking tot medewerkers (arbeidsongeschiktheid), bestuurders en toezichthouders (aansprakelijkheid), tot slot, heeft het Fonds voldoende afgedekt met verplichte en aanvullende verzekeringen. Ook inboedel en inventarissen zijn voldoende verzekerd tegen brand en schade.

RESERVEVORMING

Voor het bepalen van de gewenste hoogte van de algemene reserve is een intern berekeningskader opgesteld, op basis van de reguliere bedrijfsrisico's van het Fonds. Dit zijn: onvoorziene extra apparaatskosten, kosten voor alsnog te verlenen subsidies als gevolg van bezwaarschriften, frictievergoedingen bij meerjarige subsidies, oninbare subsidievorderingen en afwaardering van activa.

De uitkomst van de hieronder beschreven berekeningswijze is een gewenste algemene reserve van 3,4% van de gemiddelde jaaromzet. De gemiddelde jaaromzet voor de periode 2025-2028 is € 52.958.151

De algemene reserve bedraagt per ultimo 2024 € 1.732.056 en bedraagt daarmee 3,27 % van de gemiddelde (zekere) jaaromzet voor de periode 2025-2028 (€ 52.958.151) Dat komt redelijk overeen met de gewenste 3,4%.

FINANCIEEL KADER 2024	BEGROTING	REALISATIE	VERSCHIL (BEGROTING -/- REALISATIE)
Apparaatskosten (exclusief Werk aan Uitvoering)			
Personeelslasten	8.110.293	7.790.473	119.820
Materiele lasten	1.186.807	1.205.618	-18.811
Totaal	9.297.100	8.996.091	101.009
Activiteitenlasten			
Programma's en projecten	20.258.542	14.651.216	5.607.326
Verleende subsidies	25.992.895	25.864.503	128.392
Overige activiteitenlasten	3.954.357	2.545.126	1.409.230
Totaal	50.205.794	43.060.845	7.144.948

APPARAATSKOSTEN

De ‘apparaatskosten’ zijn de kosten die de bezetting met zich meebrengt. In 2024 heeft het Fonds toestemming gekregen van het ministerie van OCW om een opgehoogd apparaatskostenpercentage van 15,07% te rekenen voor de instellingssubsidie. Met deze ophoging is tegemoetgekomen aan de oproep vanuit het Fonds om de organisatie toekomstbestendig in te richten en voldoende capaciteit vrij te kunnen maken om de subsidieregelingen naar behoren uit te voeren. Met name het bereiken van de diversiteit aan doelgroepen van het Fonds kost veel inspanning.

Bij het bespreken van het apparaatskostenpercentage is ook de berekeningswijze van dit percentage aan bod gekomen. Waar het Fonds tot 2024 het percentage berekende over de beschikte subsidie, wordt vanaf 2024 gekeken naar de ontvangen subsidie vanuit OCW. Hierdoor is het bedrag dat beschikbaar is voor apparaatskosten niet afhankelijk van de door het Fonds verstrekte subsidie. Dit geeft dit ruimte om extra te investeren in voor ons nog lastig bereikbare of anderszins complexe doelgroepen.

Het percentage zoals begroot valt binnen de gestelde 15,07%, met nog enige marge.

APPARAATSKOSTEN	2021-2024
Subsidie	157.332.035
Beschikbare APK vanuit subsidie	23.709.938
Realisatie 2021	4.952.629
Realisatie 2022	4.873.835
Realisatie 2023	4.440.926
Realisatie 2024	8.996.091
Totaal apparaatskosten	23.263.481
Beschikbare ruimte	446.457
Totaal	15%

WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN (SEMI)PUBLIEKE SECTOR

De leidinggevende topfunctionaris die aan de regels van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) moet voldoen is de directeur-bestuurder van het Fonds. Per 29 februari 2024 heeft het fonds afscheid genomen van directeur-bestuurder Mw. Verhoeven en is Mw de Greeff gestart als interim directeur-bestuurder. De verantwoording volgens de WNT staat in de jaarrekening (hoofdstuk 6).

ACTIVITEITENLASTEN

Een deel van de begroten projectsubsidies is doorgeschoven naar 2025 en 2026, met name de in 2024 verstrekte subsidie voor Open Oproep Hersteloperatie (6 mln subsidie voor drie jaren, 0,8 mln realisatie in 2024 weegt zwaar mee in deze tijdelijke onderbesteding). Op Samen Cultuur Maken (deels projectsubsidie, deels instellingssubsidie) is een verschuiving te zien tussen begroting en realisatie bij de Verleende Subsidies. Het aandeel projectsubsidies is in de afgelopen jaren volledig verbruikt en het resterende deel is nu toegerekend aan verleende subsidies.

De overige activiteitslasten blijven achter op begroting door verschuiving van het voorgenomen congres in 2024 naar januari 2025

BESTEMMING RESULTAAT	2024 (€)
Bestemmingsfonds OCW	
Toevoeging Saldo rentebaten/-lasten	1.436.131
Toevoeging Lager vastgestelde subsidies	126.936
Toevoeging Werken aan Uitvoering	1.327.171
Verlaging nog te realiseren subsidies	9.278.224
Verlaging nog te realiseren apk kosten	339.460
Onttrekking Organisatieversterkingstraject	-45.145
	12.462.776

Bovenstaande tabel geeft de resultaatbestemming weer. Voor het verdere verloop van de reserves verwijzen we naar de jaarrekening 2024. De rente, opbrengsten uit lager vastgestelde subsidies en het overschot op het programma WaU worden ten gunste gebracht van het Bestemmingsfonds OCW. De onttrekkingen bestaan uit transitiekosten als indirect gevolg van het organisatieversterkingstraject. Het resultaat zelf is hoger dan normaal door de afronding van de vierjaars beleidsperiode waarbij de nog niet verstrekte subsidies terugvloeien naar de reserves.

JAARREKENING 2024

7.1 Balans (Na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2024 (€)	31-12-2023 (€)
VASTE ACTIVA		
I. Immateriële vaste activa		
Verbouwing	174.169	197.157
Inventaris en inrichting	19.899	35.129
ICT	25.885	34.927
II. Totaal materiële vaste activa	219.953	267.213
Waarborgsommen	22.332	22.332
III. Totaal financiële vaste activa	22.332	22.332
Totaal vaste activa	242.285	289.545
VLOTTENDE ACTIVA		
IV. Voorraden		
Vordering subsidie Ministerie van OCW	-	47.616.286
Vordering subsidie Ministerie van Financien	4.000.000	-
Overige vorderingen	440.688	576.356
V. Totaal vorderingen	4.440.688	48.192.642
VI. Effecten		
VII. Liquide middelen	32.285.884	45.053.197
Totaal vlottende activa	36.726.572	93.245.839
TOTAAL ACTIVA	36.968.857	93.535.384

PASSIVA	31-12-2024 (€)	31-12-2023 (€)
EIGEN VERMOGEN		
I. Algemene Reserve	1.732.056	1.732.056
II. Bestemmingsreserves	-	-
III. Bestemmingsfonds OCW	14.130.152	2.994.546
IV. Overige bestemmingsfondsen	3.607.935	2.280.764
Totaal Eigen vermogen	19.470.143	7.007.366
VOORZIENINGEN		
V. Voorziening herstelkosten	0	48.400
Totaal voorzieningen	0	48.400
LANGLOPENDE SCHULDEN		
VI. Subsidieverplichtingen	0	5.992.254
VII. Nog te verlenen subsidies	0	9.244.342
VIII. Nog te realiseren apparaatskosten	0	-
IX. Overige langlopende schulden	0	-
Nog te realiseren Werken aan Uitvoering	0	-
Totaal langlopende schulden	0	15.236.596
KORTLOPENDE SCHULDEN		
X. Subsidieverplichtingen	9.256.814	19.774.610
XI. Nog te verlenen subsidies	6.277.852	40.107.208
XII. Nog te realiseren apparaatskosten	1.205.987	9.097.100
Nog te realiseren Werk aan Uitvoering	-	1.649.000
XIII. Overige kortlopende schulden	758.062	492.605
Totaal kortlopende schulden	17.498.714	71.120.523
TOTAAL PASSIVA	36.968.857	93.535.384

7.2 Functionele exploitatierekening

	2024 (€)	BEGR. 2024 (€)	2023 (€)
BATEN			
Opbrengsten			
I. Directe opbrengsten			
Lager vastgestelde subsidies	126.936	-	136.266
Ingetrokken subsidies	74.510	50.000	143.975
II. Indirecte opbrengsten	-	-	-
Totale opbrengsten	201.446	50.000	280.241
Subsidies/Bijdragen			
III. Subsidie OCW			
Instellingssubsidie	37.282.538	39.144.352	23.351.728
Projectsubsidies	14.651.267	20.258.542	17.336.906
Niet best. OCW Subsidie voorg periode	9.621.248	-	-
Niet best. OCW Subsidie RAOCCC	-	-	-
Beschikbare OCW Subsidie WaU	1.843.816	1.860.000	1.977.019
Vaststellingen projectsubsidies 2017-2021	-	-	-
Middelen RAOCCC 2	-	-	-
Middelen RAOCCC 3	-	-	-
Middelen RAOCCC 4	-	-	-
Middelen RAOCCC 5	-	-	-
IV. Overige subsidie/bijdragen			
Overige subsidies uit publieke middelen	-	-	-
Bijdrage uit private fondsen	-	-	-
Totale Subsidies/bijdragen	63.398.869	61.262.894	42.665.653
TOTALE BATEN	63.600.315	61.312.894	42.945.894

	2024 (€)	BEGR. 2024 (€)	2023 (€)
LASTEN			
I. Apparaatskosten			
Personeelslasten	7.790.473	8.110.293	5.439.865
Materiele lasten	1.205.618	1.186.807	1.296.789
Kosten WaU	516.733	1.860.000	
Totale Apparaatskosten	9.512.824	11.157.100	6.736.654
II. Activiteitenlasten			
Programma's en projecten	14.651.216	20.258.542	17.336.906
Verleende subsidies	25.864.503	25.992.895	15.799.923
Overige activiteitenlasten	2.545.126	3.954.357	1.206.017
Totale Activiteitenlasten	43.060.845	50.205.794	34.342.846
TOTALE LASTEN	52.573.669	61.362.894	41.079.500
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	11.026.646	-50.000	1.866.396
Saldo rentebaten/-lasten	1.436.131	-50.000	1.461.471
EXPLOITATIERESULTAAT	12.462.776	-	3.327.867

BESTEMMING RESULTAAT	2024 (€)	BEGR. 2024 (€)	2023 (€)
Bestemmingsfonds OCW			
Toevoeging Saldo rentebaten/-lasten	1.436.131	50.000	1.461.471
Toevoeging Lager vastgestelde subsidies	126.936	50.000	136.266
Toevoeging Werken aan Uitvoering	1.327.171	-	1.805.764
Verlaging nog te realiseren subsidies	9.278.224	-	-
Verlaging nog te realiseren apk kosten	339.460	-	-
Onttrekking Organisatieversterkingstraject	-45.145	-100.000	-75.635
	12.462.776	-	3.327.866

RESULTAATBESTEMMING

De in 2024 ontvangen rentebaten op de rekening bij het Ministerie van Financiën worden gemuteerd naar het bestemmingsfonds OCW. Bij de afrekening van de meerjarenperiode 2021-2024 worden ook de ingetrokken subsidies, de niet gebruikte middelen voor nog te realiseren subsidies en nog te realiseren apparaatskosten gemuteerd naar het bestemmingsfonds OCW. De lager vastgestelde subsidies worden jaarlijks gemuteerd naar het bestemmingsfonds OCW maar zijn dit jaar hoger dan in 2023 door afboeking van inmiddels afgewikkelde subsidiedossiers.

Ook de overschotten op de lager vastgestelde subsidies en het niet gebruikte deel van de bijdrage vanuit Werken aan Uitvoering (WaU) worden ten gunste gebracht van het Bestemmingsfonds OCW.

De kosten voor het organisatieversterkingstraject worden gedekt vanuit het bestemmingsfonds.

7.3 Algemene toelichting en waarderingsgrondslagen

7.3.1 Algemene toelichting

DOELSTELLING

De stichting Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) is op 1 september 2007 opgericht en is gevestigd te Utrecht. De stichting heeft op grond van artikel 3 van de statuten als doel het stimuleren van cultuurparticipatie, opdat iedereen in Nederland, te beginnen bij jongeren, actief in aanraking komt met ten minste één kunstdiscipline. De stichting richt zich op het ontwikkelen, stimuleren, sociaal en geografisch spreiden of anderszins verbreden of bevorderen van uitingen op het gebied van cultuureducatie, amateurkunst en volkscultuur.

In de jaarrekening 2024 is een begroting 2024 opgenomen gebaseerd op het goedgekeurde kader voor het beleidsplan 2021-2024 (brief van het Ministerie van OCW, datum 15 september 2020, kenmerk 25460894) en vastgesteld in de Raad van Toezicht op november 2023. De aanvullende financiering is toegevoegd aan de begroting 2024 middels een begrotingswijziging en vastgesteld op 22 november 2024. Deze begrotingswijziging heeft zich met name op de apparaatskosten gericht.

7.3.2 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Richtlijn is het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Fondsen 2021-2024 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, met name RJ 640.

ACTIVA EN PASSIVA

De activa en passiva zijn gewaardeerd op nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op aanschaffingswaarde en verminderd met lineaire afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte economische levensduur. Investerings in materiële activa lager dan € 2.500 worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Financiële instrumenten omvatten bij Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie vorderingen, liquide middelen, langlopende schulden en kortlopende schulden. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, inclusief direct toerekenbare kosten. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd tegen de geamortiseerde

kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en direct toerekenbare transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Op vorderingen wordt een noodzakelijk geachte voorziening getroffen voor risico van oninbaarheid.

EIGEN VERMOGEN

Conform voorschrift van het Ministerie van OCW worden lager vastgestelde subsidies en rentebaten toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW. De ingetrokken subsidies worden verantwoord onder de baten en verrekend met de verantwoorde subsidie OCW.

Aan het einde van de cultuurnotaperiode wordt het saldo van de “Nog te verlenen subsidies” en “Nog te realiseren apparaatskosten” in geval van onderbesteding via resultaatbestemming toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW. De minister van OCW zal aan het einde van de periode een beslissing nemen over de resterende middelen in het bestemmingsfonds OCW.

SCHULDEN AAN SUBSIDIEONTVANGERS

Wanneer een beschikking door het FCP is verleend voor (meerjarige) subsidies wordt de verplichting volledig in het jaar van toekenning opgenomen. De schulden aan subsidieontvangers zijn gesplitst in een lang- en kortlopend deel. Bij het langlopend deel wordt aangegeven in welk jaar de verplichting naar verwachting uitbetaald wordt.

Niet bestede projectsubsidies worden verantwoord als vooruit ontvangen subsidies onder de kortlopende schulden.

NOG TE VERLENEN SUBSIDIES EN NOG TE REALISEREN APPARAATSKOSTEN

De posten Nog te verlenen subsidies en Nog te realiseren apparaatskosten betreffen de door OCW toegekende meerjarige subsidie voor zover nog niet besteed. De toerekening van de nog te besteden OCW-subsidie aan de posten Nog te verlenen subsidie en Nog te realiseren apparaatskosten geschiedt op basis van de verhouding tussen apparaatskosten en activiteitenlasten volgens de meerjarenbegroting. Dit met uitzondering van een laatste jaar in een meerjarenperiode, daarin valt het niet bestede deel van de niet gebruikte subsidie/

apparaatskosten vrij. In de jaarrekening wordt een onderscheid gemaakt in een kortlopend deel en een langlopend deel.

RESULTAATBEPALING

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen zodra zij voorzienbaar zijn. Lager vastgestelde subsidies worden als directe opbrengst verantwoord in het jaar van vaststelling. Lager vastgestelde subsidies worden met de rentebaten jaarlijks toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW. De subsidie van OCW wordt voor hetzelfde bedrag verantwoord in de exploitatierekening als de bijbehorende activiteiten- en apparaatslasten, zodat matching plaatsvindt. De ingetrokken subsidies worden als bate verrekend met de verantwoorde subsidie OCW. Activiteitenlasten worden verantwoord in het jaar waarin de verplichtingen zijn aangegaan.

WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft het FCP zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT.

7.3.3 Specifieke waarderingsgrondslagen voor de bepaling van het resultaat

PENSIOENEN EN ANDERE LANGE TERMIJN PERSONEELSBELONINGEN

Ten behoeve van het personeel is een pensioenregeling getroffen. Hoewel inhoudelijk sprake is van een toegezegde pensioenregeling, vindt verwerking in de jaarrekening (in overeenstemming met Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 271.302) plaats als toegezegde bijdrageregeling. De pensioenregeling wordt als een toegezegde bijdrageregeling verantwoord, waarbij het Fonds voor Cultuurparticipatie in het geval van een tekort bij het pensioenfonds geen verplichtingen heeft tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. Voor zover bekend, zijn er per balansdatum geen tekorten of overschotten bij het bedrijfstakpensioenfonds die van invloed kunnen zijn op de omvang van de in de toekomst te betalen premies.

7.4
Toelichting op de balans

7.4.1
Activa

	BOEK- WAARDE 1-1-2024 (€)	IN- VESTERING 2024 (€)	DESIN- VESTERING 2024 (€)	AFSCHRIJ- VING 2024 (€)	BOEK- WAARDE 31-12-2024 (€)
Verbouwing	197.157	-	-	22.988	174.169
Inventaris en inrichting	35.129	-	-	15.230	19.899
Computer- apparatuur en software	34.927	10.905	3.526	16.421	25.885
Totaal	267.213	10.905	3.526	54.640	219.953

VORDERING SUBSIDIE OCW

De volgende subsidies zijn toegekend:

- Projectsubsidie ‘Archeologieparticipatie’ van € 1.000.000 waarvan € 250.000 voor 2021 (1442243 van 15 november 2018)
- Projectsubsidie ‘Proefprojecten programma FARO’ van € 570.000 waarvan € 285.000 voor 2021 (23596280 van 28 april 2020)
- ‘BIS subsidie 2021-2024 (incl. CMK)’ van € 132.468.968 (25460894 van 17 september 2020)
- Projectsubsidie ‘Erfgoededucatie’ van € 2.400.000 (25458812 van 17 september 2020)
- Projectsubsidie ‘Erfgoedvrijwilligers lokale organisaties’ van € 800.000 (25459107 van 17 september 2020)
- Projectsubsidie ‘Cultuureducatie’ van € 20.300.000 (25461004 van 17 september 2020)
- Projectsubsidie ‘Erfgoedmanifestaties’ van € 1.600.000 (25463616 van 17 september 2020)
- Projectsubsidie ‘Internationaal cultuurbeleid’ van 800.000 (25462525 van 17 september 2020)
- Aanvulling op het 2e corona steunpakket van € 5.717.770 (26001610 van 4 februari 2021)
- Projectsubsidie ‘Aanvullende subsidie TOF B-lijst’ van € 700.000 (27450095 van 30 maart 2021)
- Loon- en prijsbijstelling 2021 van € 2.734.692 (28212516 van 17 juni 2021)
- Aanvulling op het 2e corona steunpakket van € 2.897.800 (28500318 van 6 juli 2021)
- Projectsubsidie ‘Samen Cultuurmaken’ van € 10.000.000 (28597566 van 13 juli 2021)
- Aanvulling op het 2e corona steunpakket van € 3.314.000 (163234/31250536 van 25 februari 2022)
- Aanvullend budget op de B-lijst van € 251.334 (31234495 van 2 maart 2022)
- Loon- en prijsbijstelling 2022 van € 3.791.445 (163234/32461829 van 15 juni 2022)
- Projectsubsidie Herdenkingsjaar Slavernijverleden € 1.240.000 (33176149 van 14 juli 2022)
- Projectsubsidie Herstelpakket Amateurkunst & TOF van € 7.850.000 (34205419 van 6 oktober 2022)
- Aanvullend budget op het Meester-Gezeltraject van € 200.000 (34204861 van 14 oktober 2022)
- Projectsubsidie Impuls Makers (herstelpakket) van € 3.130.400 (34230573 van 7 november 2022)
- Verlening middelen Werken aan Uitvoering van € 3.983.000 (34236873 van 11 november 2022)
- Projectsubsidie APK Open Oproep Eigentijds

- gebruik ambachten (SCI/MF) van € 130.990 (35038165 van 15 december 2022)
- Aanvullend budget op de B-lijst voor 2023 en 2024 van € 1.996.100 (36304196 van 6 maart 2023)
- Loon- en prijsbijstelling 2023 (inclusief een aanvulling voor 2022) van € 5.087.760 (163243/37397306 van 25 mei 2023)
- Projectsubsidie Herdenkingsjaar Slavernijverleden (aanvulling) van € 2.400.000 (38741851 van 17-7-2023)
- Projectsubsidie Pilots Nationaal Akkoord Amateurkunsten van € 1.801.000 (39741440 van 29 augustus 2023)
- Projectsubsidie Samen Cultuurmaken (aanvulling) van € 6.440.000 (42158420 van 21 september 2023)
- Loon- en prijsbijstelling 2024 van € 2.060.803 (163243/44608253 van 3 mei 2024)
- Projectsubsidie Open Oproep Mentale Gezondheid van € 575.350 (46759199 van 19 juli 2024)
- Verlening Frictiekostenvergoeding van € 497.713 (48854626 van 7 november 2024)
- Projectsubsidie Open Oproep Cultuur in de Buurt van € 1.075.350 (48881833 van 8 november 2024)
- Verhoging Projectsubsidie Cultuureducatie MBO van € 700.000 (49080176 van 12 november 2024)

De balanspositie van de ‘Vordering subsidie OCW’ is € 0. Over de totale beleidsperiode is naar inzicht van het Fonds € 227.534.964 toegekend waarmee t/m 2024 een bedrag van € 227.373.613 is ontvangen. De resterende vordering is ontstaan door een onjuiste interpretatie van de prijs & loon indexatie beschikking 2023. Deze is door het Fonds voor een bedrag van € 161.081 ingeboekt Na ontdekking is in 2023 reeds een vordering van € 20.222 afgeboekt en de resterende € 140.859 is in 2024 afgeboekt.

Aanvullend is vanuit het ministerie van Financiën € 6.000.000 toegezegd waarvan € 2.000.000 ontvangen.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Met de betrekking van de nieuwe locatie op het Daalseplein heeft de verhuurder om een waarborgsom gevraagd. Deze is inzichtelijk onder de waarborgsommen bij de financiële vaste activa op de balans en bedraagt € 22.332,-.

OVERIGE VORDERINGEN

De post overige vorderingen is als volgt te specificeren:

	31-12-2024 (€)	31-12-2023 (€)
Debiteuren	-	30.251
Vooruitbetaalde beheerkosten	150.097	86.092
Nog te ontvangen bedragen	290.590	460.012
	440.687	576.356

De vooruitbetaalde bedragen betreft de huur voor het eerste kwartaal 2024 (€ 75.410), en een enkele kleinere betaling voor abonnementen en het congres in 2025.

Het bedrag van € 290.590 bij ‘nog te ontvangen bedragen bestaat geheel uit de rentebaten van het 4e kwartaal 2024.

LIQUIDE MIDDELEN

VII. LIQUIDE MIDDELEN	31-12-2024 (€)	31-12-2023 (€)
Ministerie van Financiën	32.285.884	45.053.197
	32.285.884	45.053.197

Het Fonds voor Cultuurparticipatie maakt gebruik van schatkistbankieren waardoor het saldo aan banktegoeden wordt aangehouden bij het ministerie van Financiën. De banktegoeden staan ter vrije beschikking.

7.4.2
Passiva

Eigen vermogen

ALGEMENE RESERVE

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

	STAND PER 1-1-2024 (€)	DOTATIE	ONTTREKKING	STAND PER 31-12-2024 (€)
Stand 1 januari	1.732.056			1.732.056
Resultaat boekjaar	-			-
Onttrekking	-			-
	1.732.056	0	0	1.732.056

Vanaf 2017 wordt er gewerkt met signaleringsgrenzen op basis waarvan een dotatie dan wel onttrekking wordt gedaan. Deze grenzen worden bepaald op basis van een berekening van de gewenste hoogte van de algemene reserve. De berekeningswijze hiervan is onderdeel van de risicoparagraaf van het jaarverslag. De in jaarverslag benoemde criteria voor aanpassing hebben zich in 2024 niet voorgedaan, de berekening is derhalve niet aangepast.

Uitkomst berekening gewenste hoogte algemene reserve	1.921.177
Signalering ondergrens (-25%)	1.440.883
Signalering bovengrens (+25%)	2.401.471

BESTEMMINGSFONDS OCW

Het verloop van het bestemmingsfonds OCW is als volgt:

III. BTEMMINGSFONDS OCW				
	Stand per	Dotatie	Onttrekking	Stand per
	1-1-2024 (€)			31-1-2024 (€)
Stand 1 januari	2.994.546			2.994.546
Toevoeging Saldo rentebaten/-lasten		1.436.131		
Toevoeging Lager vastgestelde subsidies		126.936		
Verlaging nog te realiseren subsidies		9.278.224		
Verlaging nog te realiseren apk kosten		339.460		
Onttrekking Organisatieversterkingstraject			45.145	
Stand 31 december	2.994.546	11.180.751	45.145	14.130.152

De dotatie van € 1.436.131 betreft de rentebaten van 2024. De overige dotaties worden veroorzaakt door in 2024 lager vastgestelde, ingetrokken danwel niet benutte subsidies.

Met het besluit op de resultaatbestemming van de beleidsperiode 2017-2020 (30754398 van 10 januari 2022) heeft het ministerie van OCW het Fonds toestemming gegeven om een totaalbedrag van € 500.000 te besteden aan het organisatie-versterkingstraject. In 2024 is hiervan € 45.145 uitgegeven. Dit bedrag bestaat met name uit transitiekosten voor vertrekkende medewerkers.

OMSCHRIJVING	BEDRAG
Transitiebudget FCP	55.590
CMK ondersteuning sector ivm corona	160.000
Financiering MJP Muziekscholen	4.800.000
Nog te bestemmen	9.114.562
Totaal	14.130.152

Per brief van 29 oktober 2024 heeft het ministerie van OCW toestemming gegeven voor de beleidsperiode 2025-2028 een totaal bedrag van € 4.800.000 te besteden aan de financiering van de meerjarenplannen van de klassieke muziekscholen. Deze besteding zal worden gefinancierd uit het Bestedingsfonds OCW. Deze mutatie is al verwerkt in bovenstaand overzicht.

BESTEMMINGSFONDS OCW WAU

Voor de middelen van het programma Werken aan Uitvoering (WaU) is een apart bestemmingsfonds opgericht. Conform de richtlijnen is het overschot van het programma Werken aan Uitvoering gemuteerd naar het Bestemmingsfonds. Voor 2024 heeft het Fonds € 1.843.816 ontvangen en € 516.734 uitgegeven De resterende € 1.327.171 komt ten gunste van het bestemmingsfonds en is vanuit daar beschikbaar voor de uitvoering van het programma.

	STAND PER 1-1-2024 (€)	DOTATIE	ONTTREKKING	STAND PER 31-1-2024 (€)
Stand 1 januari	2.280.764			2.280.764
Toevoeging Werken aan Uitvoering		1.327.171		1.327.171
Stand 31 december	2.280.764	1.327.171	-	3.607.935

VOORZIENINGEN

V. VOORZIENING UITGAANDE POSTEN	STAND PER 1-1-2024 (€)	DOTATIE	VRIJVAL	STAND PER 31-1-2024 (€)
Stand 1 januari	48.400			0
Dotatie	0			0
Vrijval	0		48.400	0
Stand 31 december	48.400		48.400	0

Voor de opleverkosten van het oude kantoorpand aan de Kromme Nieuwegracht was een voorziening aangelegd. In verband met lange looptijd van de afwikkeling en de onzekerheid of er nog een afwikkeling komt is de voorziening in 2024 afgeboekt.

SUBSIDIEVERPLICHTINGEN

	VERLOOP (€)
Stand 1 januari 2024	25.889.363
Bij: verleende subsidies 2024	41.497.059
Af: lager vastgestelde en ingetrokken subsidies	-201.446
Af: overige mutaties	-628.122
Af: saldo betalingen op verleende subsidies en ontvangen vorderingen	-57.300.041
Stand 31 december 2024	9.256.814

SUBSIDIEVERPLICHTINGEN-SPEC	31-12-2024 (€)	31-12-2023 (€)
Schulden aan subsidieontvangers langlopend	-	5.992.254
Schulden aan subsidieontvangers kortlopend	9.256.814	19.897.109
	9.256.814	25.889.363

Voor de berekening van de kortlopende en langlopende schulden is gekeken naar verplichtingen die, naar verwachting, in 2024 worden aangegaan met hierbij de volgende uitgangspunten:

- Bij subsidies t/m 25k is voorschot 100% van subsidie bedrag
- Bij subsidies > 25k - t/m 125k is voorschot 90% van subsidie bedrag, 10% bij verantwoording.
- Bij subsidies > 125k is 1e voorschot 50% van subsidie bedrag, na 1 jaar 40% en 10% bij verantwoording.

In 2023 heeft het Fonds toestemming gekregen om het apparaatskostenpercentage met terugwerkende kracht vanaf 2021 te verhogen naar 15,07%. Voor 2024, als laatste jaar van de beleidsperiode 2021-2024, is de begroting 2024 als uitgangspunt gebruikt voor de post 'nog te realiseren apparaatskosten'.

Ultimo 2024 lopen er een tweetal subsidieregelingen door naar 2025. Dit betreft de Open Oproep Cultuur in de Buurt en Hersteloperatie. De restant budgetten voor subsidie en apparaatskosten zijn opgenomen in de balans. Alle overige budgetten zijn vrijgevallen en worden als resultaatsbestemming opgenomen in het Bestemmingsfonds OCW.

NOG TE VERLENEN SUBSIDIES EN NOG TE REALISEREN APPARAATSKOSTEN

NOG TE VERLENEN SUBSIDIES EN NOG TE REALISEREN APPARAATSKOSTEN	lang (> 1jaar)	kort (=< 1 jaar)
Nog te verlenen subsidies	-	6.277.852
Nog te realiseren apparaatskosten	-	1.205.987
	-	7.480.363

KORTLOPENDE SCHULDEN

Overige kortlopende schulden

XIII. OVERIGE KORTLOPENDE SCHULDEN	31-12-2024 (€)	31-12-2023 (€)
Crediteuren	259.386	243.732
Nog te betalen vakantiegeld en eindejaarsuitkeringen	-	137.791
Reservering verlofuren	92.683	69.326
Af te dragen premies loon aan belastingdienst	372.361	-
Overige schulden	33.632	41.756
	758.062	492.606

De post 'Af te dragen premies loon aan belastingdienst' waren ultimo 2023 nihil. De bijbehorende loonverplichtingen waren voldaan in december 2023. De premies december 2024 zijn voldaan in januari 2025.

7.4.3

Niet uit balans blijkende rechten en verplichtingen

HUUROVEREENKOMST

Voor het kantoor op het Daalseplein in Utrecht is een huurcontract afgesloten met de Daalse Kwint UG. De jaarlijkse kosten zijn € 196.995 met een looptijd tot 1 oktober 2028. De totale verplichting op balansdatum is hiermee € 738.731

MEERJARIGE SUBSIDIES VOOR DE PERIODE 2025-2028.

Het ministerie van OCW heeft op 17 september 2024 beschikking verstrekt met een toezegging voor subsidie ter hoogte van € 211.832.722, te besteden in de periode 2025-2028. Op grond van deze subsidie zijn door het fonds meerjarige subsidies toegezegd ter hoogte van € 92.940.214. Tevens is vanuit het bestemmingsfonds financiering toegezegd ter hoogte van € 4.800.000 voor subsidieverstrekking vanuit het Fonds voor Podiumkunsten.

	REALISATIE 2024 (€)	BEGROTING 2024 (€)	REALISATIE 2023 (€)
I. Directe opbrengsten			
Lager vastgestelde subsidies	126.936	-	136.266
Ingetrokken subsidies	74.510	50.000	143.975
Totaal directe opbrengsten	201.446	50.000	280.241
II. Indirecte opbrengsten			
Detacheringen	0	0	0
Totaal indirecte opbrengsten	0	0	0
SUBSIDIES/BIJDRAGEN			
III. Subsidie OCW			
Instellingssubsidie	37.282.538	39.044.352	23.351.728
WaU subsidie	1.843.816	1.860.000	1.977.019
Niet best. OCW Subsidie voorg periode	9.621.248	0	0
Projectsubsidies:	0	0	0
Cultuureducatie (Samen Cultuurmaken)	2.739.697	2.287.920	9.093.156
SCM Jongeren maken Cultuur	2.323.742	1.316.620	0
SCM Mentale Gezondheid	1.080.208	7.522.187	0
Herstelpakket Amateurkunst & TOF	1.408.683	1.408.680	1.614.363
Herdenkingsjaar Slavernijverleden II	1.999.883	1.972.333	2.227.667
Pilots Nationaal Akkoord Amateurkunsten	2.788.912	2.675.452	581.700
Open Oproep Hersteloperatie	744.182	2.000.000	0
Open Oproep Cultuur in de buurt	1.565.909	1.075.350	0
Internationaal cultuurbeleid	0	0	391.336
Erfgoedvrijwilligers en erfgoededucatie	0	0	2.020.004
Impulsmakers	0	0	1.408.680
IV. Overige subsidie/bijdragen	0	0	0
Totale Subsidies/bijdragen	63.398.869	61.162.894	42.665.653

7.5.2
Lasten

APPARAATSKOSTEN PERSONEEL

I. 1. PERSONEELSLASTEN	REALISATIE 2024 (€)	BEGROTING 2024 (€)	REALISATIE 2023 (€)
Salarissen personeel	3.323.904	4.181.272	2.668.769
Vakantietoeslag en eindejaarsuitkering	0	0	428.036
Kosten IKB regeling	558.268	679.930	-
Verlofuren	37.063	0	-36.179
Sociale lasten	756.010	887.784	525.406
Pensioenlasten	534.496	912.041	449.570
Bijdrage in salariskosten/ontvangen ziekengeld	-256.317	0	-329.323
Tijdelijke inhuur derden	2.128.069	715.160	1.261.103
Reiskosten personeel woon-werk	105.520	54.267	65.626
Dienstreizen	7.688	3.177	1.911
Overige personeelskosten	595.772	476.662	404.944
	7.790.473	7.910.293	5.439.864
Doorbelaste personeelskosten	0	100.000	0
	7.790.473	8.010.293	5.439.864

De totale kosten zijn goed binnen de begroting gebleven. Door het vertrek van diverse medewerkers is, meer dan verwacht, gebruik gemaakt van externe inzet. Dit heeft geen kostenoverschrijding op het geheel als resultaat gehad. In 2024 is de IKB (individueel keuze budget) ingevoerd met financiering vanuit de eerdere regelingen met vakantietoeslag en eindejaarsuitkering. Kosten IKB zijn geheel in 2024 verantwoord en uitbetaald. De premie voor de verzuimverzekering is opgenomen onder overige personele kosten, de tegemoetkoming vanuit deze verzekering was niet begroot en wordt verantwoord als negatieve kostenpost. Reiskosten woon-werkverkeer is inclusief kosten NS Businesscards.

FORMATIE

FORMATIE	2024			2023		
	Aantal		Fte's	Aantal		Ffte's
Personeel in dienst 1/1	60	53,5		49		55
Personeel in dienst 31/12	66	58,1		60		63,5
Personeel in dienst gemiddeld /jaar	63,0	55,8		53,1		46,6

WNT-VERANTWOORDING EN BEZOLDIGING
BESTUURDERS EN RAAD VAN TOEZICHT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de stichting van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2024 voor het FCP is € 194.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

LEIDINGGEVENDE TOPFUNCTIONARIS

Voor de bezoldiging van de directeur van het Fonds wordt, net als voor de andere medewerkers, gebruik gemaakt van de BBRA-schalen. In 2024 is mevrouw H.G.G.M. Verhoeven twee maanden in dienst geweest in de functie van directeur-bestuurder. Vanaf 1 maart 2024 is mevrouw B. de Greeff ad interim directeur-bestuurder geweest De functie van directeur-bestuurder is ingeschaald in schaal 16.

WNT

Gegevens 2024			
bedragen x € 1		Mevr. H.G.G.M. Verhoeven	
Functiegegevens		Directeur-Bestuurder	
Aanvang en einde functievervulling in 2024		01/01 t/m 29/2	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	
Dienstbetrekking?		Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 26.774	
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 3.498	
Subtotaal		€ 30.272	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 31.803	
-/ Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.	
Bezoldiging		€ 30.272	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	

Gegevens 2023			
bedragen x € 1		Mevr. H.G.G.M. Verhoeven	
Functiegegevens		Directeur-Bestuurder	
Aanvang en einde functievervulling in 2023		01/01 t/m 31-12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	
Dienstbetrekking?		Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 124.059	
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 20.914	
Subtotaal		€ 144.972	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 186.000	
Bezoldiging		€ 144.972	

bedragen x € 1	Barbara de Greeff	
Functiegegevens ³	Directeur Bestuurder	
Kalenderjaar ⁴	2024	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	[20.02.2024] t/m [31.12.2024]	N.v.t
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar ⁵	11	N.v.t
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar ⁶	1540	N.v.t
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar ⁷	€ 221	€ 212
Maxima op basis van de normbedragen per maand ⁸	€301.800	N.v.t
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 ⁹	€301.800	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	€231.063	N.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 ¹⁰	€231.063	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t	
Bezoldiging	€231.063	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.	

RAAD VAN TOEZICHT

Vanaf 2022 wordt de vergoeding van de leden van de Raad van Toezicht berekend als percentage van de maximaal toegestane vergoeding. Dit betekent dat de leden, ongeacht het aantal vergaderingen of bijeenkomsten, een standaardbedrag krijgen bij voldoende inzet. De RvT is verantwoordelijk voor het gelijk verdelen van de werkzaamheden. De beoordeling over de inzet is aan de voorzitter in samenspraak met de directeur-bestuurder. In 2024 hebben alle leden de benodigde inzet getoond.

Gegevens 2024						
bedragen x € 1	Mevr. M. Seighali		Mevr. A.M. Bruggert		Dhr. R.J. Quarles van Ufford	
Functiegegevens	Voorzitter		Lid/Voorzitter		Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01-30/11		01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 6.494		€ 4.355		€ 4.355	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 26.675		€ 20.208		€ 19.400	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	€ 6.494		€ 4.355		€ 4.355	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Gegevens 2023						
bedragen x € 1	Mevr. M. Seighali		Mevr. A.M. Bruggert		Dhr. R.J. Quarles van Ufford	
Functiegegevens	Voorzitter		Lid		Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 6.417		€ 4.278		€ 4.278	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 27.900		€ 18.600		€ 18.600	

Gegevens 2024						
bedragen x € 1	Mevr. A. Koranteng-Kumi		Dhr. R. Brave		Dhr. R. Bryson	
Functiegegevens	Lid		Lid		Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 4.355		€ 4.355		€ 4.355	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.400		€ 19.400		€ 19.400	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	€ 4.355		€ 4.355		€ 4.355	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Gegevens 2023						
bedragen x € 1	Mevr. A. Koranteng-Kumi		Dhr. R. Brave		Dhr. R. Bryson	
Functiegegevens	Lid		Lid		Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 4.278		€ 4.278		€ 4.278	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 18.600		€ 18.600		€ 18.600	

APPARAATSKOSTEN MATERIEEL

I. 2 MATERIEËLE LASTEN	REALISATIE	BEGROTING	REALISATIE
	2024 (€)	2024 (€)	2023 (€)
Huisvestingskosten	290.153	366.396	299.998
Afschrijvingskosten	54.640	74.445	73.030
Algemene publiciteitslasten	108.832	185.199	222.108
Automatiseringskosten	134.557	145.755	184.951
Telefoon	37.834	55.119	43.821
Accountantskosten	42.470	79.371	46.220
Administratiekosten	49.010	16.520	20.563
Representatie		8.268	17.944
Kantoorbenodigdheden	28.840	63.528	33.560
Abonnementen/vakliteratuur	7.367	10.590	12.052
Advies- en onderzoekskosten	59.223	0	95.681
Overige kantoorkosten	39.280	0	31.996
Kosten adviescommissies	284.059	141.104	181.507
Kosten Raad van Toezicht	46.488	35.000	29.599
Kosten bezwaarprocedures	22.865	5.512	3.758
	1.205.618	1.186.807	1.296.789
Doorbelaste materiële lasten	0	0	0
	1.205.618	1.186.807	1.296.789

In de begroting 2024 was rekening gehouden met stijgende kosten voor huisvesting, met name op de kosten voor energie. Dit bleek in 2024 snel te stabiliseren en, richting het einde van het jaar, zelfs omlaag te gaan. De overschrijding op Algemene publiciteitslasten wordt veroorzaakt door grotere uitgaven op algehele communicatie uitingen, deels verbonden aan de ontwikkeling van het nieuwe beleidsplan 2025-2028.

In 2024 is het Fonds overgegaan naar Office 365 als vervanging van een remote desktop omgeving. Deze verandering is de voornaamste verklaring van de gestegen automatiseringskosten. Naar verwachting dalen deze weer naar normaal niveau in 2024.

Door de vele regelingen zijn de kosten voor de adviescommissies ook gestegen. Deze stijging houdt ook in 2024 aan, mede vanwege de beoordeling op de meerjarenregelingen voor de beleidsperiode 2025-2028.

PROGRAMMA'S EN PROJECTEN

II. 3. PROGRAMMA'S EN PROJECTEN	REALISATIE 2024 (€) E	BEGROTING 2024 (€)	REALISATIE 2023 (€)
Programma- en projectkosten:			
Samen Cultuurmaken 2022-2024	2.739.697	2.287.920	8.765.226
Open oproep Mentale gezondheid jongeren	1.080.208	1.316.620	772.480
Open oproep Jongeren maken cultuur	2.323.742	7.522.187	1.169.813
Erfgoed Maken	0	0	2.020.004
Int netwerkvorming en projecten	0	0	321.388
Buitenlands Bezoekersprogramma	0	0	69.948
TOF Herstelpakket	1.408.683	1.408.680	1.408.680
Herdenkingsjaar Slavernijverleden	1.999.883	1.972.333	2.227.667
Pilots Nationaal Akkoord Amateurkunsten	2.788.912	2.675.452	581.700
Open Oproep Cultuur in de Buurt	1.565.909	1.075.350	0
Open Oproep Hersteloperatie	744.182	2.000.000	0
	14.651.216	20.258.542	17.336.906

VERLOOPSTAAT PROJECTSUBSIDIES

OMSCHRIJVING	TOEWIJZING	BEDRAG TOEWIJZING	ONT- VANGEN TOT 1-1-2024	NOG TE BESTEDEN 1-1-2024	ONT- VANGEN IN 2024	SUBSIDIE- LASTEN IN 2024
Internationaal Cultuurbeleid	25462525 / 17-9-2020	800.000	600.000	-191.857	200.000	0
Erfgoed- manifestaties	25463616 / 17-9-2020	1.600.000	1.200.000	-400.000	400.000	0
Cultuureducatie (Samen Cultuurmaken)	25461004 / 17-9-2020	20.300.000	15.225.000	-2.787.080	5.075.000	1.988.285
Cultuureducatie (Samen Cultuurmaken)	42158420 / 15-11-2023	864.650	864.650	487.301	0	751.412
SCM Jongeren maken Cultuur	42158420 / 15-11-2023	5.000.000	5.000.000	5.000.000	0	2.323.742
SCM Mentale Gezondheid	42158420 / 15-11-2023	575.350	575.350	575.350		500.000
SCM Mentale Gezondheid	46759199 / 19-7-2024	575.350		0	575.350	580.208
Erfgoedvrijwilligers lokale organisaties	25459107 / 17-9-2020	800.000	600.000	-200.000	200.000	0
Erfgoededucatie	25458812 / 17-9-2020	2.400.000	1.800.000	-600.000	600.000	0
Herdenkingsjaar Slavernijverleden I	33176149 / 14-7-2022	1.240.000	1.240.000	0	0	0
Herstelpakket Amateurkunst & TOF	34205419 / 6-10-2022	7.850.000	7.850.000	3.552.936	0	1.408.683
Impuls makers (hoofdlijnenbrief)	34230573 / 7-11-2022	3.130.400	3.130.400	1.565.200	0	
APK Open oproep Eigentijds gebruik ambachten	35038165 / 15-12-2022	130.990	130.990	130.990	0	
Herdenkingsjaar Slavernijverleden II	38741851 / 17-7-2023	2.400.000	2.400.000	972.333	0	1.999.883
Pilots Nationaal Akkoord Amateurkunsten	39741440 / 29-8-2023	1.801.000	959.000	232.300	842.000	2.788.912
Aanvulling projectsubsidie Cultuureducatie	49080176 / 12-11-2024	700.000	0	0	700.000	
Open Oproep Hersteloperatie	20.240.000. 170.597	6.000.000	0	0	2.000.000	744.182
Open Oproep Cultuur in de buurt	48881833 / 24-10-2024	1.075.350	0	0	1.075.350	1.565.909
Totaal		57.243.090	41.575.390	8.337.473	11.667.700	14.651.216

APPA- RAATS- LASTEN IN 2024	TOTALE KOSTEN 2024	TOTALE KOSTEN T/M VERSLAG- JAAR	ONTVANGEN T/M VERSLAGJAAR	SADLO ONTVANGEN VS KOSTEN 2024	VRIJVAL	DEKKING VANUIT INTEL- LINGSSUB- SIDIE	SALDO NOG TE BESTEDEN ULTIMO 2024
0	0	791.857	800.000	8.143	-8.143		0
0	0	1.600.000	1.600.000	0			0
299.635	2.287.920	20.300.000	20.300.000	0			0
113.238	864.650	1.241.999	864.650	-377.349		377.349	0
350.188	2.673.930	2.673.930	5.000.000	2.326.070		0	2.326.070
75.350	575.350	575.350	575.350	0			
87.437	667.645	667.645	575.350	-92.295		92.295	0
0	0	800.000	800.000	0			0
0	0	2.400.000	2.400.000	0			0
0	0	1.240.000	1.240.000	0			0
212.289	1.620.972	5.918.036	7.850.000	1.931.964	-1.931.964		0
0	0	1.565.200	3.130.400	1.565.200	-1.565.200		0
0	0	0	130.990	130.990	-130.990		0
301.382	2.301.265	3.728.932	2.400.000	-1.328.932		1.328.932	0
420.289	3.209.201	3.935.901	1.801.000	-2.134.901		2.134.901	0
0	0	0	700.000	700.000	-700.000		0
112.148	856.330	856.330	2.000.000	1.143.670			1.143.670
235.982	1.801.891	1.801.891	1.075.350	-726.541		726.541	0
2.207.938	16.859.154	50.097.071	53.243.090	3.146.019	-4.336.298	4.660.019	3.469.740

Het saldo nog te besteden ultimo 2024 maakt onderdeel uit van de balanspost Nog te verlenen subsidies.

VERLEENDE SUBSIDIES

II. 4. VERLEENDE SUBSIDIES	REALISATIE 2024 (€)	BEGROTING 2024 (€)	REALISATIE 2023 (€)
Meemaak Podia 21-24	1.541.830	1.001.839	2.636.055
Vernieuwen van Cultuur: Ontwikkeling	875.596	1.720.261	846.779
Vernieuwen van Cultuur: Samenwerking	0	0	239.249
Vernieuwen van Cultuur: Co-Creatie	1.745.686	1.296.322	1.703.678
Erfgoed Maken	2.871.057	2.074.352	1.500.254
Meester-Gezeltraject	0	0	345.111
ICB Internationale projecten en netwerkvorming	1.650.162	1.469.886	1.168.203
Talentontwikkeling Urban Talent	468.555	350.000	686.166
Talentontwikkeling Urban Coach	236.000	200.000	307.772
Talentontwikkeling Informele Netwerken	963.005	1.000.000	1.658.584
Talentontwikkeling Versterking Talentketen	125.001	130.000	135.000
European Youth Orchestra	18.500	18.500	18.500
VMBO Cultuureducatie	1.214.425	1.191.310	2.008.335
MBO Cultuureducatie	251.895	806.349	291.550
CMK Caribisch gebied	0	0	214.496
TOF Kunstfestivals 2021-2024 (L&P)	146.219	146.219	105.054
TOF Talentontwikkeling 2021-2024 (L&P)	548.844	548.844	394.121
TOF Erfgoedmanifestaties 2021-2024 (L&P)	75.709	75.709	54.372
Promotie & campagnes	0	0	0
Incidentele subsidies	887.366	0	1.486.824
Frictiekosten overgang MJR regeling	299.006	497.713	0
Samen Cultuur Maken	8.389.547	7.180.869	0
Matchingsregeling 21-24	4.184.722	4.184.722	0
MJR Talentontwikkeling: Instellingen	-	-	0
Cultuurmakers van nu	-500	0	0
Vrijval opgenomen subsidies in 2021	-628.122	0	0
	25.864.503	23.892.895	15.799.923

WERKEN AAN UITVOERING

In de periode 2022-2032 zijn er extra middelen beschikbaar vanuit het programma Werken aan Uitvoering om de overheid dichterbij de burger te brengen en de uitvoeringsinstanties van de overheid beter toe te rusten op de toekomst. Het FCP heeft hier een drietal projecten in aangevraagd:

1. Versnelling digitale agenda. Het op orde brengen van een toekomstbestendig applicatielandschap.
2. FCP in de regio. Het opzetten van lokale netwerken en het vergroten van toegankelijkheid (inclusief het Caribisch gebied).
3. De FCP Academie De medewerkers van het FCP (inclusief adviescommissieleden) scholen in o.a. het inclusief behandelen van aanvragen.

Voor 2024 was € 1.859.000 aangevraagd om te starten met deze projecten. Voor de projecten ‘Versnelling digitale agenda’ en ‘FCP in de regio’ zijn in 2024 de benodigde onderzoeken gedaan en projectplannen voor 2024 e.v. opgesteld. Het overschot van deze projecten is gemuteerd naar het Bestemmingsfonds WaU. Begin 2025 wordt een aangepast plan van aanpak aangeleverd bij het Ministerie van OCW.

In samenwerking met de andere Rijkscultuurfondsen is een start gemaakt met de FCP Academy. Dit project ligt op koers om in 2025 en in gebruikname en financieel afgerond te worden.

WERK AAN UITVOERING BELEID- SPERIODE 2021-2024	BEGROTING 2022-2024 €	JAAR- REKENING 2023 €	JAAR- REKENING 2024 €	GEBRUIKT BUDGET 2022-2024 €	SUBSIDIE 2022-2024 €	VERSCHIL 2022-2024 €
Versnelling digitale agenda						
Personele kosten	532.000	70.101	124.606	194.707	532.000	337.293
Huisvesting	54.000	-	-	-	54.000	54.000
Automatisering	111.000	-	-	-	111.000	111.000
Overige kosten	50.000	-	48.224	48.224	124.000	75.776
Totaal versnelling digitale agenda	747.000	70.101	172.830	242.931	821.000	578.069
FCP Academy						
Personele kosten	62.000	35.805	38.298	74.103	62.000	-12.103
Huisvesting	-	-	-	-	-	-
Automatisering	-	-	-	-	-	-
Overige kosten	170.000	-	19.026	19.026	193.000	173.974
Totaal FCP Academy	232.000	35.805	57.324	93.129	255.000	161.871
FCP in de regio						
Personele kosten	2.032.000	65.349	264.558	329.907	2.032.000	1.702.093
Huisvesting	-	-	-	-	-	-
Automatisering	-	-	-	-	-	-
Overige kosten	900.000	-	22.022	22.022	1.187.924	1.165.902
Totaal FCP in de regio	2.932.000	65.349	286.580	351.929	3.219.924	2.867.995
Totaal Werk aan Uitvoering	3.911.000	171.255	516.734	687.989	4.295.924	3.607.935

OVERIGE ACTIVITEITENLASTEN MATERIEEL

II. 5. OVERIGE ACTIVITEITENLASTEN	REALISATIE 2024 (€)	BEGROTING 2024 (€)	REALISATIE 2023 (€)
Monitoring en onderzoek	526.558	715.547	560.160
Bijeenkomsten	104.549	1.453.289	327.061
Ondersteuning amateurkoepels corona (LKCA)	-12.553	-	-
Communicatie, promotie en publiciteit	109.573	164.083	187.973
Publiek-private samenwerking	-	541.438	2.977
Cultureel ondernemerschap	800.000	1.080.000	-
Samenwerking	1.017.000	-	127.845
	2.545.126	3.954.357	1.206.017

In vergelijking met voorgaande jaren is de uitgave op Overige activiteitenlasten toegenomen. Met name op Monitoring en onderzoek is veel volbracht in 2024. Ook is er veel ingezet op het promoten van de regelingen, hetgeen zichtbaar is in de toegenomen lasten voor Communicatie, promotie en publiciteit. Omwille van capaciteitsgebrek zijn de doelstellingen op Cultureel ondernemerschap niet gehaald, deze post krijgt in de nieuwe beleidsperiode 2025-2028 een andere invulling. De post Bijeenkomsten is achtergebleven op begroting. Dit is mede veroorzaakt door het doorschuiven van het jaarlijkse congres naar begin 2025.

OVERIGE ACTIVITEITENLASTEN MATERIEEL

	REALISATIE 2024 (€)	BEGROTING 2024 (€)	REALISATIE 2023 (€)
Saldo rentebaten /-lasten	1.436.131	50.000	1.461.471

7.6 Overige gegevens

CONTROLEVERKLARING

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina's.

Utrecht, 9 april 2025

Mevrouw G. Mesters
directeur-bestuurder

De Heer F. Weerwind
voorzitter Raad van Toezicht

Speels Collectief
Foto: Willem van der Voort

BIJLAGEN

1. Samenstelling Fonds

ADVIESCOMMISSIES

VOORZITTERS

Frank van der Hulst
Allies Swinnen
Elzo Niemeijer
Bram de Ronde
Marcel Kranendonk
Marieke van der Kruijs
Gemma Jellier
Leo Adriaanse
Lidian Fleers
Anne Elffers a.i.

LEDEN

Hugo van den Hoek Ostende
Stephany Biezen
Mohammed Bouzia
Peter Broekema
René Coolen
Lotte van Dongen
Floor van Donselaar
Monique Doppert
Mira van Kuijeren
Alinde Hoeksma
Margreet Huizing
Jessica de Jaeger
Ayra Kip

Alfred Konijnenbelt
Tania Monteiro
Kristien van den Oever
Ellen de Ruiter
Renée van Schijndel
Natascha Slagtand
Ronald Straetemans
Otmar Watson
Alfrida Martis
Arminda Franken-Ruiz
Marie Reinders-Karg
Bikram Lalbahadoersing
Nynke Mulder
Rozemarijn Romeijn
Zahira Zaandam
Mitchell Esajas
Hedi Egelmeers
Liselot Huisman
Danny de Vlucht
Roufaida Aboutaleb
Floor van Hulsen
Monique Alberts
Cadula Jones
Jolanda Seinen
Michel Serfilia
Neomy Schoop
Sharité Severina
Radj Ramcharan
Dineke Arends
Marlous van Gastel
Jannet Duijndam
Arjan van Westen

Astrid Kraal
Ton van Gool
Khalil Ryahi
Luc de Raad
Valerie Rutjes
Frank Sauerwald
Sjoerd Wagenaar
Merel Mathey
Feri de Geus
Maud Dolsma
Sandro de Leeuw
Nina de Hondt
Ingrid Docter
Ad Kin
Daan Bunnik
Theo Ham
Emiel van Ekert
Lisanne Middag
Bea Nederhoff
Laura Holleman
Eunelda Cairo
Ivo Gort
Iris Pielage
Jantien Plooi

Pieter de Rooij
Claartje Rijkers
Max Gruson
Monique Doppert
Anna Elffers
Annemarije Chamuleau
Melanie Tangkau
Delno Tromp
Noni Betcke
Eveline van Stuijvenberg

BENOEMINGSADVIESCOMMISSIE

Judith Boessen
Roy Melcherts
Carmelita Serkei

BEZWAARCOMMISSIE

Marten Admiraal
Sahidah Somer
Jurr van Dalen
Marcel van den Heuvel
Annemarie Posset
Lille Elias Witsen

Adviescommissie bijeenkomst
Foto: Liza Wolters

AFSCHIED GENOMEN ALS VOORZITTER IN 2024

Daniëlle Koelemij

AFSCHIED GENOMEN ALS LID IN 2024

Neeltje Holland van Laarhoven

Anouk Custers

Hellen Hurkens

Mohammed Yusuf Boss

Jason Fullinck

Jacob Lekkerkerker

Femke Hameetman

Max de Beijer

Gerdi Beks

Janine Cloosterman

Christine Ravenhorst

Frits Colenbrander

Mila Ernst

Hanna Jansen

Juke van Niekerk

Caitlin Schaap

BEZWAARADVIESCOMMISSIE

Naam	Functie	In dienst	Uit dienst	Termijn
MW (Marten) Admiral	Lid	01/05/24	01/05/27	1e
JA (Jurr) van Dalen	Lid	01/02/23	01/02/26	2e
ME (Marcel) van den Heuvel	Voorzitter	02/02/23	02/02/26	2e
N (Neeltje) Holland - van Laarhoven	Lid	02/05/23	01/07/24	2e
SF (Sahida) Somer	Lid	01/02/23	01/02/26	2e
EM (Lille) Witsen Elias	Lid	08/11/24	08/11/27	1e

LEDEN RAAD VAN TOEZICHT, INCLUSIEF (NEVEN)FUNCTIES

Mevrouw M. Seighali

Bestuurder | Taalcentrum Almere (hoofdfunctie)

Voorzitter RvT | Enver Jeugd en Opvoedhulp

Voorzitter | Humanistisch Verbond

Voorzitter | Maatschappelijke adviesraad IND

Lid RvT | Reclassering Nederland: op voordracht van OR

Lid RvT | Paleis het Loo

Lid RvC | de Alliantie

Lid RvA | Inspectie Justitie en Veiligheid

Lid RvA | Open Embassy

Lid RvA | College voor de rechten van de mens

Lid BUas Industry Board | Breda University of Applied Sciences

Ambassadeur | Samen Hier

Ambassadeur | Het begint met Taal

De heer R. Brave

Eigenaar Entelligence B.V.

Oprichter Tastelink.com

Lid Centrale Raad Kamer van Koophandel

Lid Raad van Toezicht de Nederlandse Boekengids

Lid Raad van Advies Sociaal-Economische Raad (SER, Diversiteit in Bedrijf)

Lid Raad van Advies Universiteit van Amsterdam & Vrije Universiteit van Amsterdam

Lid Raad van Advies TechMeUp

Lid Raad van Toezicht Nederlands Jeugdinstituut

Lid Kennisplatform Ondernemerschap Ministerie van Economische Zaken & Klimaat

Voorzitter Internet Society Netherlands (ISOC NL)

Voorzitter Dutch New Narrative Lab

Bestuurslid Open State Foundation

Bestuurslid Make Media Great Again (MMGA)

Lid Programmaraad Omroep Human

Participant-vertegenwoordiging Platform Internet-Standaarden

Mevrouw drs. A.M. Bruggert CITRM

Managementconsultant Telengy

Programmamanager migrantenopvang regio Achterhoek

De heer R. Bryson LL.M.

Vennoot Kompas Sports & Entertainment

Head of Legal Business Support at Robeco Institutional Asset Management B.V.

Mevrouw A.O. Koranteng-Kumi MA

Oprichter en Directeur Bloei & Groei

Co-Oprichter en Artistiek Directeur MINO (België)

De heer drs. R.J. Quarles van Ufford

Voorzitter Nederlandse Kastelen Stichting

Ministerie van Buitenlandse Zaken, coördinator

National Representative and Council Member Europa Nostra

Partner ROCAAR Erfgoed Advies

Voorzitter ICOMOS Credentials Committee

Secretaris Stichting Marinus Plantema

Voorzitter Backer Stichting en Collectie

Bestuurslid Stichting Doornenburg

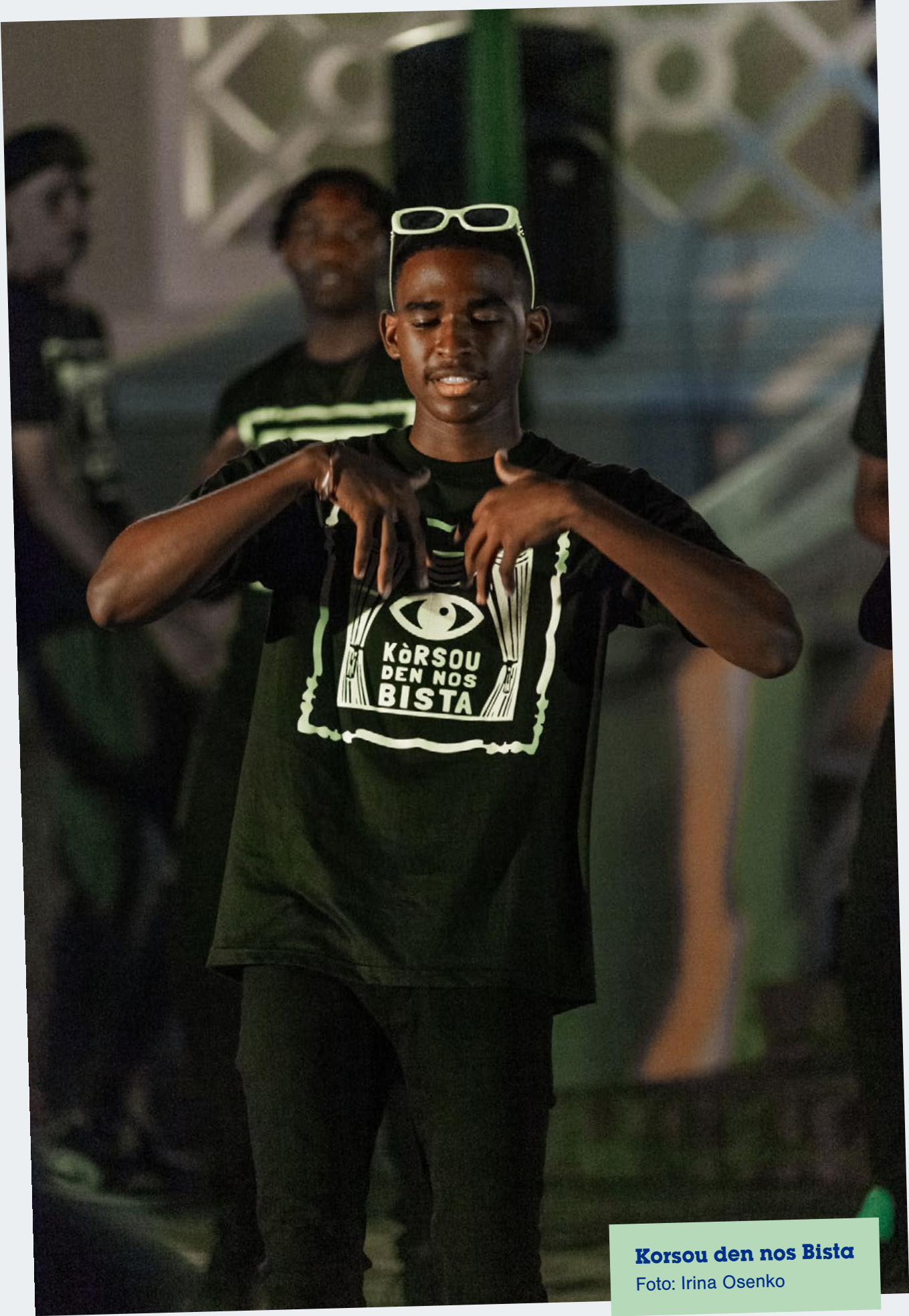
2. Overzicht samenwerkingsverbanden en -regelingen fondsen 2024

SAMENWERKENDE FONDSSEN	SAMENWERKING / REGELING	BESCHRIJVING
alle zes rijkscultuurfondsen	Aanspreekpunt interdisciplinaire aanvragen	Gezamenlijk aanspreekpunt voor (potentiële) aanvragers van projecten die meerdere cultuurgebieden combineren en projecten die een duidelijke maatschappelijke component hebben. Het Mondriaan Fonds is penvoerder.
alle zes rijkscultuurfondsen en LKCA	&Awards	Voor een project en een professional in de culturele sector met inzet op Diversiteit & Inclusie. LKCA is penvoerder.
alle zes rijkscultuurfondsen	Johannes Vermeerprijs	Staatsprijs bestemd voor een opmerkelijk getalenteerde, actief werkende kunstenaar die in Nederland geboren en/of werkzaam is. Het Mondriaan Fonds is penvoerder.
alle zes rijks-cultuurfondsen en Cultuurfonds Caribisch Gebied	Verbindingsloket voor vergroting bereik Caribisch deel Koninkrijk	Samen met het Cultuurfonds Caribisch Gebied stelden de fondsen een extra aanspreekpunt open voor het Nederlands Caribisch gebied. Penvoerder is het Mondriaan Fonds.
alle zes rijkscultuurfondsen	Gezamenlijke website fondsen voor ABCSSS eilanden	Website met subsidieregelingen en programma's van de zes fondsen die relevant zijn voor aanvragers uit het Caribisch deel van het Koninkrijk. Het Mondriaan Fonds is penvoerder.
Fonds Podiumkunsten en Nederlands Letterenfonds	Werkbijdrage theatertekst	Gezamenlijke werkbijdrage voor theatertekst met het doel de kwaliteit, diversiteit en ontwikkeling van het Nederlands theaterrepertoire te stimuleren.
Fonds Podiumkunsten en Nederlands Letterenfonds (ism Literatuur Vlaanderen, Lira en Sabam)	Toneelschrijfprijs	Heeft als doel de Nederlandstalige toneelschrijfkunst en de opvoering van Nederlandstalig toneelwerk te stimuleren. De prijs wordt uitgereikt aan de auteur van het beste oorspronkelijk Nederlandstalig toneelwerk.
Fonds Podiumkunsten t.b.v. alle sectoren	Slecht Weer Fonds	Revolverend fonds waaruit festivalorganisaties die een tekort hebben opgelopen als gevolg van onvoorziene omstandigheden een bijdrage kunnen krijgen.
Nederlands Filmfonds en Mondriaan Fonds	De Verbeelding	Films op het snijvlak van beeldende kunst en cinematografie, gemaakt in een samenwerking tussen kunstenaars en producenten.

SAMENWERKENDE FONDSSEN	SAMENWERKING / REGELING	BESCHRIJVING
Nederlands Filmfonds en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	Immerse\Interact / Immerse\Interact XL	Ondersteuning van projecten binnen het interdisciplinaire medialandschap, waarbij projecten op het vlak van digital storytelling en de inzet van interactieve of immersieve media centraal staan.
Nederlands Filmfonds, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Nederlands Letterenfonds	Cross-overLab	Creatief traject van zes maanden met workshops, coaching en masterclasses voor Nederlandse en Vlaamse professionals uit de wereld van fictie, documentaire, animatie, theater en games, die de ambitie hebben zich in een andere discipline te ontwikkelen.
Nederlands Letterenfonds en Fonds Podiumkunsten	#NieuweStukken	Subsidieregeling voor tien talentvolle beginnende schrijvers (ook dichters en woordkunstenaars) waarvan de verhalen nog te weinig te horen zijn op de Nederlandse podia. In 2023-2024 vond de vierde en laatste editie plaats.
Nederlands Letterenfonds t.b.v. alle sectoren	HR-voucherregeling voor de culturele en creatieve sector	Subsidieregeling ter bevordering van de kwaliteit van het HRM bij meerjarig gesubsidieerde instellingen bij de fondsen. In 2024 vond de derde en laatste ronde plaats.
Nederlands Letterenfonds t.b.v. alle sectoren	Stage Cultuur Inclusief	Culturele organisaties kunnen gebruikmaken van platform Stage Cultuur Inclusief voor het plaatsen van vacatures voor stage- en startersplekken. Het platform is een initiatief van de zes rijkscultuurfondsen. De regeling liep af op 31 december 2024.
Nederlands Letterenfonds t.b.v. alle sectoren	Steunfonds Oekraïense makers	Kunstenaars die voor de Russische agressie in Oekraïne gevlucht zijn en in Nederland verblijven, kunnen een bijdrage ontvangen voor de uitoefening van hun werkpraktijk.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Fonds Podiumkunsten	Upstream: Music x Design	Stimulering van vernieuwende artistieke formats en samenwerkingen binnen de Nederlandse pop-/urban muziek. De fondsen en Sena willen met behulp van Upstream: Music x Design de muziekindustrie in Nederland verbreden en versterken, internationaal sterker voor de laten dag komen en crossovers naar andere disciplines stimuleren.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Nederlands Letterenfonds	Literatuur op het Scherm	Interdisciplinair programma waar auteurs samen met interactieontwerpers, gamemakers of digitale mediamakers literaire co-producties ontwikkelen gericht op het digitale domein.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Residency Arita/Japan	Aanbod van twee residency perioden in de Japanse keramiekregio Saga. De werkperiode in Japan biedt aan veelbelovende kunstenaars en ontwerpers de ruimte om onderzoek te doen op artistiek en technisch gebied en hun eigen werk te ontwikkelen.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Voorlichting talent binnen en buiten het kunstvakonderwijs (Get a Grant)	Voorlichting over o.m. talentontwikkeling en regelingen bij de fondsen. Dit gebeurt binnen en buiten het kunstvakonderwijs.

SAMENWERKENDE FONDSEN	SAMENWERKING / REGELING	BESCHRIJVING
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie t.b.v. alle sectoren	Innovatielabs	Namens de zes rijkscultuurfondsen voerde het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie samen met CLICKNL een open call Innovatielabs uit; makers en instellingen konden een bijdrage aanvragen voor plannen die een impuls geven aan veerkracht in de culturele en creatieve sector.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Fonds Podiumkunsten, Filmfonds, Letterenfonds en Mondriaan Fonds	Residency Van Doesburghuis	Open oproep voor een residentie in het Van Doesburghuis in Meudon-Val-Fleury/Parijs waar professionele makers hun artistieke praktijk verder kunnen ontwikkelen.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds en Fonds voor Cultuurparticipatie	Digitaal erfgoed	Samenwerking met betrekking tot regelingen rondom digitaal erfgoed.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds, Fonds voor Cultuurparticipatie	Eigentijds gebruik van ambachten	Een open oproep voor ontwerpers en beeldend kunstenaars om een samenwerking aan te gaan met één of meerdere ambachtsslieden en zo eigentijds gebruik van ambachten te stimuleren.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Residency Think Tanger, Marokko	Aanbod van twee residentieperiodes bij Think Tanger in de Marokkaanse stad Tanger.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Fonds voor Cultuurparticipatie	Open Oproep Platforms voor Ontwerpend Leren	Jaarlijkse open oproep met als doel het aanmoedigen van initiatieven die jongeren en beginnende ontwerpers helpen bij het ontwikkelen van hun professionele en artistieke ontwerpvaardigheden.

Naar:
 Hoofdstuk 5:
 Samenwerking rijkscultuurfondsen 2024

Korsou den nos Bista
 Foto: Irina Osenko

3. We werkten samen met onder meer

Ministeries:

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)
Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
Buitenlandse Zaken (BZ)
Financiën

Nederlandse ambassade in Italië

Rijkscultuurfondsen:

Het Nederlands Filmfonds
Fonds Podiumkunsten
Mondriaan Fonds
Nederlands Letterenfonds
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en
Amateurkunst (LKCA)
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
Interprovinciaal Overleg (IPO)
Raad van Twaalf
DutchCulture
Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB)
Museumvereniging
Vereniging van Schouwburg- en
Concertgebouwdirecties (VSCD)

Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals
(VNPF)
de Participatie Federatie (dPF)
Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN)
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)
Overleg Provinciale Erfgoedinstellingen Nederland
(OPEN)
Nederlandse Archeologievereniging (AWN)
Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE)
Cultuurconnectie Méér Muziek in de Klas
Cultureel Jongerenpaspoort (CJP)
Fonds 21
PO-Raad
VO-Raad
Fondsennetwerk Diversiteit (FND)
Landelijk Platform Kenniscentra Cultuureducatie
(LPKC)
Boekmanstichting
Amateurkunstkoepels
(Prins Bernhard) Cultuurfonds Caribisch Gebied
(PBCCG)
Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs
Bedrijfsleven (SBB)
Regieorgaan SIA
Reinwardt Academie (AHK)

Diverse private en publieke fondsen
Diverse onderzoeksbureaus
Partners Caribisch deel van het Koninkrijk
Partners Marokko

Atelier Heritage
Foto: Carlotta Marchigiano

Stichting De Blauwe Schuit
Foto: SG Newton

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

COLOFON

Het jaarverslag 2024 is een uitgave van het
Fonds Voor Cultuurparticipatie

Samenstelling en eindredactie

Eveline Sissing, Boudewijn Smid, Lex van Rens,
Bram Stricker, Gino van Zolingen en Geertje van Raak

Beeldredactie

Amber Scheffers

Grafisch ontwerp

Hilde Speet